

Bibliotekarz Zamojski

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamojskiego w Zamościu

2013/I (37)

Nagroda
dla Książnicy Zamojskiej
za działalność na rzecz
dzieci i młodzieży
niepełnosprawnej,
3.12.2012 r.

Obchody
XVIII Dni Kultury Chrześcijańskiej
w Książnicy Zamojskiej,
15.11.2012 r.

Z ŻYCIA BIBLIOTEK

Działalność Książnicy Zamojskiej w 2012 r.	3
Działalność bibliotek publicznych powiatu zamojskiego w 2012 r.	24
Promocja książki <i>O krasnoludkach i sierotce Marysi</i>	29
O realizacji programu <i>Książka uczy, bawi, inspiruje</i>	31
<i>Solidarny i odpowiedzialny społecznie</i>	33
<i>XVIII Dni Kultury Chrześcijańskiej w Książnicy Zamojskiej</i>	34
<i>Ferie z Tuwimem</i>	36

RELACJE

Warsztaty III ^o z zakresu biblioterapii	39
Seminarium wyjazdowe dla bibliotekarzy pracujących z dziećmi i młodzieżą	45

POMOCE METODYCZNE

<i>Kłamstwo ma krótkie nogi. Scenariusz zajęć bibliotecznych</i>	47
<i>Bawimy się z Tuwimem. Scenariusz zajęć bibliotecznych</i>	48
Rocznice literackie 2014	51
Rocznice regionalne 2014	57

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Maria Duławska	59
Nabytki regionalne Książnicy Zamojskiej	69

NASZE RECENZJE

<i>Intrygantki</i> Erica Emmanuela Schmitta	78
<i>Crimen</i> Józefa Hena	79
<i>Kod Hitlera</i> Igora Witkowskiego	81
<i>XY</i> Joanny Rudniańskiej	83

SBP

Wybory nowych władz	85
---------------------------	----

KRONIKA	86
---------------	----

WYDAWCA

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Anna Kalniuk
Danuta R. Kawałko
Joanna Kołtun
Danuta Wójcik
Halina Zielińska – red. nacz.

REDAKCJA TECHNICZNA

Halina Zielińska

PROJEKT OKŁADKI

Leszek Wygachiewicz

ADRES REDAKCJI

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu
Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa
ul. Kamienna 20
22-400 Zamość
tel. 84 6271154 w. 27
e-mail: promocja@biblioteka.zamosc.pl

DRUK OKŁADKI

Drukarnia ZAMDRUK, 22-400 Zamość, ul. Kościuszki 2A,
tel./fax 84 639 27 97

Na okładce wykorzystano fotografie ze zbiorów Książnicy Zamojskiej

POWIELANIE I OPRAWA

Dział OAiK Książnicy Zamojskiej

NAKŁAD: 50 egz.

Działalność Książnicy Zamojskiej im. Stanisława Kostki Zamojskiego w Zamościu w 2012 r.

Sieć biblioteczna, stan organizacyjny

Książnica Zamojska jest samorządową instytucją kultury stopnia powiatowego, której organizatorem jest Miasto Zamość. Na podstawie Porozumienia nr 15/2012/33 z dnia 17 kwietnia 2012 r. zawartego pomiędzy Miastem Zamość a Powiatem Zamojskim oraz Umowy nr 317/2012 z 2 maja 2012 r. podpisanej między Miastem Zamość a biblioteką, w roku sprawozdawczym wypełniała zadania dla powiatu zamojskiego.

Sieć placówek bibliotecznych w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego nie uległa zmianie. Na terenie miasta działalność prowadziła Biblioteka Główna, 6 bibliotek filialnych oraz 3 punkty biblioteczne: 2 z nich w roku sprawozdawczym działały nieregularnie, co nie pozostawało bez wpływu na wyniki czytelnicze. Sieć biblioteczna w Zamościu nie jest wystarczająca i nie zapewnia w pełni dogodnego dostępu do książki i biblioteki dla wszystkich mieszkańców. Szczególnie widoczne jest to w południowo-wschodniej części miasta gdzie istnieje konieczność otwarcia filii bądź sprawnie działającego punktu bibliotecznego. (

Z dniem 24 września 2012 r. Uchwałą nr XXII/238/2012, Rada Miasta Zamość nadała Książnicy Zamojskiej nowy Statut. Aktualizacja tego aktu wynikała z konieczności dostosowania tego dokumentu do zmian w aktach prawnych regulujących działalność bibliotek.

Baza lokalowa, modernizacje i zmiany infrastrukturalne

Warunki lokalowe w placówkach bibliotecznych Książnicy Zamojskiej są zróżnicowane. Biblioteka Główna dysponuje dobrym zapleczem dla działalności bibliotecznej (budynek przy ulicy Kamiennej 20, o powierzchni 2 926 m², z czego biblioteka użytkuje 2 000 m², wolny od barier architektonicznych). Biblioteki filialne, podobnie jak w latach poprzednich, korzystają z lokali wynajmowanych. Budynki, w których mieszczą się filie nie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Średnia powierzchnia biblioteczna dla 1 placówki wynosi 85 m² i jest niezadawalająca, utrudnia bowiem głównie organizację działalności edukacyjno-kulturalnej.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzano modernizację FB nr 2. W zakresie wykonywanych prac znalazły się: wymiana podłogi, malowanie (ścian, grzejników, stolarki drzwiowej), wymiana oświetlenia (opraw, gniazd, wyłączników, przełączników) i mebli (zakupiono 45 nowych regałów oraz 14 krzeseł),

montaż zasłon pionowych. Remont bieżący (malowanie pomieszczeń) przeprowadzony został również w FB nr 5. Wyremontowany został (ze środków Polskiego Związku Niewidomych Okręg w Lublinie) także lokal punktu bibliotecznego funkcjonujący przy Zamojskim Oddziale Polskiego Związku Niewidomych.

Prace modernizacyjne dodatkowo wpłynęły na ogólną wizualizację oraz poprawę funkcjonalności lokali, co pozostaje nie bez znaczenia w sprawnej obsłudze użytkowników bibliotek.

Zbiory biblieczne i ich uzupełnianie

Zbiory bibliotek Książnicy Zamojskiej wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. liczyły 253 371 jednostki, w tym:

- 239 222 wol. książek i czasopism oprawnych (232 950 vol. książek, 6 272 vol. czasopism oprawnych),
- 14 149 jedn. zbiorów specjalnych.

W roku sprawozdawczym do zbiorów całej sieci bibliotek przybyło ogółem 8 846 jedn. nowych zbiorów, w tym 7 595 książek, 544 czasopism oprawnych i 707 jedn. zbiorów specjalnych. W drodze zakupu zasoby powiększyły się o 4 511 jednostek inwentarzowych nowych zbiorów, tj. 4 374 książek, 6 czasopism oprawnych oraz 131 jedn. zbiorów specjalnych. W porównaniu z rokiem poprzednim zakup zbiorów zwiększył się o 924 jedn., w tym zakup druków zwartych (tj. książek i czasopism oprawnych) o 948 wol. Zmniejszył się natomiast zakup zbiorów specjalnych (o 24 jedn.) Wskaźnik zakupu zbiorów wynosi 6,9 jedn. na 100 mieszkańców (dla samych zbiorów książkowych 6,7 wol.) i jest wyższy niż w roku 2011 (5,2). Średnia cena zakupionych zbiorów wynosi 22,83 zł (zbiorów książkowych 22,76 zł) i jest niższa w porównaniu z rokiem poprzednim o prawie 3 zł. Wydatki na zakup zbiorów wyniosły ogółem 102 468,57 zł. Ze środków własnych na zakup zbiorów wydatkowano kwotę zł 51 681,88, tj. o 5 786,69 zł więcej niż w 2011 roku. Ponadto zakupy zbiorów finansowane były z dotacji MKiDN na kwotę 46 844 zł oraz z innych źródeł (m.in. Fundacji Orange, PGE Dystrybucja S.A. Zamość, Urząd Miasta Zamość) na łączną kwotę zł 3 942,69 zł.

W strukturze zakupionych zbiorów największy odsetek zajęła literatura piękna dla dorosłych (44%), następnie literatura niebeletrystyczna (33,2%) i literatura piękna dla dzieci (22,7%). Pozyskano do zbiorów bibliecznych 3 425 jedn. darów, a także 910 jedn. poprzez wymianę i inny sposób nabycia.

Wycofano z zasobów ogółem 4 741 jedn. zbiorów, w tym 4 713 zbiorów zwartych. Zasobność księgozbioru w bibliotekach Książnicy Zamojskiej zwiększyła się w stosunku do roku 2011 z 356 do 364 wol./100 mieszkańców. Wzrost ten jest konsekwencją zmian demograficznych (ubytek ludności) oraz małą intensywności selekcji zasobów bibliecznych.

Uzupełnieniem zbiorów są prenumerowane czasopisma i prasa bieżąca. Stan prenumeraty wyniósł ogółem 87 tytułów w 99 egzemplarzach. Wśród prenumerowanej prasy 7 tytułów (8 egz.) stanowią czasopisma dla dzieci i młodzieży.

Ogółem na zakup prasy w 2012 r. wydatkowano kwotę 20 084,04 zł. Ponadto Książnica otrzymywała w darze 42 tytuły czasopism, w tym 28 o charakterze regionalnym, oraz 4 medyczne. Prasa pozyskiwana w darze zwłaszcza przez biblioteki filialne (7 tytułów) nie ma charakteru systematycznego. Najczęściej są to pojedyncze numery czasopism ofiarowanych przez czytelników.

Mimo wzrostu wskaźnika zakupu zbiorów w stosunku do roku 2011, uzupełnianie zasobów tą drogą odbiega od normy zalecanej dla prawidłowego rozwoju czytelnictwa (tj. 18 wol. /100 mieszkańców). W roku sprawozdawczym daje się zauważyć również przesunięcia w strukturze kupowanych zbiorów. Zgodnie z dezyderatami czytelniczymi, najwięcej miejsca w zakupach zajęła literatura piękna dla dorosłych. Spada natomiast zakup książek dla dzieci i młodzieży. Zmiany te są odzwierciedleniem struktury środowiska czytelniczego zamojskich bibliotek. Ubywa w nim wyraźnie osób do 15 roku życia.

Zakup zbiorów do bibliotek i prenumeratę czasopism w 2012 r. ilustruje Tabela nr 1.

Stan czytelnictwa, obsługa czytelnicza specjalnych grup użytkowników biblioteki

W sieci bibliotek Książnicy Zamojskiej, w 2012 roku zarejestrowano ogółem 15 475 czytelników, tj. o 1 312 (7,8 %) mniej niż w 2011 roku. Największy procentowy spadek zasięgu czytelnictwa zanotowano w Bibliotece Głównej, tj. w Wypożyczalni (o 957 czytelników, czyli 12,2%) i w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży (o 336 czytelników, tj. 12,2%). W sieci bibliotek filialnych liczba czytelników utrzymała się na porównywalnym poziomie (średnio nastąpił wzrost o 0,4%). Spadek liczby czytelników zanotowano w FB nr 3 (o 96 czytelników, tj. 8,4%), FB nr 2 (o 42 czytelników, tj. 6,7%) oraz w FB nr 4 (o 17 czytelników, tj. 1,8%). Wzrost nastąpił z kolei w FB nr 6 (o 108 czytelników, tj. 12,8 %), FB nr 5 (o 4,0%) i FB nr 1 (o 3,6 %).

Czytelnicy korzystający z bibliotek stanowią 23,6 % ogółu mieszkańców miasta. Rozczytanie środowiska w porównaniu z 2011 rokiem zmniejszyło się 1,7%.

W ogólnej liczbie zarejestrowanych czytelników, 2 174 stanowią dzieci i młodzież do lat 15. Jest to o 318 osób mniej niż w roku poprzednim. Spadek czytelnictwa dziecięcego jest zjawiskiem ogólnopolskim, o podłożu demograficznym i utrzymującym się już od kilku lat. Wśród grupy czytelników „do 15 lat” zarejestrowano 136 czytelników najmłodszych, tj. dzieci w wieku do 5 lat.

Duży spadek liczby rejestrowanych czytelników notuje się również wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych (o 31,9 %) jak również osób w wieku 20 - 24 lata (o 26,1%).

Wzrost liczby czytelników widoczny jest natomiast w grupach powyżej 40 roku życia, przy czym – zdecydowanie – przybywa seniorów, tj. osób powyżej 60 lat (o 308, co stanowi 29, 3% w stosunku do 2011 roku). Zmiany te nie pozostaną bez wpływu na kształtowanie w najbliższej czasie zasobów bibliotecznych. Wymogą też pewne zmiany w ofercie zajęć popularyzujących książkę

i czytelnictwo. Dostosowując działalność biblioteczną do potrzeb osób dojrzałych i starszych nie należy jednak zaniedbać działań, które ograniczą dalszy spadek czytelnictwa dziecięcego.

Odnotowano 334 828 wypożyczeń ogółem wszystkich zbiorów, tj. o 2 383 więcej niż w 2011 roku. Zdecydowany wzrost (o 12 453) zanotowano w wypożyczeniach „na zewnątrz”. Dotyczą one przede wszystkim udostępnionych książek (270 309 wypoż. tj. o 10 277 więcej niż w 2011 r.). W drodze udostępniania „na zewnątrz” wzrosły również wypożyczenia zbiorów specjalnych (o 2 220 więcej niż w 2011 r.).

Zdecydowanie w 2012 r. spadło udostępnianie prezencyjne, tj. na miejscu – w czytelniach i kąciach czytelniczych. Spadek o ogółem 10 070 wypożyczeń, zanotowano głównie wśród udostępnionych druków zwartych (o 8 563) oraz czasopiśm bieżących (o 1 505). Największy procentowo spadek liczby udostępnionych zbiorów na zewnątrz (o 7, 4%, tj. o 1 073 wypożyczeń) zanotowano w FB nr 2 (biblioteka nieczynna z powodu remontu), w FB nr 3 (o 6,9%) i w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży (o 4,7%).

Wskaźnik wypożyczeń na 100 mieszkańców wynosi 509,5 jedn. (502 jedn. w 2011 r.), w tym wskaźnik wypożyczeń książek 442,0 wol. (393,1 wol. w 2011 r.). Aktywność czytelnicza (liczba wypożyczeń książek „na zewnątrz” przypadająca na 1 czytelnika) wynosi 17,5 wol. i jest o 2,0 wol. wyższa niż w 2011 roku. Wzrost aktywności czytelniczej jest zarówno konsekwencją ubywającej liczby ludności jak też zauważalnym wzrostem pożyczonych w ciągu całego roku przez czytelników – głównie – zbiorów książkowych.

W 2012 roku użytkownicy biblioteki mieli również możliwość korzystania z 2 910 elektronicznych książek (ebook), wydanych nakładem największych wydawnictw polskich, zgromadzonych i przechowywanych w czytelni online ibuk.pl. Zainteresowanie tą formą udostępniania zbiorów było jednak niewielkie.

Liczba odwiedzin czytelniczych w całej sieci bibliotek publicznych miasta Zamościa wyniosła 145 744 (o 1 510 mniej niż w 2011 r.). Wśród odwiedzin, 119 934 (o 439 mniej) były to wizyty czytelników, którzy wypożyczali zbiory na zewnątrz, 10 155 (o 488 mniej) to odwiedziny osób korzystających z zbiorów w czytelniach. 15 955 (o 583 mniej) zajmują z kolei odwiedziny internautów. Mimo spadku liczby odwiedzin osób poszukujących informacji w sieci, wykorzystanie INTERNETU jest nadal wysokie, głównie za sprawą całorocznego bezpłatnego dostępu i korzystania z tej usługi w bibliotekach Książnicy Zamojskiej, w ramach programu Fundacji Orange *Akademia Orange dla Bibliotek*.

Wyniki czytelnicze osiągnięte w bibliotekach miasta ilustrują Tabele nr 2, 3, 4, 5.

W całej sieci bibliotek Książnicy Zamojskiej odbywało się również systematyczne monitowanie czytelników zalegających ze zwrotem wypożyczonych zbiorów. Wysłano 1 613 upomnień i 79 wezwań za potwierdzeniem odbioru do czytelników niezwracających książek w terminie. W stosunku do 121 czytelników (nie reagujących na upomnienia) wszczęte zostały działania windykacyjne.

Biblioteki Książnicy Zamojskiej w 2012 roku prowadziły działania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz ludzi starszych. Uzupełniane były specjalistycznych zbiory, doskonalono sposoby zaopatrywania tych czytelników w książkę, organizowano działania edukacyjno-kulturalne oraz zacieśniano współpracę z instytucjami działającymi na rzecz osób specjalnej troski. W grupie wszystkich czytelników zarejestrowanych w placówkach Książnicy Zamojskiej 563 osoby (o 13 mniej niż w 2011 r.) to ludzie z różnymi przejawami niepełnosprawności.

Rozwój czytelnictwa osób specjalnej troski stanowił główny przedmiot działalności Ośrodka Czytelnictwa Niepełnosprawnych (OCN) Książnicy Zamojskiej wraz z dwoma punktami bibliotecznymi oraz FB nr 5 (na terenie Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu); ze zbiorów tej placówki korzystają poza pacjentami (180 w 2012 roku), również pracownicy Szpitala oraz, coraz częściej, mieszkańcy okolicznych osiedli.

OCN, oprócz specjalistycznych zbiorów (145 wol. książki czarnodrukowej, w tym 111 wol. z dużą czcionką oraz 2 164 jedn. inwentarzowych „książki mówionej” na płytach i kasetach), posiada sprzęt (czytacz, autolektor) do ich odtwarzania. W 2012 r. w ramach działań edukacyjno-kulturalnych, w tym o charakterze biblioterapeutycznym zorganizował 76 tego typu przedsięwzięć. Uczestniczyły w nich 2 972 osoby. Większość działań miała charakter cykliczny. Były to m.in.:

- Spotkania czwartkowe środowiska osób niewidomych i niedowidzących; cykliczne zajęcia podczas których odbywają się pogadanki, dyskusje tematyczne, prezentacja własnej twórczości literackiej i wokalne.
- Konkursy (plastyczne, literacko-wokalne) promujące działalność osób niepełnosprawnych, m.in. *Ptaki i zwierzęta to nasi przyjaciele* – konkurs plastyczny; *Śpieszmy się kochać ludzi* – konkurs wokalnie literacki, *Czym chata bogata* – popularyzujący dawne tradycje i spotkania biesiadne.
- Spotkania o charakterze terapeutycznym promujące twórczość niepełnosprawnych, w tym *Walentynkowe spotkania poetyckie młodzieży*, *Wakacje moich marzeń*, *Symbole Świąt Bożego Narodzenia*.
- Seminarium *Biblioteka w służbie osobom specjalnej troski*, adresowane do bibliotekarzy i osób pracujących z osobami niepełnosprawnymi i starszymi, którego celem była wymiana doświadczeń oraz przybliżenie zasad organizacji czasu wolnego osób starszych, jak również metod i form edukacji kulturalnej niepełnosprawnych.
- Wystawy, w tym prezentujące twórczość plastyczną tych osób, m.in. *Twórczość ludowa bogactwem kultury i tożsamości narodu*, *Ptaki i zwierzęta to nasi przyjaciele* – wystawa pokonkursowa, *Budowanie świata akceptacji i tolerancji. Działalność Ośrodka Czytelnictwa Niepełnosprawnych*, *Maluję tak jak czuje moje serce* – autorska wystawa prac plastycznych Andrzeja Szymańskiego, *Czas kółdowania* – okolicznościowa wystawa kart świątecznych. Ponadto OCN zorganizował:

- spotkania literackie niepełnosprawnych twórców,
- koncerty i inscenizacji, w tym: Koncert chóru Sitanianie,
- lekcje biblioteczne i wycieczki,
- spotkania autorskie.

W roku 2012 r. Książnica Zamojska podjęła się także organizacji stałego cyklu wykładów dla słuchaczy Stowarzyszenia *Zamojski Uniwersytet Trzeciego Wieku*, w ramach *Zespołu wiedzy o literaturze*.

Filie biblioteczne prowadziły działalność na rzecz osób specjalnej troski w mniejszym wymiarze. Ograniczała się ona głównie do zaopatrywania ich w książki. Dla osób mających problemy z dotarciem do biblioteki realizowane są „wypożyczenia na telefon”, tj. dostarczanie im książek za pośrednictwem członków rodzin, sąsiadów, opiekunów oraz samych bibliotekarzy.

Problemem w dobrze zorganizowanej działalności na rzecz specjalnych grup użytkowników pozostają w dalszym ciągu ograniczenia architektoniczne i nieprzystosowanie obiektów bibliotecznych (poza Biblioteką Główną) do możliwości fizycznych tychże osób oraz brak dostatecznej ilości specjalistycznych zbiorów (głównie książki czarnodrukowej pisanej dużym drukiem). Problemy te będą coraz bardziej dokuczliwe, zwłaszcza, że w grupie czytelników rejestrowanych w bibliotekach coraz więcej miejsca zajmują seniorzy, tj. osoby powyżej 60 roku życia (1 050 w 2011 roku, 1 358 w 2012 roku).

Działalność Książnicy Zamojskiej na rzecz osób niepełnosprawnych w 2012 r. wyróżniona została przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Krok za Krokiem statuetką *Solidarny i odpowiedzialny społecznie*.

Zbiory regionalne, działalność informacyjno-bibliograficzna

Książnica Zamojska kontynuowała gromadzenie materiałów regionalnych. Zasoby te tworzy literatura naukowa, popularnonaukowa oraz literatura piękna. Jej uzupełnieniem jest prasa regionalna – retrospektywna i bieżąca oraz zbiory specjalne, tj. starodruki, przeźrocza, katalogi ekslibrisów, ekslibrisy, mikrofilmy, grafika, plany i mapy, dokumenty życia społecznego. Zbiory liczą 9 509 wol. książek i czasopism oprawnych oraz 11 480 jednostek inwentarzowych dokumentów życia społecznego. W roku sprawozdawczym przybyło 1 155 jedn. nowych zbiorów (195 jedn. drogą zakupu), tj. 550 książek i czasopism oprawnych oraz 605 jedn. zbiorów specjalnych. Na uzupełnianie regionalniów wydatkowano kwotę zł 3 541,30.

Inne komórki Książnicy Zamojskiej, m.in. Oddział dla Dzieci i Młodzieży, Centrum Informacji Ekologicznej i biblioteki filialne gromadzą regionalia sporadycznie, a wielkość tych zasobów wynosi ogółem nieco ponad 900 jednostek.

W okresie sprawozdawczym dokonano 7 688 wypożyczeń zbiorów o profilu regionalnym, w tym 4 698 wypożyczeń książek i czasopism oprawnych, 2 425 czasopism bieżących oraz 534 jedn. zbiorów specjalnych.

Biblioteka realizuje zadania służące popularyzacji wiedzy o regionie. W okresie sprawozdawczym zorganizowano:

- 4 spotkania z autorami pochodzącymi z Zamościa: z Anną Rychter (2), Marią Duławską, Marianem Karczmarczykiem,
- wystawy:
 - *Gryzelda Konstancja Wiśniowiecka 1623-1672*,
 - *Bolesław Leśmian (1877-1937) – jeden z najwybitniejszych polskich poetów*, 135 rocznica urodzin i 75-rocznica śmierci,
 - *Maria i Rajmund Duławscy – małżeństwo poetycko-pedagogiczne* – wystawa z okazji 70- i 75-tej rocznicy urodzin,
 - *Zadziwiający świat dzikich zwierząt Roztocza*,
 - *Zimowe pejzaże*,
 - *Jan Zamoyski (1912 – 2002), ostatni ordynat – życie i działalność*, ekspozycja rocznicowa,
 - *Kolegiata Zamojska – 20. rocznica istnienia kościoła katedralnego*,
 - *Tajemnice codzienności*, ekspozycja realizowana w ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa 2012, poświęcona historii zamojskiej biblioteki i bibliotekarstwa,
 - *Zamość – Miasto Światowego Dziedzictwa Kultury* – wystawa w 20. rocznicę wpisu Miasta na listę UNESCO,
 - *Księgarnia Polska S. i Z. Pomarańskich* – 95 rocznica utworzenia wydawnictwa,
- konkursy:
 - *Zwierzęta chronione Roztocza*,
 - *Zadziwiający świat dzikich zwierząt Roztocza*,
- wykłady:
 - *Jan Zamoyski – ostatni ordynat*, przygotowany i wygłoszony przez dr. Bogdanę Szyszkę, połączony z wernisażem wystawy,
 - *Zwierzęta chronione Roztocza i O czym szumi Tanew* - prelekcje nt. ochrony środowiska.

W celu popularyzowania wiedzy o regionie i ludziach z nim związanych opracowano następujące regionalne zestawienia bibliograficzne:

- *Bryk Aleksander (1905-1982) – kompozytor, dyrygent, pedagog* – w 30-tą rocznicę śmierci (udostępnione na stronie internetowej Książnicy),
- *Miler Stefan (1888-1962) – zasłużony nauczyciel zamojskich szkół i długoletni opiekun ogrodu zoologicznego* – 50 rocznica śmierci (udostępnione na stronie internetowej Książnicy),
- *Wacław Oszejca (1947-)*; *duszpasterz, poeta i prozaik*,
- *Kazimierz Sochaniewicz (1892-1930)*, *historyk, archiwista, twórca „Kroniki Powiatu Zamojskiego” i „Teki Zamojskiej”*,
- *Maria Duławska (1942-)* *zamojska pisarka i poetka*.

Prezentacji działalności regionalnej zamojskiej biblioteki służył udział w dniach (18-19 października) w Ogólnopolskiej konferencji Bibliografia regionalna w komunikacji publicznej. 30. spotkanie Zespołu ds. Bibliografii Regionalnej ZG SBP. Podczas spotkania wygłoszony został referat Bibliografia Zamojszczyzny – tworzenie, udostępnianie, odbiorcy prezentujący dorobek Książnicy Zamojskiej na rzecz gromadzenia i upowszechniania wiedzy o regionie. Biblioteka była również współorganizatorem konferencji rocznicowej w 100-lecie urodzin Jana Zamoyskiego: Zamość. Ludzie. Wydarzenia odbywającej się w Warszawie w dniu 14 listopada z inicjatywy Warszawskiego Koła Zamościan PTTK im. M. Pieszki.

Podstawowym elementem działalności informacyjnej bibliotek Książnicy Zamojskiej było gromadzenie i udostępnianie informacji o posiadanych zasobach. Służył temu katalog kartkowy (alfabetyczny i systemowy), kartoteki kartkowe (regionalna, osobowa, bibliologiczna i literacka) oraz bazy elektroniczne. Katalog i kartoteki kartkowe, mimo że nie są uzupełniane od 2006 roku, posiadają swoich użytkowników. Są to głównie osoby starsze.

Zdecydowanie jednak, głównym narzędziem informacyjnym jest Elektroniczny Katalog Biblioteki, który tworzą trzy bazy:

- Baza Główna rejestrująca: książki, czasopisma oprawne, zbiory specjalne na nośnikach audiowizualnych, artykuły z czasopism ogólnopolskich i bibliologicznych będących w bieżącej prenumeracie biblioteki. Na dzień 31 grudnia 2012 r. baza zawiera 161 964 opisy bibliograficzne.
- Bibliografia Zamojszczyzny, rejestrująca wszystkie materiały biblioteczne o charakterze regionalnym (książki, artykuły z czasopism, zbiory specjalne, w tym dokumenty życia społecznego). Na dzień 31 grudnia 2012 r. baza zawierała 84 133 opisy bibliograficzne.
- Bazą Klemensowska, rejestrująca opisy zbioru klemensowskiego znajdującego się w depozycie Książnicy. Na dzień 31 grudnia 2012 r. baza zawierała 8 765 opisów bibliograficznych.

Ze wszystkich baz elektronicznych Książnicy poprzez dostęp online, wg licznika wejść, w 2012 r. skorzystało 11 253 użytkowników (od 12.10.2009 r. – 38 651). Czytelnicy korzystali także z elektronicznych baz Biblioteki Narodowej, tj. z Przewodnika Bibliograficznego i Bibliografii Zawartości Czasopism.

Usługi informacyjne realizowane są przez wszystkie placówki biblioteczne. W 2012 r. udzielono 18 536 informacji, w liczbie tej, 1 701 stanowiły kwerendy, czyli odpowiedzi na zapytania czytelnicze wymagające korzystania z wielu źródeł. W Bibliotece Głównej udzielono 18 369 informacji, 155 w bibliotekach filialnych. W porównaniu z 2011 rokiem nastąpił spadek (o 1 547 czyli o 7,7%) liczby udzielonych informacji. Spadek ten zanotowano zarówno w Bibliotece Głównej jak i w filiach bibliotecznych i jest on przejawem powszechnego poszukiwania informacji przez większość korzystających wyłącznie w sieci INTERNET.

Aby zapobiec powszechnemu zjawisku korzystania niejednokrotnie ze źródeł niezwyfikowanych, Książnica Zamojska wyszła z ofertą organizacji zajęć z przysposobienia czytelniczego na zamówienie, głównie z myślą o czytelniku młodzieżowym. Szkolenia takowe prowadzone są głównie w Bibliotece Głównej, w Dziale Informacji Bibliografii i Wiedzy o Regionie oraz w Czytelnii.

Promocja czytelnictwa, działalność edukacyjno-kulturalna i wystawiennicza

Pobudzaniu aktywności czytelniczej środowiska służyły realizowane zadania edukacyjno-kulturalne, akcje czytelnicze oraz działalność promocyjna. Mając na uwadze rozwój czytelnictwa wśród wszystkich grup użytkowników biblioteki zorganizowano:

1. Obchody *Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich* odbywające się tradycyjnie 23 kwietnia, których program obejmował m.in.: konkurs czytelniczy *Czy znasz bohaterów tej książki*, spotkanie z autorką książek dla dzieci Roksaną Jędrzejewską-Wróbel, wernisaż wystawy *Książka z autografem*, wystawę *Nasi goście* oraz okolicznościowe spotkanie *Dyskusyjnego Klubu Książki*.
2. Wycieczki do bibliotek Książnicy Zamojskiej w ramach *Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek*. M.in. była to wizyta młodzieży z Gimnazjum nr 5 w Biłgoraju oraz bibliotekarzy WiMBP w Rzeszowie.
3. *II Zamojski Festiwal Książki*; przedsięwzięcie promujące książkę i czytelnictwo zorganizowane w dniach 2-3 czerwca na Rynku Wielkim w Zamościu, podczas *XVIII Jarmarku Hetmańskiego*. Program *Festiwalu* obejmował: kiermasz książki używanej, spotkania *Książka z autografem*, której gośćmi były zamojskie autorki: Monika Rebizant-Siwiło, Anna Rychter i Karina Pomorska, spotkania autorskie z Marianem Karczmarczykiem, poetą, aforystą, fraszkopisarzem oraz z Izabelą Sową – krakowską pisarką, autorką m. in. poczytnej „owocowej serii” książek.
4. Obchody *XVIII Dni Kultury Chrześcijańskiej Zamościu*. W ramach tego przedsięwzięcia, w którym biblioteka uczestniczy od wielu lat, zorganizowana została wystawa *Drewniana architektura sakralna w grafice Kazimierza Zbigniewa Łońskiego* (12 listopada – 21 grudnia 2012 r.) oraz wykład dra Piotra Kondraciuka *Drewniane budownictwo sakralne w Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej*. Wykład oraz wernisaż wystawy miały miejsce 15 listopada.

Edukacji czytelniczej dzieci i młodzieży służyły głównie przedsięwzięcia organizowane przez biblioteki filialne oraz Oddział dla Dzieci i Młodzieży. Były to:

1. Podsumowanie III edycji akcji *Czytam i rysuję z energią* organizowanej przy współpracy PGE Dystrybucja S.A. Oddział w Zamościu i prowadzonej we wszystkich placówkach bibliotecznych pracujących z czytelnikiem dziecięcym. Oprócz rozstrzygnięcia konkursu, otwarcia wystawy odbyło się również spotkanie autorskie z pisarką książek dla dzieci Edytą Zarębską.
2. *Ferie w bibliotece* – cykliczne zajęcia odbywające się w bibliotekach filialnych (2 razy w tygodniu) i w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży (4 razy w tygodniu) pod

wspólnym tytułem *Ferie z Korczakiem*. Celem zajęć było przypomnienie i popularyzacja postaci J. Korczaka w związku z 70. rocznicą jego śmierci. Dla uczestników zajęć przygotowano czytanie utworów Janusza Korczaka, zajęcia plastyczne, konkursy czytelnicze i literacki inspirowane jego twórczością.

3. *Puchatkowe spotkania* – cykliczne zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym realizowane w każdą środę (m.in. głośne czytanie, zajęcia plastyczne i ruchowe) przez Oddział dla Dzieci i Młodzieży przy udziale rodziców, dziadków, opiekunów.

4. *Sobotnie spotkania z książką oraz stałe cykliczne zajęcia biblioteczne* dla dzieci i młodzieży szkolnej (prowadzone 1 raz w tygodniu) poza okresem ferii i wakacji szkolnych przez Oddział dla Dzieci i Młodzieży i biblioteki filialne. W 2012 r. miały one wspólny profil i tematycznie związane były z popularyzacją książek A. Lindgren, M. Kownackiej, baśni z różnych stron świata, klasyki literatury dziecięcej. Wśród zajęć znalazły się także formy edukacyjno-kulturalne promujące bibliotekę, przebiegające pod hasłem *Biblioteka bliżej człowieka*. Zajęcia obejmowały organizację konkursów: plastycznych, literackich i czytelniczych oraz zabawy z tekstem, m.in. *Świat Kajtusia Czarodzieja*, *Baśnie mojego dzieciństwa*, *Baśnie i legendy polskie*, *Czy znasz tytuł tej książki*, *Mistrz czytania*, *Czarodziejskie księgi*, *Zwierzęta Rostocza*.

5. *Głośne czytanie* prowadzone przez bibliotekarzy w przedszkolach miejskich: *Drzwi do baśniowej krainy* (FB nr 1), *Bajeczka przedszkolaka* (FB nr 2), *Bajeczka dla przedszkolaka* (FB nr 3), *Godzina na historyjkę* (FB nr 4), *Spotkania z bajką* (FB nr 6).

W 2012 r. Książnica Zamojska rozpoczęła również kolejną akcję propagującą ideę głośnego czytania dzieciom – *Cała Polska czyta dzieciom po angielsku*. Kampania prowadzona była przy nawiązanej w roku sprawozdawczym współpracy z Centrum Języka Angielskiego Urszula Szubartowska. Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym odbywały się 2 razy w miesiącu (poza okresem wakacji) w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży. Program 1-godzinnych spotkań obejmował czytanie bajek po angielsku, zabawy ruchowe, zajęcia plastyczne, inscenizacje.

6. *Książka uczy, bawi, inspiruje* – program o charakterze biblioterapeutycznym, realizowany w okresie 15.06 – 14.12.2012 r. przez Oddział dla Dzieci i Młodzieży oraz pięć bibliotek filialnych.

Opisana działalność edukacyjno-kulturalna dla młodych użytkowników bibliotek uzupełniana była formami wizualnymi w postaci wystaw i ekspozycji, m.in. poświęconych ludziom książki (U. Eco, R. Kapuścińskiemu, L. M. Montgomery, A. Lindgren, M. Konopnickiej, W. Szymborskiej, B. Leśmianowi, J. I. Kraszewskiemu), wystaw pokonkursowych i okolicznościowych, m.in.: *Nasi Goście*, *Dzień Bezpiecznego Internetu*, *Książka w miniaturze*, *Świat – ludzie – medycyna*, *Dziecko – skarb*

i obowiązek, Światowy Dzień Misia Pluszowego, Bajki dodają odwagi, Książki zakazane, Żeby Polska... Narodowe Święto Odzyskania Niepodległości.

Promowaniu czytelnictwa i książki wśród czytelników głównie powyżej 16 roku życia służyły:

1. **Zamojskie Biesiady Literackie** oraz spotkania autorskie, poświęcone w 2012 r. następującym tematom:

- *Narody i narodowości – razem czy osobno.* Gościem spotkania był Michał Jągiełło pisarz, publicysta, twórca opracowań historycznoliterackich, literatury faktu, poezji i prozy beletrystycznej. Spotkanie poświęcone było najnowszej jego publikacji *Przewodnik po lekturach* (cz. 1: *Narody i narodowości* oraz cz. 2: *Razem czy osobno?*).

- *Literatura też jest kobietą;* spotkanie z Anną Rychter, autorką książek z nurtu literatury feminizującej *Trener duszy* oraz *Żyjąca w Polsce i inne stany nieważkości*. Kolejne spotkanie z autorką *Zatrzymać czas* miało miejsce w FB nr 6.

- Spotkanie z prozą reportażową, w którym wziął udział Jacek Hugo-Bader, pisarz związany z „Gazetą Wyborczą”, autor reportaży (*W rajskiej dolinie wśród zielska, Biała gorączka, Dzienniki kołymskie*) powstałych na kanwie jego podróży po Rosji i krajach byłego Związku Radzieckiego.

- Spotkanie autorskie z Marią Duławską, zamojską poetką, autorką wierszy dla dzieci, poezji lirycznej oraz fraszek i aforyzmów.

- Spotkanie autorskie z Lidią Ostałowską, dziennikarką, współautorką zbiorów reportaży, głównie o mniejszościach narodowych i etnicznych, autorką książek *Cygan to Cygan* oraz *Farby wodne*.

- *Literatura i sztuka jako wyższy poziom istnienia;* spotkanie z Janem Stępnem, poetą, prozaikiem, autorem sztuk teatralnych, rzeźbiarzem i rysownikiem.

- spotkanie z Wojciechem Góreckim, historykiem, dziennikarzem, specjalizującym się w tematyce krajów kaukaskich, autorem m.in. książek reportażowych *Planeta Kaukaz* i *Toast za przodków*.

2. Spotkania *Dyskusyjnego Klubu Książki*. W roku sprawozdawczym odbyło się 8 spotkań. Tematem prowadzonych rozmów były: książka Huberta Klimko-Dobrzanieckiego *Borholm, Borholm*, poezja Wisławy Szymborskiej, powieść Umberto Eco *Cmentarz w Pradze*, Pawła Huelle *Weiser Dawidek*, Alesandro Baricco *Jedwab*, proza Katarzyny Enerlich, Brigidy Helbing *Enerdowce i inne ludzie*, Doroty Masłowskiej *Kochanie zabiłam nasze koty*. Spotkanie w dniu 3 października zostało zorganizowane z udziałem Katarzyny Enerlich, prozaika, poetki i dziennikarki. Uczestnicy spotkania mieli okazję rozmowy z pisarką oraz nabycia jej książek z autografem bądź osobistą dedykacją. DKK jest dla czytelników także okazją do recenzowania książek, a tym samym uczestnictwa w ogólnopolskim konkursie organizowanym przez Instytut Książki *Na najlepszą recenzję miesiąca i roku*. DKK w Książnicy Zamojskiej odniósł sukces w tym konkursie recenzją książki *Jedwab*.

4. Konkurs czytelniczo-prasowy *Co wiesz o Prusie* zorganizowany z okazji obchodów Roku Bolesława Prusa. Współorganizatorami przedsięwzięcia była „Kronika Tygodnia” oraz NBP Oddział Okręgowy w Lublinie. Konkurs realizowany był w okresie październik-listopad 2012 r., a uroczyste podsumowanie odbyło się 9 listopada 2012 r. W konkursie udział wzięły 74 osoby, nagrodami uhonorowano 15 laureatów. W spotkaniu finałowym uczestniczyła dyrektor NBP Oddział Okręgowy w Lublinie Ilona Skibińska-Fabrowska, przedstawiciel fundatora nagród oraz redaktor „Kroniki Tygodnia” Piotr Orzechowski. Wykład: *Poglądy Bolesława Prusa na literaturę i kulturę* wygłosił ks. dr Czesław Galek.

Formą promowania książki i czytelnictwa była działalność wystawiennicza. Poza wystawami regionalnymi oraz promującymi działalność OCN, w analizowanym okresie, w bibliotekach Książnicy Zamojskiej zorganizowano, m.in. następujące ekspozycje:

- *Czytam i rysuje z energią*; wystawa pokonkursowa,
- *Zygmunt Krasiński (1812-1859) w 200. rocznicę urodzin*; ekspozycja rocznicowa przygotowana ze zbiorów własnych biblioteki,
- *Książka z autografem*; wystawa prezentująca książki opatrzone własnoręcznym podpisem lub dedykacją jej autora, przygotowana w oparciu o zasoby Książnicy Zamojskiej,
- *Bolesław Prus – powieściopisarz, publicysta i nowelista*; wystawa przygotowana z okazji 100. rocznicy śmierci polskiego pisarza okresu pozytywizmu, myśliciela i popularyzatora wiedzy, działacza społecznego. Ekspozycję tworzyły różne wydania powieści, zbiorów nowel oraz publicystyki autora znajdujące się w zasobach biblioteki. Materiał książkowy uzupełniały plansze informacyjne dotyczące, m.in. biografii pisarza, jego działalności pozapisarskiej oraz związków Prusa z Hrubieszowem i Nałęczowem,
- *Młody ekolog, Dobra energia dla wszystkich, Zimowe pejzaże*; 3 wystawy o tematyce ekologicznej,
- *Koronkowy świat według Małgosi* – wystawa rękodzieła artystycznego Małgorzaty Karchut-Urbaniak,
- *Rysunek i malarstwo Natalii Szczerby*,
- *Żywoć i sprawy Józefa Ignacego Kraszewskiego*; ekspozycja rocznicowa z okazji 200. rocznicy urodzin pisarza, prezentująca ważne fakty biograficzne, literackie, fragmenty utworów i listów oraz ponad 100 książek pisarza, a także prace krytycznoliterackie poświęconych jego życiu i dziełom,
- *Portrety i monety* – wystawa fotografii. Ekspozycja przedstawiała fotografie polskich sportowców - mistrzów, zwycięzców i uczestników olimpiad, którzy prezentowali monety kolekcjonerskie wyemitowane przez Narodowy Bank Polski z okazji ważnych wydarzeń sportowych,

- *80 lat Związku Literatów w Lublinie*; wystawa prezentująca ludzi i dorobek lubelskiego oddziału Związku Literatów Polskich i Stowarzyszenia Pisarzy Polskich,
- *Stefan Banach 1892-1945*; ekspozycja przygotowana z okazji 120. rocznicy urodzin wielkiego polskiego matematyka i współtwórcy słynnej Polskiej Szkoły Matematycznej Stefana Banacha,
- *Mądre wybory* – wystawa pokonkursowa.

W 2012 r. zorganizowano ogółem 1 064 formy pracy edukacyjno-kulturalnej, w których udział wzięło 26 171 uczestników.

Działalność wydawnicza

Książnica Zamojska kontynuowała działalność wydawniczą. W roku sprawozdawczym opublikowała:

- Bogdan Szyszka, *Jan Zamoyski – ostatni ordynat*, publikacja zawierająca wykład wygłoszony przez autora w dniu 18 czerwca 2012 r., format A5, 24 s. nakł. 400 egz.,
- *Zadziwiający świat dzikich zwierząt Roztocza* – wydawnictwo pokonkursowe, format A5, 15 s. nakł. 100 egz.,
- *XVIII Dni Kultury Chrześcijańskiej w Książnicy Zamojskiej* – folder wystawy, nakład 300 egz.,
- *Ilustrowany kalendarz na rok 2013*, nakład 200 egz.
- 2 kolejne numery „Bibliotekarza Zamojskiego” 2011/2 (34) oraz 2012/1 (35) w nakładzie 2 x 50 egz.

We własnym zakresie biblioteka publikowała materiały reklamowe oraz druki ulotne: zaproszenia, plakaty, dyplomy, listy gratulacyjne, materiały wykorzystywane przy organizacji działalności edukacyjno-kulturalnej i urządzaniu ekspozycji.

Bibliotekarze i pracownicy publikowali w czasopiśmie: „Biblioteka w Szkole”, „Dostrzegacz Biblioteczny”, „Zamojski Kwartalnik Kulturalny”, „Bibliotekarz Zamojski”, oraz na stronie internetowej Książnicy (regionalne zestawienia bibliograficzne).

Działalność na rzecz rozwoju czytelnictwa i bibliotek w powiecie zamojskim

Książnica Zamojska w 2012 roku pełniła zadania biblioteki powiatowej. Wyśokość dotacji z Powiatu Zamojskiego wyniosła 65 tys. zł. Zgodnie z zapisami w *Umowie* do zadań powiatowych należały:

- obsługa czytelników – mieszkańców powiatu,
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej,
- działalności instrukcyjno-metodyczna na rzecz samorządowych bibliotek publicznych w powiecie.

Obsługą czytelniczą tego środowiska zajmowały się zarówno Biblioteka Główna jak i biblioteki filialne. Z ogólnej liczby 15 475 zarejestrowanych czytelników 30,6% (4 737) stanowili czytelnicy spoza miasta Zamościa. Wśród

ogólnej liczby 289 812 zarejestrowanych wypożyczeń na zewnątrz blisko 30% stanowią wypożyczenia na ich konta. Czytelnicy ci korzystali również ze zbiorów udostępnianych na miejscu oraz z pozostałych usług bibliotecznych. Dla potrzeb obsługi tej grupy czytelniczej w okresie sprawozdawczym udzielono 1 358 informacji.

Działalność instrukcyjno-metodyczna prowadzona była na rzecz 32 publicznych placówek bibliotecznych w powiecie zamojskim (tj. 12 bibliotek gminnych, 3 biblioteki miejsko-gminne, oraz 17 filii bibliotecznych – stan na koniec 2012 r.). W powiatowej sieci bibliotek, w roku sprawozdawczym, nastąpiły zmiany: z dniem 1 lipca utworzono nową filię biblioteczną w Żdanowie, w gm. Zamość oraz z dniem 1 września 2012 r. likwidacji uległy 2 filie biblioteczne w gm. Adamów (FB w Suchowoli i FB w Bondyrzu). Stąd, stan filii bibliotecznych na koniec roku sprawozdawczego zmniejszył się do 17 placówek.

Stanowisko instruktora ds. sieci bibliotek w powiecie zamojskim pełniła 1 osoba w pełnym wymiarze czasu pracy. Działalność powyższa objęła:

- 27 wyjazdów do bibliotek w powiecie zamojskim oraz 5 wyjazdów do WBP w Lublinie. Wyjazdy instruktorskie wiązały się z instruktażem przywarsztatowym mającym na celu poprawę jakości funkcjonowania bibliotek oraz pomoc w rozwiązywaniu doraźnych problemów pojawiających się w ich pracy. Przedmiotem wyjazdów były też wizyty oraz rozmowy dyrektora i instruktora Książnicy Zamojskiej z przedstawicielami samorządów gminnych w sprawach dotyczących bibliotek. Konsultacje takie przeprowadzono m. in. z wójtem Gminy Adamów (w sprawie zasadności utrzymania gminnej sieci bibliotek) oraz z sekretarzem Urzędu Gminy w Nieliszu (analiza działalności BPG Nielisz).
- 92 porady (telefoniczne lub bezpośrednie) oraz 187 informacji mailowych. Porady dotyczyły różnych problemów działalności bibliotecznej, m.in. udziału bibliotek w programach dotujących działalność biblioteczną, planowania i sprawozdawczości, udziału w szkoleniach i doskonaleniu zawodowym, udziału w akcjach czytelniczo-bibliotecznych o charakterze powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim.

Prowadzona była także działalność szkoleniowa. W okresie sprawozdawczym przygotowano 2 spotkanie o takim charakterze:

- *Biblioteki powiatu zamojskiego na tle województwa lubelskiego w 2011 roku* oraz warsztaty w zakresie konstruowania rocznego planu pracy biblioteki,
- *Kraszewski. Komputery dla bibliotek*; szkolenie w zakresie przygotowania wniosków i aplikowania o środki z programu MKiDN (spośród wniosków złożonych przez 4 biblioteki powiatu zamojskiego, 3 z nich otrzymały dotację). Ponadto bibliotekarze sieci powiatowej uczestniczyli w seminarium *Biblioteka w służbie osobom specjalnej troski*.

Komputeryzacja bibliotek i automatyzacja procesów bibliotecznych, tworzenie zasobów cyfrowych

Wyposażenie w sprzęt komputerowy sieci bibliotek Książnicy Zamojskiej z roku na rok systematycznie maleje. W porównaniu z 2011 rokiem (115 komputerów), w bieżącym okresie sprawozdawczym ich stan pomniejszył się o kolejnych 6 komputerów (109). Ubytek ten spowodowany jest wysokim stopniem eksploatacji wyposażenia technicznego. Dodatkowo ubytkowano 8 monitorów, 9 drukarek, 3 skanery, 2 czytniki kodów kreskowych. Ze sprzętu pozostającego w zasobach 38 zestawów wykorzystywanych jest do obsługi czytelników i użytkowników bibliotek. Pozostały sprzęt wykorzystywany jest w pracy działów wewnętrznych. W 2012 roku przeprowadzono przebudowę otoczenia sieciowego, w wyniku której biblioteka posiada dwie sieci bezprzewodowego dostępu do INTERNETU, działające niezależnie od siebie. Wpłynęło to korzystnie na poprawę działania systemu bibliotecznego i korzystania z elektronicznych baz danych.

Biblioteki pracują w jednolitym systemie bibliotecznym PATRON 3 (w 2012 roku przeprowadzona została kolejna jego aktualizacja). W 2012 r., podobnie jak w okresach poprzednich, proces gromadzenia i opracowania nowych zbiorów prowadzony był w sposób zautomatyzowany – centralnie dla wszystkich placówek Książnicy Zamojskiej. Informacja o zasobach całej sieci znajduje się w *Elektronicznym Katalogu Biblioteki*. W systemie bibliotecznym prowadzona jest również w całej sieci rejestracja czytelników i wypożyczeń na zewnątrz. Zintensyfikowano prace nad dostosowaniem zautomatyzowanego sposobu prowadzenia statystyki do wymogów określanych wytycznymi GUS.

W dalszym ciągu, w czynnościach niezautomatyzowanych pozostawały udostępnianie prezencyjne zarówno w Bibliotece Głównej jak i filiach bibliotecznych. Postęp w tej dziedzinie łączy się z zakupem dodatkowych licencji oprogramowania.

Biblioteka uczestniczyła w programie Fundacji Orange *Akademia Orange dla Bibliotek*. Dzięki temu wszyscy użytkownicy mieli możliwość bezpłatnego korzystania z Internetu. Dla internautów, w bibliotekach, w okresie sprawozdawczym przygotowanych było ogółem 33 stanowiska, tj. 19 w Bibliotece Głównej i 14 w filiach bibliotecznych (o 2 więcej niż w roku poprzednim).

Biblioteka posiada własną stronę internetową, stronę BIP oraz 66 kont mailowych. W 2012 roku licznik strony www.biblioteka.zamosc.pl zarejestrował 155 931 odwiedzin (o 61 415 mniej niż w 2011 r.).

Książnica Zamojska jest jednym z uczestników projektu *Lubelska Biblioteka Wirtualna*. Całkowity koszt uczestnictwa w projekcie wyniesie 3 771 041 zł, w tym wkład własny – 644 082 zł. W okresie sprawozdawczym większość prac w ramach projektu LBW miała charakter przygotowawczy do właściwej realizacji. Biblioteka uczestniczyła m.in. w pracach nad przygotowaniem uwag do *Stu-*

dium wykonalności (dotyczących dokumentacji technicznej oraz harmonogramu rzeczowo-finansowego i budżetu LBW) i *Aneksu do umowy partnerskiej*.

Sprawną automatyzacja procesów bibliotecznych warunkowana jest, oprócz dobrej znajomości i umiejętności poruszania się w systemach, również wyposażeniem w odpowiedni sprzęt i oprogramowanie. Aktualnie najpoważniejszym ograniczeniem dla dalszego postępu prac w tej dziedzinie jest wysoki stopień zużycia komputerów. Większość z nich posiada ponad 5-letni okres eksploatacji i coraz częściej dochodzi do ich awarii. W najbliższym czasie – koniecznym zadaniem jest wymiana sprzętu komputerowego. Jest to niezbędne zwłaszcza na stanowiskach obsługujących czytelników, w ewidencji i opracowaniu zbiorów oraz w księgowości i w płacach.

Kadra i sytuacja zawodowa bibliotekarzy

Na dzień 31 grudnia 2012 roku w sieci bibliotek Książnicy Zamojskiej zatrudnionych pozostawało ogółem 53 osoby co stanowiło 53 etaty, tj.:

- 41 (41 i ½ etatu) pracowników działalności podstawowej (39 ½ etatu na stanowiskach bibliotekarskich),
- 12 (11 i ½ etatu) pracowników administracji i obsługi.

W roku sprawozdawczym spośród kadry działalności podstawowej 2 osoby nie świadczyły pracy (1 osoba – urlop wychowawczy, 1 osoba – urlop macierzyński) i 1 osoba zatrudniona była na umowę zastępstwa. W porównaniu z końcem roku poprzedniego zatrudnienie pracowników merytorycznych zmniejszyło się o ½ etatu. Zatrudnienie w administracji i obsłudze uległo również zmniejszeniu o ½ etatu.

Z dniem 16 czerwca 2012 r., na okres kolejnych 5 lat, powołanie na stanowisko dyrektora Książnicy Zamojskiej otrzymała Danuta R. Kawałko, dotychczasowy dyrektor instytucji.

W 2012 r. spośród kadry pracowniczej Książnicy Zamojskiej 6 osób uzupełniało wykształcenie (na studiach bibliotekarskich: magisterskich, licencjackich i podyplomowych oraz na kierunkach niebibliotekarskich).

W ramach doskonalenia zawodowego pracownicy Książnicy uczestniczyli we własnych formach doskonalenia zawodowego oraz w szkoleniach, seminariach i konferencjach organizowanych przez inne instytucje i ośrodki w Polsce. W okresie sprawozdawczym z 56 różnych form szkoleń zewnętrznych skorzystało ogółem 41 osób, w tym niektóre wielokrotnie.

Pozyskiwanie środków pozabudżetowych

Książnica Zamojska czyniła starania o pozyskanie dodatkowych środków pozabudżetowych, w efekcie których otrzymała:

- 2 500 zł (z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie) na realizację konkursu *Świat dzikich zwierząt Roztocza*, całkowity koszt projektu 5 125,72 zł,

- 46 844 zł (z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego) na zakup nowości wydawniczych w ramach programu *Zakup nowości wydawniczych do bibliotek*,
- 30 975 zł (z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) na realizację programu *Książka uczy, bawi, inspiruje*, całkowity koszt projektu 38 017 zł; w realizacji programu uczestniczył Oddział dla Dzieci i Młodzieży i 5 bibliotek filialnych,
- 15 376,61 zł na edukację oraz popularyzację Internetu w ramach programu *Akademia Orange dla Bibliotek* (realizacja programu od 1.08.2012 r. do 31.12.2013 r.),
- na wniosek biblioteki, Fundacja Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II zakupiła i przekazała nieodpłatnie literaturę dla FB nr 5 na kwotę 2 993,01 zł,
- 4 305 zł (z PGE Dystrybucja S.A. Zamość) na realizację IV edycji akcji *Czytam i rysuję z energią*.

Ponadto Książnica Zamojska pozyskała:

- 800 zł od Spółdzielni Mieszkaniowej im. Jana Zamoyskiego na realizację zajęć dla dzieci w okresie ferii i wakacji w FB nr 1,
- 200 zł od Zarządu Osiedla Karolówka na organizację spotkania autorskiego w FB nr 6.

W roku sprawozdawczym biblioteka aplikowała o środki zewnętrzne (z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie) na realizację zadań przewidzianych w 2013 roku. Dotyczą one następujących projektów:

- *Nowoczesność domeną e-kultury*. Wartość całego projektu wynosi 176 000 zł, wnioskowana kwota 132 000,
- *Profesjonalne systemy ochrony i bezpieczeństwa Książnicy Zamojskiej*. Wartość całego projektu wynosi 68 503 zł wnioskowana kwota 51 377 zł,
- *Na każdym miejscu i o każdej porze* – promocja czytelnictwa. Wartość całego projektu wynosi 31 968 zł wnioskowana kwota 19 195 zł,
- *Wartość osoby ludzkiej w twórczości Jana Pawła II* – promocja czytelnictwa. Wartość całego projektu wynosi 28 120 zł wnioskowana kwota 18 080 zł,
- realizacji XIII edycji Regionalnego Konkursu Ekologicznego i zakup literatury o tematyce ekologicznej. Wartość całego projektu wynosi 7 925 zł wnioskowana kwota 3 975 zł.

Współpraca ze środowiskiem, promocja biblioteki

Rozwój czytelnictwa oraz dobra działalność biblioteczna warunkowana jest również poziomem współpracy z innymi bibliotekami oraz ze środowiskiem lokalnym.

Obligatoryjny charakter miała w roku sprawozdawczym współpraca Książnicy Zamojskiej z Wojewódzką Biblioteką Publiczną im. H. Łopacińskiego w Lublinie. Jej zakres, podobnie jak w latach ubiegłych, dotyczył: kształtowania wspólnych założeń polityki bibliotecznej, wytyczania zadań kierunkowych oraz

opieki merytorycznej nad siecią bibliotek stopnia podstawowego w powiecie zamojskim. Dotyczyła ona głównie wspólnych działań na rzecz utrzymania powiatowej sieci bibliotecznej oraz zapobiegania negatywnym zjawiskom likwidacji i łączenia bibliotek. Przy współpracy biblioteki wojewódzkiej organizowana była również działalność szkoleniowa dotycząca m.in. możliwości pozyskiwania i aplikowania o zewnętrzne środki finansowe na rozwój infrastruktury bibliotecznej i działalność.

Wśród instytucji (z miasta i powiatu) współpracujących z bibliotekami Książnicy Zamojskiej znalazły się placówki edukacyjno-opiekuńczo-wychowawcze. Były to publiczne przedszkola miejskie, Przedszkole Niepubliczne *Stonieczko* i jego filia – Przedszkole Językowe *For Kids*, publiczne szkoły podstawowe na terenie miasta, Dwujęzyczna Szkoła Smart School, Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przeszkolnymi w Wierzbie, Szkoła Podstawowa w Borowinie Sitanieckiej, Zespół Szkół w Kornelówce, Gimnazja Miejskie nr 1, 5, 7 w Zamościu, Gimnazjum nr 2 w Biłgoraju, Bursa Międzyszkolna nr 1 i nr 2 w Zamościu, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Zamościu, Zespół Szkół Społecznych w Zamościu, Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD w Zamościu. Zakres tej współpracy obejmował promocję książki i biblioteki wśród najmłodszych (od 3 roku życia) poprzez organizowane akcje głośnego czytania, spotkania w bibliotece (np. *Puchatkowe spotkania*, *Czytam i rysuję z energią*) oraz wśród dzieci starszych i młodzieży (*Sobotnie Spotkania z książką*, *Ferie w bibliotece*, *Książka uczy, bawi, inspiruje*, wycieczki do biblioteki, lekcje biblioteczne, spotkania autorskie).

Popularyzując literaturę z dziedziny ekologii, biblioteka kontynuowała współpracę z Zespołem Zamojskich Parków Krajobrazowych, Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie oraz nawiązała współpracę ze Szkołą Podstawową nr 3 w Zamościu oraz z Nadleśnictwem Zwierzyniec.

Wśród instytucji edukacyjnych współpracujących z bibliotekami całej sieci znajdują się też wyższe uczelnie (Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Zamościu, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Zamościu). Współpraca dotyczy m.in. obsługi bibliotecznej studentów i kadry naukowej wymienionych uczelni oraz wymiany materiałów o UE i wydawnictw (z WSZiA).

Rozpoznaniu środowiska osób niepełnosprawnych, chorych i starszych, a w konsekwencji lepiej zorganizowanej działalności bibliotecznej w tym zakresie służyła współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osób specjalnej troski. Wśród nich znajdują się: Oddział Polskiego Związku Niewidomych w Zamościu, Stowarzyszenie Diabetyków – Koła Terenowe w Zamościu i w Biłgoraju, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zamościu, Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny *Krok za krokiem* w Zamościu, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Zamościu, Dom Pomocy Społecznej w Krasnobrodzie, SP nr 10 z Oddziałami

Integracyjnym w Zamościu, SP nr 2 i 3 w Zamościu, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Zamościu, Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża J. Pawła II w Zamościu oraz warsztaty terapii zajęciowej działające na terenie miasta i powiatu. W roku sprawozdawczym nawiązano także współpracę z Oddziałem Zewnętrznym Zakładu Karnego w Zamościu.

Swoją tradycję ma współpraca Książnicy Zamojskiej ze Stowarzyszeniem *Zamojski Uniwersytet Trzeciego Wieku*. Poza bezpłatnym udostępnianiem lokalu Biblioteki Głównej na realizację własnych zajęć (m.in. z języków obcych) biblioteka współuczestniczy w organizacji wykładów w ramach *Zespołu wiedzy o literaturze*.

W roku sprawozdawczym Książnica Zamojska współpracowała również z działającymi na terenie miasta spółdzielniami mieszkaniowymi oraz innymi firmami (Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu, Księgarnia im. B. Leśmiana w Zamościu, PGE Dystrybucja S.A. Oddział w Zamościu, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zamościu, Restauracja *Skarbiec Wina*). Jej zakres dotyczył głównie organizacji działalności edukacyjno-kulturalnej.

W zakresie doskonalenia zasobów bibliotecznych, w tym gromadzenia zbiorów regionalnych oraz upowszechniania wiedzy o regionie Książnica Zamojska współpracowała z podmiotami wydającymi niskonakładowe publikacje: urzędami, ośrodkami edukacyjnymi, oraz organizacjami społecznymi, działającymi na terenie miasta, powiatu i województwa (m.in. Muzeum w Bełżcu, LO w Szczepleszynie, Stowarzyszenie Zamojskie Centrum Wolontariatu w Zamościu).

Stałe kontakty utrzymywane były z lokalnymi mediami. Współpraca ta ma charakter promocyjno-informacyjny. Przekazywanie pisemnych informacji, zapowiedzi i wywiady oraz zapraszanie przedstawicieli prasy, radia, telewizji i twórców informacyjnych portali internetowych do udziału w organizowanych przedsięwzięciach służy reklamie działalności bibliotecznej oraz informowaniu użytkowników o ofercie kulturalnej. Przy współudziale „Kroniki Tygodnia” biblioteka zrealizowała konkurs *Co wiesz o Prusie*. Przedsięwzięcie to było też okazją do nawiązania współpracy z NBP Oddział Okręgowy w Lublinie.

Promowaniu działalności bibliotecznej służyło uczestnictwo Książnicy Zamojskiej w regionalnych i ogólnopolskich przedsięwzięciach, tj. w *XXI Targach Książki Historycznej*, w konkursach *Mistrz Promocji Czytelnictwa 2011* i *Bibliotekarz Roku 2011* organizowanych przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, przeglądzie wydawnictw *Literacki szlak Roztocza* organizowanym przez Zamojski Dom Kultury oraz konkursie *Książka Roku 2011* organizowanym przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. H. Łopacińskiego w Lublinie, w którym biblioteka (za publikacje: *Regionalne zestawienia bibliograficzne*, *Biblioteka skarbnicą wiedzy o regionie*, *90 lat biblioteki publicznej w Zamościu*) otrzymała wyróżnienie.

Halina Zielińska, Książnica Zamojska

Tabela nr 1

Zakup zbiorów i prenumerata czasopism w bibliotekach Książnicy Zamojskiej
(stan na dzień 31.12.2012 r.)

Rodzaj zbiorów	książki (w wol.)	czasopisma (w jedn. inwen.)	zbiory specjalne (w jedn. inwen.)	ilość prenumerowanych czas. opism bieżących (w egz.)
Biblioteka				
Biblioteka Główna	2 658	6	131	78
Filia Nr 1	277	-	-	4
Filia Nr 2	261	-	-	3
Filia Nr 3	373	-	-	4
Filia Nr 4	323	-	-	2
Filia Nr 5	158	-	-	3
Filia Nr 6	324	-	-	5
razem	4 374	6	131	99

Tabela nr 2

Wyniki czytelnicze osiągnięte przez placówki biblioteczne Książnicy Zamojskiej
(stan na dzień 31.12.2012 r.)

Biblioteka	liczba czytelników		liczba wypożyczeń na zewnątrz wszystkich zbiorów (książki, czasopisma, zbiory specjalne)		liczba wypożyczeń na miejscu wszystkich zbiorów (książki, czasopisma, zbiory specjalne)	
	stan w dniu 31.12.2012	w porównaniu z 31.12. 2011	stan w dniu 31.12.2012	w porównaniu z 31.12.2011	stan w dniu 31.12.2012	w porównaniu z 31.12.2011
Biblioteka Główna	10 065	- 1 336	171 048	+1 219	40 933	-10 792
Filia Nr 1	840	+ 29	24 468	+5 092	346	+123
Filia Nr 2	583	- 42	13 434	- 1 073	90	-219
Filia Nr 3	1 047	- 96	19 230	+1 019	221	+39
Filia Nr 4	906	- 17	24 484	+2 594	312	+4
Filia Nr 5	1 084	+ 42	18 211	+2 535	2 263	+489
Filia Nr 6	950	+108	18 943	+1 067	845	+286
razem	15 475	- 1 312	289 818	+12 453	45 010	-10 070

Tabela nr 3

Struktura udostępnionych zbiorów w bibliotekach Książnicy Zamojskiej.
(stan na dzień 31.12.2012 r.)

Książnica Zamojska (Biblioteka Główna + filie) rodzaj zbiorów	wypożyczenia na zewnątrz		wypożyczenia na miejscu		wypożyczenia ogółem	
	w 2012 r.	w porów- naniu z 2011 r.	w 2012 r.	w porów- naniu z 2011 r.	w 2012 r.	w po- równaniu z 2011 r.
Książki	270 309	+10 275	20 182	-7 969	290 491	+2 306
Czasopisma oprawne	-	-	3 329	-594	3 329	-594
Czasopisma nieoprawne	307	-42	20 083	-1 505	20 390	-1 547
Zbiory specjalne	19 202	+2 220	1 416	-2	20 618	+2 218
razem	289 818	+12 453	45 010	-10 070	334 828	+2 383

Tabela nr 4

Struktura wiekowa czytelników bibliotek Książnicy Zamojskiej.
(stan na dzień 31.12.2012 r.)

Grupa	1	2	3	4	5	6	7	8
Biblioteka	do 5 lat	6-12 lat	13-15 lat	16-19 lat	20-24 lata	25-44 lata	45-60 lat	powy- żej 60 lat
Biblioteka Główna	98	632	429	1 205	2 014	3 448	1 506	733
Filia Nr 1	1	91	52	109	67	248	171	101
Filia Nr 2	7	73	46	53	46	162	116	80
Filia Nr 3	8	163	109	161	102	255	149	100
Filia Nr 4	3	81	64	84	68	249	200	157
Filia Nr 5	3	17	24	41	92	433	366	108
Filia Nr 6	16	150	107	129	86	231	151	79
razem	136	1 207	831	1 782	2 475	5 026	2 660	1 358

Tabela nr 5

Struktura zawodowa czytelników bibliotek Książnicy Zamojskiej (31.12.2012 r.)
(stan na dzień 31.12.2012 r.)

Grupa Biblioteka	M Młodzież ucząca się	S Studenci	U Pracow- nicy umysłowi	P Robotni- cy	R Rolnicy	I Inni zatrud- nieni	Nz Nieza- trudnieni
Biblioteka Główna	2 726	2 168	2 072	407	117	542	2 033
Filia Nr 1	272	48	171	63	13	18	255
Filia Nr 2	189	34	131	28	6	14	181
Filia Nr 3	452	79	174	39	6	42	255
Filia Nr 4	256	52	160	71	5	26	340
Filia Nr 5	88	101	510	63	19	45	258
Filia Nr 6	425	63	178	27	9	23	225
razem	4 404	2 545	3 396	698	175	710	3 547

Działalność bibliotek publicznych powiatu zamojskiego w 2012 roku

Sieć biblioteczna i baza lokalowa

Na koniec 2012 r. sieć bibliotek publicznych powiatu zamojskiego (bez miasta Zamość) stanowiły 32 placówki biblioteczne: 3 biblioteki miejsko-gminne, 12 bibliotek gminnych, 17 filii bibliotecznych, a także 5 punktów bibliotecznych. W 2012 r. sieć ta uległa zmianie. Zlikwidowane zostały 2 filie w gminie Adamów (w Bondyrzu i Suchowoli), natomiast w gminie Zamość utworzono nową filię w Żdanowie.

Na terenie powiatu nadal funkcjonują 2 placówki biblioteczne połączone z ośrodkiem kultury: Biblioteka Publiczna w Komarowie-Osadzie i jej filia w Zubowicach. Ponadto Biblioteka w Komarowie połączona jest z biblioteką gimnazjalną na podstawie *Porozumienia z dn. 10 maja 2006 r. w sprawie prowadzenia biblioteki gimnazjalnej zawartego pomiędzy SOK a Gimnazjum Publicznym w Komarowie -Osadzie*, zaś filia w Zubowicach zlokalizowana w Zespole Szkół w Zubowicach jest połączona z biblioteką szkolną.

19 października 2012 r. Rada Miasta Zwierzyniec podjęła uchwałę o połączeniu MGBP w Zwierzyncu ze Zwierzynieckim Ośrodkiem Kultury i Rekreacji. Połączenie zaplanowano na 1.07.2013 r. Książnica Zamojska negatywnie

opiniowała podjętą uchwałę. Zapowiadane jest połączenie Biblioteki z Centrum Kultury w Sitnie.

W zakresie infrastruktury korzystne zmiany odnotowano w kilku bibliotekach. Gminna Biblioteka Publiczna w Sitnie przeniosła się z pomieszczenia zastępczego do nowego lokalu o pow. 87 m², w dobudowanym skrzydle budynku wielofunkcyjnego. Do nowej lokalizacji zaprojektowano i wykonano meble biblioteczne, pozyskano nowy sprzęt komputerowy. Poprawiło się również wyposażenie w sprzęt biblioteczny i komputerowy w filiach w Horyszowie Polskim i w Cześnikach. Duże zmiany nastąpiły również w gminie Zamość. Sfinalizowane zostały dwie inwestycje z udziałem środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Pierwsza to rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej z przeznaczeniem na Bibliotekę Publiczną Gminy Zamość w miejscowości Mokre. Przeprowadzka wraz ze zmianą siedziby biblioteki gminnej nastąpiła w styczniu 2012 r. Druga to rozbudowa i modernizacja budynku starej szkoły w Żdanowie z przeznaczeniem na świetlicę wiejską i nową filię Biblioteki Publicznej Gminy Zamość. Filię w Żdanowie otwarto dla czytelników 1 lipca 2012 r. Nową lokalizację otrzymała Biblioteka Publiczna Gminy Nielisz (w zlikwidowanej szkole podstawowej w Krzaku). Przeprowadzono najpilniejsze prace remontowe. Natychmiastowej wymiany jednakże wymagają stare, zużyte sprzęty biblioteczne. Niezbędna jest też poprawa estetyki tej Biblioteki. O całkowitą zmianę wizerunku postarała się MGBP w Krasnobrodzie. Na przełomie 2011 i 2012 r. przeprowadzono gruntowną modernizację pomieszczeń bibliotecznych i nową wizualizację. Wymieniono cały sprzęt biblioteczny. Całkowitą wymianę sprzętu bibliotecznego przeprowadzono również w bibliotece gminy Adamów. Głównym powodem było znaczne powiększenie księgozbioru, związane z likwidacją dwu filii. Niektóre placówki biblioteczne przeprowadziły drobniejsze prace remontowe, np. w GBP w Radecznicy wymieniono podłogi, w M-GBP w Szczepieszynie pomalowano ściany.

W dalszym ciągu biblioteki zabiegają o unowocześnienie wyposażenia komputerowego dostępnego zarówno dla czytelników, jak też wykorzystywanego do prac biblioteczno-bibliograficznych. W 2012 r. cztery biblioteki aplikowały do ogólnopolskiego programu *Kraszewski. Komputery dla bibliotek*. Biblioteki w Sitnie, Sułowie i w Szczepieszynie otrzymały sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem o wartości 10 000 zł. każda. Kolejna biblioteka – GBP w Radecznicy, wprowadziła automatyczne udostępnianie zbiorów w programie MAK. Obecnie udostępnianie elektroniczne prowadzą: Książnica Zamojska od 1999 r. i 6 filii Książnicy Zamojskiej od 2011 r., GBP w Grabowcu od 1.01.2009 r., GBP Radecznica od 2.01.2012 r. Biblioteki w Łabuniach, Krasnobrodzie, Mokrem, Sitnie, Sułowie i Szczepieszynie oraz ich filie przystąpiły do zintegrowanego systemu bibliotecznego MAK+, rozpoczynając tworzenie automatycznej bazy katalogowej, która udostępniona zostanie *online*.

Zbiory

Na koniec 2012 roku księgozbiory bibliotek publicznych powiatu ziemskiego liczyły 280 541 wol. Ponadto zarejestrowanych jest 609 jednostek zbiorów specjalnych. Przybyło w ciągu roku ogółem 14 171 wol., w tym 10 338 wol. z zakupu. Wskaźnik zakupu księgozbioru wyniósł 9,4 wol. na 100 mieszkańców. W ciągu 2012 roku ze zbiorów bibliotecznych usunięto 37 781 książek, w tym 34 184 wol. w wyniku selekcji. W porównaniu z 2011 r. zbiory biblioteczne w powiecie zamojskim zmniejszyły się o 23 610 wol., głównie w wyniku intensywnej selekcji przestarzałych księgozbiorów. Ponadto zlikwidowane zostały 2 filie w gminie Adamów, z których tylko część książek przyjęła Biblioteka gminna. W związku z tym znacznie zmienił się wskaźnik zasobności księgozbioru z 279,4 do 256,1 woluminów na 100 mieszkańców. Zbiory biblioteczne uzupełniało 155 prenumerowanych czasopism bieżących, o 11 czasopism więcej niż rok wcześniej.

Czytelnictwo

W ubiegłym roku placówki biblioteczne Zamojszczyzny zarejestrowały 13 496 czytelników. W porównaniu z rokiem 2011 nastąpił spadek o 180 czytelników. Wskaźnik zasięgu czytelnictwa wyniósł w powiecie ziemskim 12,3 czytelników na 100 mieszkańców (w 2011 r. 12,6).

Wypożyczono na zewnątrz 267 973 wol. książek, zaś na miejscu udostępniono 6 127 wol. Wskaźnik wypożyczeń książek na 100 mieszkańców wyniósł w powiecie ziemskim 244,6 wol. (w 2012 r. 244,7). Wskaźnik wypożyczeń książek na zewnątrz i na miejscu w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniósł 250,2 wol.

Biblioteki	liczba czytelników	Rozczytanie (czytelnicy /100 mieszk.)	Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	udostępnienia księgozbioru na miejscu	wypożycz. książek na 1 czytelnika	wypżycz. książek na 100 mieszk.
Adamów	376	7,7	5 718	0	15,2	116,6
Grabowiec	472	10,8	13 679	158	29,0	312,7
Komarów	562	10,5	23 543	2009	41,9	439,0
Krasnobród	757	10,5	13 824	52	18,3	191,1
Łabunie	1 164	18,4	17 801	1 693	15,3	28,1
Miączyn	858	14,0	16 694	28	19,5	271,7
Nielisz	361	6,2	8 631	0	23,9	149,2
Radecznica	1 367	22,7	21 776	319	15,9	361,9
Sitno	578	8,5	8 268	2	14,3	121,0
Skierbieszów	774	14,2	17 739	81	22,9	324,8
Stary Zamość	514	9,5	6 255	149	12,2	115,9
Sulów	609	12,6	17 713	288	29,1	366,2
Szczebrzeszyn	1 262	10,7	35 683	679	28,3	303,2
Zamość (gm.)	2 823	12,8	34 224	437	12,1	155,5
Zwierzyńiec	1 019	14,4	26 425	232	25,9	374,4
razem	13 496	12,3	267 973	6 127	19,9	244,6

Wypożyczenia zbiorów bibliotecznych na zewnątrz i na miejscu przedstawia tabela:

Biblioteki	zbiory ogółem	w tym książki	czasopisma nieoprawne	zbiory specjalne
Wypożyczenia na zewnątrz	272 517	267 973	4 367	175
wypożyczenia na miejscu	10 329	6 127	4 157	45

W bibliotekach pow. zamojskiego nadal utrzymuje się tendencja spadkowa w zakresie osiągniętych wyników czytelniczych. Zmiany liczby wypożyczeń zbiorów w porównaniu do 2011 r. zobrazowano w poniższej tabeli:

Biblioteki	zbiory ogółem	w tym książki	czasopisma nieoprawne	zbiory specjalne
Wypożyczenia na zewnątrz	-15 572	-14 124	-1 542	94
wypożyczenia na miejscu	-1 265	-698	-581	14

Działania na rzecz specjalnych grup użytkowników bibliotek (niepełnosprawni, seniorzy)

W grupie wszystkich czytelników zarejestrowanych w bibliotekach miasta i powiatu zamojskiego 563 osoby to ludzie z różnymi przejawami niepełnosprawności. Są to czytelnicy zarejestrowani w sieci bibliotek Książnicy Zamojskiej.

Działalność biblioteki w Zamościu na rzecz rozwoju czytelnictwa osób specjalnej troski ma charakter systematyczny. Zajmuje się tym Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych wraz z dwoma punktami bibliotecznymi oraz FB nr 5 (na terenie Szpitala Wojewódzkiego im. Papieża Jana Pawła II), ze zbiorów której korzystają pacjenci szpitala. Oprócz zaopatrywania w książkę Książnica organizuje szereg działań edukacyjno-kulturalnych dla tej kategorii użytkowników.

Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych w bibliotekach pow. zamojskiego ma mniejszy wymiar. Ogranicza się ona do dostarczania tym osobom książek (najczęściej przez członków rodzin) oraz do współpracy przy organizacji imprez integracyjnych z klubami seniora i warsztatami terapii zajęciowej, a także szkoleń informatycznych. W 2012 r. działalność taką prowadziły: FB Bondyrz gm. Adamów, GBP Grabowiec, SOK Komarów, MGBP Krasnobród, GBP Miączyn, GBP Nielisz, GBP Sułów, MGBP Szczepieszyn BPG Zamość.

W bibliotekach Krasnobrodu, Miączyna, Nielisza, Sułowa i gm. Zamość, prowadzone były przez bibliotekarzy *Latarników Polski Cyfrowej* lub z programu *Orange* warsztaty z obsługi komputera i internetu dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Samorządowy Ośrodek Kultury wraz z Biblioteką w Komarowie-Osadzie organizował we współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami międzypokoleniowe imprezy i warsztaty integracyjne: *Cała Polska Biega*, *Biegi Przelajowe o Puchar Wójta Gminy*, *Kuchnia Łączy Pokolenia*, *Legendarne Nutki*, *Przegląd Pieśni Religijnej Osób Niepełnosprawnych* – impreza o charakterze międzypowiatowym.

Kadra

Stan zatrudnienia w dniu 31.12. 2012 r. w bibliotekach publicznych powiatu ziemskiego wynosił 44 osoby: 32 – na pełnych etatach i 11 na ryczałtach. W porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego stan ten zmniejszył się o 4 osoby, tj. o 2,75 etatu. Zmiany dotyczyły głównie krótkoterminowo zatrudnianych w bibliotekach stażystów (Grabowiec, Sitno, gm. Zamość, Krasnobród). Zmiany kadrowe zarejestrowano w bibliotekach:

- GBP Adamów; bibliotekarka odeszła z pracy na skutek likwidacji filii w Suchowoli,
- GBP Grabowiec; na okres urlopu macierzyńskiego zatrudniono na zastępstwo nową osobę,
- MGBP Krasnobród; zwiększyło się zatrudnienie o 1 etat w stosunku do ub. r. Na okres urlopu macierzyńskiego dyrektora biblioteki zatrudniono nową osobę na umowę terminową,
- GBP Sitno; odeszła dodatkowo zatrudniona w okresie 1.12. 2011 – 29.02.2012 na 0,5 etatu stażystka,
- GBP Skierbieszów – zlikwidowano 0,5 etatu z powodu odejścia bibliotekarki na emeryturę,
- BPG Zamość – zatrudnienie zmniejszyło się o 3 etaty stażystek zatrudnionych na przełomie 2011/2012 r.

Sytuacja zawodowa bibliotekarzy nadal jest niezadowolająca. W dalszym ciągu 2 biblioteki gminne mają jednoosobową obsadę kadrową. Pracę bibliotekarzy często wspomagają nieprzygotowani do zawodu stażyści, zatrudniani w bibliotekach na kilka miesięcy, co nie wpływa korzystnie na pracę bibliotek. Ponadto coraz częściej na bibliotekarskich etatach zatrudniane są osoby na tzw. prace interwencyjne opłacane przez pół roku przez biuro pracy, zaś pozostałą część z budżetu biblioteki. Niepokojące jest również to, że w bibliotekach zwiększa się liczba nowozatrudnionych bez wykształcenia bibliotekarskiego. Aż 15 osób w bibliotekach pow. zamojskiego nie posiada wykształcenia bibliotekarskiego (10 spośród nich posiada wykształcenie wyższe niebibliotekarskie). Tylko nieliczni podejmują doksztalcanie w zakresie bibliotekoznawstwa. W 2012 r. wykształcenie bibliotekarskie uzupełniły 2 osoby: z BPG Zamość oraz z MGBP w Zwierzyńcu.

Udział bibliotek w projektach, grantach, konkursach

Biblioteki samorządowe coraz częściej starają się zdobywać środki pozabudżetowe aplikując do różnorodnych projektów, grantów i konkursów. W 2012 r. GBP w Sitnie, Sułowie i MGBP w Szczepieszynie pozyskały środki, z programu *Kraszewski. Komputery dla bibliotek* realizowanego przez Instytut Książki, przeznaczone na sprzęt komputerowy i oprogramowanie dla bibliotek. Wysokość pozyskanych dotacji wynosiła 10 000 zł dla każdej biblioteki. Z programu *Akademia Orange dla Bibliotek* korzystały placówki biblioteczne w Krasnobrodzie, Miączynie i Sułowie. Samorządowy Ośrodek Kultury w Komarowie-Osadzie, w skład którego wchodzi Biblioteka, realizuje programy: *Kuchnia łączy pokole-*

nia (zakończony w 2012 r.) oraz *Aktywny Senior – pogodna jesień życia* będzie trwał do czerwca 2013 r. Oba wnioski składane były w partnerstwie z gminą, gdzie gmina jest liderem. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Krasnobrodzie uczestniczy w dwu projektach: Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju na wydanie 2. przewodników *Krasnobród – kraina pachnąca żywicą* oraz *Krasnobród – stolica nordic walking*. Wnioski realizowane były w 2012 r., jednakże rozliczenie i refundacja kosztów nastąpi dopiero w roku następnym. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Szczepieszynie oprócz środków na komputery pozyskała dofinansowanie do programu *Edukacja zdrowotna w bibliotece – pielęgniarstwo dla społeczności lokalnej*. Biblioteka Publiczna Gminy Zamość z s. w Mokrem uczestniczyła w realizacji projektu *Upowszechnianie dostępu do internetu w miejscowości Żdanów poprzez wyposażenie w stanowiska komputerowe BPG Zamość z s. w Mokrem Filia w Żdanowie* dofinansowanego ze środków PROW. Biblioteka złożyła także wniosek do programu *Kraszewski. Komputery dla bibliotek*, który tym razem nie uzyskał akceptacji.

Wszystkie placówki biblioteczne pozyskały dotację z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zakup nowości wydawniczych. W programie *Dyskusyjne Kluby Książki*, oprócz Książnicy Zamojskiej, uczestniczą BP Gminy Zamość oraz MGBP w Zwierzyńcu. W II rundzie Programu Rozwoju Bibliotek uczestniczyło 10 bibliotek pow. zamojskiego. W 2013 r. dwie kolejne biblioteki powiatu aplikowały do III edycji Programu Rozwoju Bibliotek. W ostatnich dniach marca 2013 r. rozstrzygnięty został nabór do III rundy. Obie nasze biblioteki zostały zakwalifikowane. W trzech edycjach PRB wszystkie uprawnione biblioteki powiatu zamojskiego biorą udział w realizacji Programu.

Danuta Zwolińska, Książnica Zamojska

Promocja książki *O krasnoludkach i sierotce Marysi*

W dniu 31 maja 2012 r. w Krasnobrodzkim Domu Kultury odbyła się promocja książki Marii Konopnickiej *O Krasnoludkach i sierotce Marysi*. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane w związku ze 170. rocznicą urodzin pisarki.

Baśń, opublikowana po raz pierwszy w 1896 roku, uznawana jest za klasykę literatury dziecięcej. Utwór pisany jest prozą poetycką z obszernymi wierszowanymi fragmentami. Akcja rozgrywa się w świecie mityczno-baśniowym oraz realnym. Przedstawiając fikcyjny świat autorka skłania się do pochwały pracy ludzkiej oraz kultu symboliki ziemi i rolnictwa.

To znamienite dzieło zostało wydane teraz w nowej oprawie graficznej. Edytor zdecydował się na uzupełnienie klasycznego tekstu współczesnymi ilustracjami.

Rysunki reprodukowane w książce powstały podczas Ogólnopolskich Warsztatów Ilustratorów zorganizowanych w 2009 roku przez Krasnobrodzki Dom Kultury pod kierownictwem artystycznym prof. Janusza Stannego. Do wydawniczej inicjatywy dołączyli również artyści nie biorący udziału w warsztatach, co wzbogaciło oprawę ilustracyjną książki. Autorami rysunków są wybitni artyści, twórcy i kontynuatorzy znanej w świecie „polskiej szkoły ilustracji”. Uzupełnienie, dosyć już archaicznego tekstu współczesną ilustracją okazało się nader przyjazne dla młodego czytelnika. Wielobarwność rozwiązań plastycznych ożywiła i urozmaiciła tekst baśni, tym samym podnosząc jej atrakcyjność. Tego rodzaju zabieg niewątpliwie zachęci młodego czytelnika do przeczytania książki, propagującej pozytywne wartości wychowawcze oraz wzbogaci jego wrażliwość estetyczną i wyobraźnię.

Inicjatorką i kuratorem projektu była Maria Grażyna Szpyra, zajmująca się od blisko 30 lat upowszechnianiem polskiej ilustracji (warsztaty, wystawy, plenery, wydawnictwa). Książka została wydana w 2012 roku przez Krasnobrodzki Dom Kultury, pod redakcją Marii Grażyny Szpyry. Projekt graficzny powierzono Wojciechowi Freudenreichowi. Tekst baśni pochodzi z 12 wydania książki przez Instytut Wydawniczy „Nasza Księgarnia” z roku 1983. W książce o formacie 23 x 28 cm, na 228 stronach, zamieszczono dwadzieścia dziewięć całostronicowych ilustracji, przeplatanych tekstem. Miniatury siedemdziesięciu dwóch powstałych na plenerze rysunków znalazły się w części katalogowej. Publikację uzupełnił wstęp prof. Janusza Odrowąża-Pieniążka oraz tekst informacyjny Marii Grażyny Szpyry. Publikacja ma twardą oprawę, jest szyta nićmi, jej nakład wynosi 2000 egz. Książka została wydana w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja literatury i czytelnictwa”.

Promocji książki *O Krasnoludkach i o sierotce Marysi* towarzyszyła wystawa oryginalnych ilustracji, powstałych w ramach warsztatów w 2009 roku. Pod każdą ryciną zamieszczono fragment tekstu baśni. Na wystawie znalazły się prace wybitnych rysowników polskich: Janusza Stannego, Zdzisława Witwickiego, Elżbiety Gaudasińskiej, Tomasza Borowskiego, Krystyny Michałowskiej, Bogusława Orlińskiego, Krystyny Lipki-Sztaubały, Mariana Nowińskiego, Mieczysława Wasilewskiego, Franciszka Małuszczyka, Zbigniewa Kołaczka, Jolanty Kolary, Jolanty Marcolli, Joanny Zimowskiej-Kwak, Aleksandry Kucharskiej-Cybuchy, Elżbiety Wasiuczyńskiej, Hanny Grodzkiej-Nowak, Katarzyny Stanny, Anny Sędziwy, Aleksandry Michalskiej-Szwagierczak, Jowity Płoszajskiej, Artura Gołębiowskiego, Stanisława Ożoga, Haliny i Bartłomieja Kuźnickich oraz Małgorzaty Sawickiej-Woronowicz.

Dziś już kultowy tekst Marii Konopnickiej, dzięki artystycznemu zamierzeniu współczesnych ilustratorów przybrał nowy, niezwykle atrakcyjny wymiar.

Marzena Rosiak, Książnica Zamojska

O realizacji programu *Książka uczy, bawi, inspiruje*

W dniu 7 grudnia 2012 r. w Książnicy Zamojskiej miało miejsce uroczyste podsumowanie edukacyjnego projektu *Książka uczy, bawi, inspiruje*, w ramach którego zorganizowano szereg inicjatyw propagujących książkę i czytelnictwo oraz przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym, promujących zdrowy styl życia. Adresatem byli uczniowie zamojskich szkół.

Realizację programu rozpoczęła organizacja akcji *Lato z klasyką*. Zajęcia organizowane były dwa razy w tygodniu, we wtorki i czwartki w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży i raz w tygodniu, w środy, w filiach bibliotecznych. Program zakładał wspólne, głośne czytanie klasyki dziecięcej i młodzieżowej. Proponowano literaturę polską i obcą, a wśród czytanych utworów znalazło się wiele lektur szkolnych. Czytaniu towarzyszyły zajęcia plastyczne inspirowane tekstem literackim, podczas których proponowano uczestnikom pracę z wykorzystaniem różnorodnych materiałów plastycznych, np. gliny, modeliny, masy papierowej. Organizowano również konkursy czytelnicze i literackie oraz gry i zabawy. W trakcie zajęć uczestnicy otrzymywali soki owocowe, drożdżówki oraz drobne upominki.

Wielką atrakcją programu były spotkania autorskie z czterema popularnymi i cenionymi pisarkami, autorkami książek dla dzieci i młodzieży, z których każda zrealizowała po 3 spotkania. Beata Ostrowicka odwiedziła Zamość w dniu 24 września. Pisarka spotkała się w FB nr 3 z uczniami SP nr 9 i uczniami Dwujęzycznej Szkoły Podstawowej Smart School, w FB nr 1 z uczniami SP nr 4 oraz w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży z uczniami Społecznej Szkoły Podstawowej. W dniu 25 września gościła u nas Małgorzata Karolina Piekarska. Autorka spotkała się w FB nr 6 z uczniami SP nr 8, w FB nr 2 z uczniami SP nr 3 oraz w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży z uczniami Gimnazjum Społecznego. Edyta Zarębska odbywała spotkania 4 i 5 października. W FB nr 1 spotkała się z uczniami SP nr 4, w FB nr 6 z uczniami SP nr 8 i w FB nr 4 z uczniami SP nr 7. Ostatnia z zaproszonych pisarek, Anna Onichimowska zrealizowała swoje spotkania w dniu 11 października. W FB nr 3 spotkała się z uczniami Gimnazjum nr 6 i Gimnazjum Katolickiego, w FB nr 2 z uczniami SP nr 3 i w FB nr 4 z uczniami Gimnazjum nr 1.

Propozycją podkreślającą profilaktyczny charakter projektu były spektakle teatralne wystawione przez Teatru „Narwał” z Białegostoku oraz Profilaktyczno-Edukacyjny Teatru dla Dzieci i Młodzieży „Moralitet” z Krakowa. Z repertuaru Teatru „Moralitet” wybrano spektakle *Zalogowany* i *Święta wojna* - sztuki poświęcone niebezpieczeństwom płynącym ze strony Internetu oraz przemocy i agresji szkolnej. FB nr 3 spektakl zorganizowała na terenie Gimnazjum nr 6, gdzie obejrzeli go uczniowie tejże szkoły, FB nr 6 swój spektakl wystawiła w SP nr 8 dla uczniów tejże placówki, natomiast FB nr 4 w Gimnazjum nr 1 dla

uczniów tego gimnazjum. Spektakle odbyły się w dniu 9 października. Teatr „Narwał” przyjechał do Zamościa 23 października ze spektaklami *Niebezpieczne zabawy* i *Człowiek cienia* poświęconymi profilaktyce narkotykowej oraz problemom przemocy i agresji w szkole. Spektakle zorganizowane zostały na terenie bibliotek. FB nr 2 zaprosiła na przedstawienie uczniów Gimnazjum nr 3, FB nr 1 gimnazjalistów z Gimnazjum nr 4, natomiast Oddział dla Dzieci i Młodzieży uczniów Gimnazjum nr 7 oraz gimnazjalistów i uczniów szkoły zawodowej z Ośrodka Szkolenia i Wychowania OHP.

Profilaktyczny charakter programu również mocno podkreślały prelekcje prozdrowotne połączone z prezentacjami multimedialnymi przygotowane przez Jadwigę Poświatowską z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zamościu. Ich celem była edukacja na temat zdrowego stylu życia. Prowadząca poruszyła takie zagadnienia jak: zdrowe odżywianie, aktywność fizyczna, profilaktyka chorób, palenie czynne i bierne. Prelekcje zrealizowano w trzech placówkach bibliotecznych. 17 października prelekcja zorganizowana została w FB nr 4, a uczestnikami byli uczniowie SP nr 10. W dniu 18 października prelekcje odbyły się w FB nr 2, gdzie uczestnikami byli uczniowie SP nr 3 i w FB nr 1, gdzie zaproszono uczniów SP nr 4.

Dużym wzbogaceniem programu były warsztaty biblioterapeutyczne realizowane przez biblioterapeutki z Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu. Prowadzące - Barbara Mazurek i Barbara Kądziołka podjęły temat przemocy i agresji, łącząc różne formy aktywności – czytanie, rysowanie, ruch, muzykę. W dniu 5 października warsztaty ph. *Nikt nie jest samotną wyspą* zorganizowane zostały w FB nr 3, uczestnikami których były dzieci ze SP nr 9. Warsztaty ph. *Czy mój pazur rządzi mną?* zorganizowane zostały w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży (6 października) dla uczestników sobotnich zajęć. Temat *Agresja – czy umiem sobie z nią poradzić?* podjęty został w FB nr 6, w dniu 23 października. Uczestnikami byli uczniowie SP nr 8.

Ponadto uczniów zamojskich szkół podstawowych i gimnazjalnych zaproszono do udziału w konkursie plastycznym *Mam wybór!*, którego celem było propagowanie zdrowego stylu życia i rozwijanie talentów plastycznych u młodych ludzi. Zadaniem konkursowym było namalowanie pracy plastycznej prezentującej alternatywne formy aktywności, w odniesieniu do uzależnień. Na konkurs napłynęły 222 prace, z których 25 uhonorowano nagrodami i wyróżnieniami. Docenione przez komisję konkursową prace zaprezentowano na wystawie pokonkursowej ph. „Mądre wybory” oraz w ilustrowanym kalendarzu na rok 2013.

Program *Książka uczy, bawi, inspiruje* zrealizowany został w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Edukacyjna oferta biblioteki cieszyła się dużym zainteresowaniem. W zorganizowanych 93 imprezach udział wzięło około 2700 osób.

Joanna Kołtun, Książnica Zamojska

Solidarny i odpowiedzialny społecznie

- wyróżnienie dla tych, którzy nie muszą, ale chcą wspierać potrzebujących pomocy

*Nawet skromna pomoc jest zawsze lepsza
od wielkiego współczucia*

Władysław Loranc

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za Krokiem” w Zamościu powstało w 1990 r. z inicjatywy rodziców, opiekunów i przyjaciół dzieci niepełnosprawnych. Prowadzi działalność unikalną w skali kraju w zakresie zintegrowanej rehabilitacji, edukacji i wsparcia społecznego dzieci z uszkodzeniem mózgu na terenie miasta Zamość i Zamojszczyzny. Poprzez swoje ogólnopolskie działania Stowarzyszenie od wielu lat uczestniczy w tworzeniu rozwiązań systemowych na rzecz osób niepełnosprawnych. Swoją opieką obejmuje 2000 osób i ich rodzin. Przewodnicząca Stowarzyszenia Maria Król otrzymała za swoją działalność wiele odznaczeń, wśród nich honorową nagrodę Rzecznika Praw Dziecka, za likwidowanie barier z jakimi na co dzień borykają się niepełnosprawni zabiegając o pełne uczestnictwo w życiu społecznym. 2012 roku Stowarzyszenie zostało nagrodzone *Ogólnopolskim Superłodołamaczem* za działania, które służą rozwijaniu umiejętności samodzielnego życia osób niepełnosprawnych, a także podnoszą poziom świadomości społecznej w kwestii tolerancji i akceptacji w stosunku do osób niepełnosprawnych.

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za Krokiem” w 2012 roku realizowało projekt *Gala Aktywnych i Solidarnych 2012*, nad którym honorowy patronat objął Marszałek Województwa Lubelskiego Krzysztof Hetman. Projekt ma być kontynuowany także w latach następnych. Głównym jego celem jest zachęcenie osób niepełnosprawnych do coraz większej aktywności, poprzez nagradzanie tych, którzy pomimo przeciwności losu, osiągają sukcesy. W ramach tego projektu wyróżniane są także osoby i podmioty (instytucje, administracja) najbardziej aktywnie wspierające działania na rzecz osób niepełnosprawnych. W tym gronie znalazła się Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu. Wniosek o wyróżnienie statuetką *Solidarny i Odpowiedzialny Społecznie 2012* Ośrodka Czytelnictwa Niepełnosprawnych Książnicy Zamojskiej wpłynął do Kapituły *Gali Aktywnych i Solidarnych 2012* od dyrekcji i opiekunów Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego, ul. Orlicz-Dreszera 14 w Zamościu.

Dnia 3 grudnia 2012 r. w Sali Konferencyjnej Delegatury Urzędu Wojewódzkiego w Zamościu, podczas uroczystej gali, statuetkę odebrała Danuta Wójcik – kierownik Ośrodka Czytelnictwa Niepełnosprawnych Książnicy Zamojskiej. Została ona przyznana w kategorii: podmioty wspierające, za „niezwykłą wrażliwość na problemy dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością oraz za szczególną postawę pełną zrozumienia i chęć niesienia pomocy”.

Danuta Wójcik, Książnica Zamojska

X

XVIII Dni Kultury Chrześcijańskiej w Książnicy Zamojskiej

Organizacja Dni Kultury Chrześcijańskiej w Zamościu sięga 1995 roku. Przez kolejne lata odbywały się pod nazwą Tydzień Kultury Chrześcijańskiej. Inicjatorem i organizatorem przedsięwzięcia było Katolickie Stowarzyszenie Inteligencji, później Rada Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej. W organizację Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej włączają się parafie, szkoły i instytucje kultury.

Od wielu lat w przedsięwzięciu uczestniczy Książnica Zamojska, organizując wykłady, spotkania autorskie, wystawy. M.in. w bibliotece miały miejsce:

- spotkania autorskie i wykłady: spotkanie z ks. prałatem Grzegorzem Pawłowskim i promocja jego książki *Śługa Mesjasza* (2005); *Wyspy szczęśliwe* – spotkanie z poetą ks. prof. Krzysztofem Guzowskim z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (2006); *Wyzwania kultury chrześcijańskiej dziś* – wykład Kazimierza Szałaty z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (2007); spotkanie z Wandą Półtawską, autorką książki *Beskidzkie rekolekcje. Dzieje przyjaźni księdza Karola Wojtyły z rodziną Półtawskich* (2010); spotkanie z ks. Krzysztofem Guzowskim i promocja jego tomiku poezji *Oczy* (2011);
- wystawy: *Miejsca przepełnione Jego obecnością i pokojem. Pomniki Jana Pawła II w Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej* (2009); *Przestrzeń sakralna w historii i obecnie w projektach architektów Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej* (2009); *List Boga do człowieka* – wystawa różnych wydań Biblii (2010); *Nauczanie Jana Pawła II* (2010); *Błogosławiony Jan Paweł II na widokówkach i kartkach pocztowych* (2011); *Dobro raz dane powraca* – wystawa poświęcona życiu i działalności Matki Teresy z Kalkuty (2011).

Książnica Zamojska, podczas obchodzonych po raz osiemnasty Dni Kultury Chrześcijańskiej, przybliżyła mieszkańcom Zamościa temat drewnianej architek-

tury sakralnej. Jego popularyzacji służyły: wykład *Drewniana architektura sakralna w Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej* oraz wystawa *Drewniana architektura sakralna w grafice Kazimierza Zbigniewa Łońskiego*.

We wprowadzeniu do spotkania, które miało miejsce 15 listopada w bibliotece, ks. biskup dr Marian Rojek – ordynariusz Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej zwrócił uwagę na duchowy i materialny wymiar kultury oraz jej chrześcijańskie korzenie.

Dr Piotr Kondraciuk – zastępca dyrektora Muzeum Zamojskiego, w wykładzie obrazowanym barwnymi slajdami omówił rozwój budownictwa cerkiewnego, poczynając od najstarszych rozwiązań budowli w układzie trójdzielnym, poprzez typowe dla tego obszaru cerkwie kopułowe. Zwrócił uwagę na transformacje, jakie nastąpiły w budownictwie cerkiewnym po synodzie zamojskim (1720 r.) oraz zmiany, jakie dokonały się pod wpływem rosyjskiego prawosławia, po kasacie unii brzeskiej (1875 r.) na obszarze objętym zaborem rosyjskim. Wykładowca omówił także drewniane kościoły katolickie, zwracając uwagę na ich unikatowe formy konstrukcyjne, powtarzające rozwiązania stosowane w budownictwie murowanym (kościół w Tomaszowie Lubelskim, Górecku Kościelnym, Krzeszowie, Dubie, Nieliszu). Wskazał na kontynuację tradycji budownictwa drewnianego w architekturze współczesnej, przywołując przykłady kościołów w Bondyrzu, Krynicach, Bukowej i Różańcu.

Prezentowana wystawa (12 listopada – 21 grudnia) zgromadziła 92 linoryty przedstawiające drewnianą architekturę sakralną z powiatów: bialskiego, hrubieszowskiego, biłgorajskiego, tomaszowskiego, lubaczowskiego, przemyskiego, bieszczadzkiego, leskiego, sanockiego, brzozowskiego, jasielskiego, gorlickiego, nowosądeckiego, tarnowskiego oraz ze Słowacji i Ukrainy, wśród nich 10 ekslibrisów z elementami architektury drewnianej. Ekspozaty pochodziły ze zbiorów Jadwigi Łońskiej i Stanisława Rudego. Znalazły się na niej także ekslibrisy poświęcone pamięci Kazimierza Łońskiego – wykonane przez jego przyjaciół, artystów polskich – Rajmunda Aszkowskiego, Ryszarda Bandosza, Karinę Kopczyńską-Janiszewską, Agnieszkę Lipską, Piotra Zielińskiego.

Postać grafika i jego twórczość przedstawił zamojski kolekcjoner i pomysłodawca wystawy, Stanisław Rudy. Kazimierz Zbigniew Łoński urodził się w Zamościu w 1940 roku. W 1959 r. ukończył Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu. Pracował jako nauczyciel zawodu w Zespole Szkół Budowlanych w Zamościu oraz dekorator w różnych zamojskich instytucjach. W swojej twórczości artystycznej preferował malarstwo i grafikę, w tym głównie linoryt. Znany był przede wszystkim jako twórca ekslibrisów, których wykonał ponad 5 tysięcy. Kazimierz Łoński wykonał także znaczną liczbę większych form graficznych – linorytów i drzeworytów, ukazujących piękno architektury i zabytków. Jego twórczość prezentowana była na licznych wystawach krajowych i zagranicznych. Brał udział w wielu konkursach plastycznych. Ekslibrisy i grafiki

Kazimierza Łońskiego znajdują się w wielu kolekcjach państwowych i prywatnych. Obdarował nimi także szereg osób i instytucji, dedykowanymi im znakami graficznymi. W 2008 r. Kazimierz Łoński odznaczony został Srebrnym Krzyżem Zasługi za działalność w sferze popularyzacji kultury plastycznej oraz upowszechnianie zabytków Łodzi. Zmarł 21 maja 2011 roku. Jako jedną z ostatnich prac wykonał ekslibris dla Książnicy Zamojskiej – *90 lat biblioteki publicznej w Zamościu. 1921-2011*.

Książnica przygotowała także wystawę *Kolegiata Zamojska. 20 rocznica ustanowienia kościoła katedralnego*, na której zgromadzone zostały publikacje i fotografie poświęcone tej świątyni, pochodzące ze zbiorów regionalnych biblioteki.

Dni Kultury Chrześcijańskiej należą do stałych przedsięwzięć, w których uczestniczy biblioteka. Celem organizowanych spotkań z kulturą chrześcijańską jest jej popularyzacja.

Danuta R. Kawałko, Książnica Zamojska

X

Ferie z Tuwimem

Zamojskie instytucje kultury przygotowały dla młodych mieszkańców Zamościa bogatą ofertę spędzenia ferii zimowych 2013 pod hasłem „Ferie w Zamościu”. Wzorem lat ubiegłych Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego włączyła się w tę akcję programem „Ferie w Bibliotece”. Tematem przewodnim feryjnych zajęć bibliotecznych była twórczość Juliana Tuwima. Sześćdziesiąta rocznica śmierci poety oraz setna rocznica debiutu literackiego to dwa powody, dla których Sejm Rzeczypospolitej ogłosił rok 2013 rokiem Juliana Tuwima. W całym kraju zostały podjęte różnego rodzaju inicjatywy mające na celu uczczenie wielkiego Polaka oraz przybliżenie postaci szerszej rzeszy odbiorców. Tym sposobem biblioteki Książnicy Zamojskiej włączyły się też w obchody tychże wydarzeń rocznicowych.

Zajęcia biblioteczne realizowane podczas ferii 2013 przez Oddział dla Dzieci i Młodzieży oraz biblioteki filialne nr 1, 2, 3, 4 i 6 przebiegały pod wspólnym hasłem *Bawimy się z Tuwimem* i oparte były na bogatym dorobku twórczości dla dzieci Juliana Tuwima. Zorganizowano ogółem 28 spotkań, w których uczestniczyło 286 uczestników - uczniów zamojskich szkół podstawowych, spędzających czas wolny od nauki w mieście.

Uczestnikami zajęć w FB nr 1 były dzieci z osiedli należących do Spółdzielni Mieszkaniowej im. J. Zamoyskiego. Zajęcia odbywały się we wtorki i czwartki, w czterech spotkaniach wzięło udział 54 uczestników w wieku 7-13 lat. W spo-

tkaniach wykorzystywano różnorodne sprawdzone formy pracy z młodym czytelnikiem tj. głośne czytanie, zajęcia plastyczne, oglądanie filmów, słuchanie odgłosów ptaków (z płyt CD) itp. Zajęcia biblioteczne odbywały się po tytułami „W brzozowym gaju”, „Dziecięce marzenia”, „Nieduże podróże”, „Maluję i podziwiam”. Na zakończenie każdego spotkania dzieci otrzymywały drobne upominki i słodki poczęstunek. „Ferie w bibliotece 2013” zostały dofinansowana kwotą 280 zł ze środków Spółdzielni Mieszkaniowej im. J. Zamoyskiego.

W FB nr 2 zajęcia biblioteczne odbywały się dwa razy w tygodniu - w poniedziałki i czwartki. Wzięło w nich udział 31 uczestników. Dzieci recytowały znane i lubiane wiersze poety, brały udział w inscenizacjach, zajęciach plastycznych, zabawach ruchowych. Spotkania w czasie ferii nosiły tytuły „Zabawy nie od parady”, „Z poezją pod rękę”, „Gdzie mieszka bajeczka?”, „Czarodziejskie strofy”.

Program zajęć prowadzonych w FB nr 3 obejmował głośne czytanie, zajęcia plastyczne, mini teatrzyk, koncert na cymbałkach. Zajęcia, na podstawie wesołej, dowcipnej poezji J. Tuwima, spotkały się z aktywnym odbiorem młodych czytelników. Świadczy o tym liczba uczestników zajęć feryjnych. Ogółem w spotkaniach: „Chrupiąca rzepka i ktoś na przyczepkę”, „Nasz kolega - mały Bambo”, „Jedzie pociąg z daleka...”, „Koncert u Słonia Trąbalskiego” udział wzięły 64 osoby. Na zakończenie każdych zajęć dzieci otrzymywały słodczyce, a na finał ferii z Tuwimem drobne upominki rzeczowe.

„Zabawy w Tuwimem” w FB nr 4 realizowane podczas czterech spotkań (13.02, 14.02, 20.02, 21.02) zgromadziły ogółem 35 uczestników - dzieci w wieku szkolnym korzystających z zimowego wypoczynku oraz dzieci ze Środowiskowego Ogniska Wychowawczego w Zamościu. Konkursy czytelnicze, plastyczne, gry zorganizowane na podstawie wierszy poety („Czy znasz wiersze J. Tuwima?”, „Lokomotywa”) cieszyły się pozytywnym odbiorem, dostarczając dzieciom wspaniałej zabawy.

Młodzi czytelnicy FB nr 6 uczestniczyli w 4 spotkaniach odbywających się w czasie ferii zimowych. Były one również poświęcone popularyzacji twórczości Juliana Tuwima. Imprezy miały charakter zabawny i pouczający. Do realizacji projektu „Bawimy się z Tuwimem” wykorzystano sprawdzone formy pracy tj. konkursy literackie, plastyczne, gry, zabawy. Zajęcia biblioteczne zatytułowane „Stoi na stacji...”, „Marzenia Dyzia”, „Kłopoty z pamięcią Słonia Trąbalskiego” gwarantowały wspaniałą zabawę. Spotkania odbywały się dwa razy w tygodniu (we wtorki i czwartki). Uczestniczyło w nich ogółem 48 osób - młodych mieszkańców osiedla Karolówka.

W Oddziale dla Dzieci i Młodzieży zajęcia w czasie ferii odbywały się cztery razy w tygodniu w godz. 11.00-13.00. Ich uczestnikami byli uczniowie zamoj-skich szkół podstawowych. Zorganizowano osiem imprez, w których udział wzięły 54 osoby. Do promowania twórczości Juliana Tuwima wybrano zarówno utwory popularne, jak też mniej znane. Przygotowano bardzo urozmaicony pro-

gram, w którym znalazły się m.in. warsztaty biblioterapeutyczne "Kłamstwo ma krótkie nogi", cykl zabaw edukacyjnych „Kolorowa ciuchcia”, konkurs plastyczny „Papierowy słoń” oraz konkurs czytelniczy „Zabawy z Tuwimem”. Na zakończenie „Ferii w bibliotece” wszystkie dzieci otrzymały upominki - pluszowe maskotki.

Program bibliotecznych zajęć feryjnych oparty na twórczości Tuwima był bogaty i różnorodny. W połączeniu z niespodziankami w postaci upominków i słodkiego poczęstunku gwarantował dzieciom świetną zabawę. Zajęcia edukacyjne wzbogacone zostały dodatkowo wystawami poświęconymi Julianowi Tuwimowi, które prezentowały biografię oraz dorobek literacki poety.

Alicja Nizioł, Książnica Zamojska

Warsztaty III stopnia z zakresu biblioterapii

W dniach 5 - 7 kwietnia 2013 roku odbył się kurs trzeciego stopnia z zakresu biblioterapii, zorganizowany przez Bibliotekę Pedagogiczną w Zamościu – Filia w Biłgoraju. Zajęcia prowadziła dr Wanda Matras-Mastalerz, pracownik naukowy Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, nauczyciel biblioterapii Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego we Wrocławiu.

Definicji biblioterapii jest bardzo wiele, jednak najczęściej przytaczaną jest ta zaproponowana przez R. J. Rubin. Autorka definiuje biblioterapię „*jako program aktywności oparty na interaktywnych procesach zastosowania drukowanych i niedrukowanych materiałów, zarówno wyobrażeniowych, jak i informacyjnych, ułatwiający przy pomocy bibliotekarza lub innego profesjonalisty osiągnięcie wglądu w normalny rozwój lub dokonywanie zmian w zaburzonym zachowaniu*”¹.

Biblioterapię podzielono na:

- kliniczną – przeznaczoną dla osób chorych fizycznie, bądź psychicznie. Ta forma biblioterapii jest uzupełnieniem terapii medycznej lub techniką wspomagającą, stosowaną w przebiegu psychoterapii. Prowadzą ją specjaliści z dziedziny medycyny, psychologii,
- wychowawczą (ogólnorozwojową) – przeznaczoną dla osób zdrowych, ale borykających się z różnymi problemami. Jest ona samodzielną sztuką prowadzoną przez bibliotekarzy, nauczycieli, pedagogów, którzy poprzez odpowiednio dobraną lekturę zwiększają samoświadomość jej uczestników, wspomagają ich rozwój i samorealizację oraz pomagają w poszukiwaniu optymalnych rozwiązań problemów życiowych.
- instytucjonalną, która jest połączeniem biblioterapii klinicznej i wychowawczej. Prowadzona jest ona w sposób systematyczny i zorganizowany w różnego rodzaju instytucjach np. Domach Dziecka, Domach Kultury itp. Prowadzą ją zarówno lekarze jak i biblioterapeuci.

W biblioterapii książka jest narzędziem sprawczym. To ona pomaga zapamiętać o codziennych kłopotach, może pomóc w rozwiązaniu nurtujących problemów, przywrócić równowagę wewnętrzną i poprawić samopoczucie. Odpowiednio dobrana lektura wzbogaca wyobraźnię, służy samorealizacji, ułatwia zmianę przekonań, wpływa na poprawę poczucia własnej wartości, akceptację siebie i jest bogatym źródłem wzorów myślenia, przeżywania i zachowania.

¹ Borecka I., *Biblioterapia w szkole*. Poradnik dla nauczycieli, Legnica 1998, s. 7.

Mówiąc o roli książki w procesie oddziaływania biblioterapeutycznego nie wolno zapomnieć o samej postaci biblioterapeuty. Powinien być on osobą budzącą zaufanie i rozumiejącą problemy uczestników terapii, jak również nigdy w żaden sposób nie powinien narzucać własnych poglądów czy rozwiązań. Jako specjalista musi posiadać umiejętność odpowiedniego doboru literatury zgodnie z założonym celem biblioterapeutycznym, a także w celu lepszego przepracowania danego problemu łączyć różnorodne formy i techniki np. pedagogikę zabawy, plastykoterapię, arteterapię, dramę, muzykoterapię itp.

Głównym celem warsztatów trzeciego stopnia z zakresu biblioterapii było poszerzenie wiedzy z zakresu doboru i wykorzystania bogatego zestawu książek, tekstów literackich, spotów, filmików, które można wykorzystać organizując warsztat biblioterapeutyczny, rozwijanie umiejętności samodzielnego prowadzenia zajęć biblioterapeutycznych w bibliotekach, świetlicach, przedszkolach, oraz poznanie podstawowych zagadnień dotyczących metod stymulacji pamięci i technik szybkiego czytania.

Jednym z zagadnień poruszanych podczas kursu było omówienie warsztatu biblioterapeutycznego na temat tolerancji. Zwrócenie uwagi na ten właśnie aspekt związane jest z ogłoszeniem roku 2014 - Rokiem Tolerancji w całej Unii Europejskiej.

Organizując powyższy warsztat warto zwrócić uwagę na:

1. „Pana Wredzika”, bohatera książek Grzegorza Kasdepke pt. *Kacperiada. Opowiadania dla łobuzów i nie tylko, czy Kacper z szuflady*. Na kanwie powyższych tekstów możemy pracować z dziećmi (w wieku przedszkolnym, jak również w klasach 1-3), poruszając następujące kwestie:

- tolerancja - wada czy zaleta?

- jak wyglądał by świat pełen Wredzików?

- czasami jednak warto być nietolerancyjnym, ale tylko dla Wredzików (nie zgadzać się na przejawy dyskryminacji, otwarcie przeciwstawiać się wszelkim formom szykanowania).

2. Pana „Potwora...” bohatera *Małej encyklopedii domowych potworów* Stanisława Marjanovića. Książka (nie tylko o tolerancji) doskonale nadaje się dla dzieci młodszych, ale również możemy wykorzystać ją do pracy ze starszą młodzieżą. Znajdują się w niej opis, cechy i ilustracje aż dwudziestu różnych potworów, m.in. Gierkomaniaka Ekranowego – potwora gier komputerowych, Kłótniwcę i Swarliwcę czyli bliźniaczych potworów swarów i niesnasek oraz Trio Tumiwisistów: Leniuchella, JutroFutro i Narzekandra, które doskonale pasują do poprowadzenia zajęć na temat krytycyzmu, ze wskazaniem, że jest on bardzo dobry, ale tylko wtedy gdy jest konstruktywny (krytykując coś mam swój pomysł jak coś zmienić). Rozmawiając o potworach sprawdzamy, czy któryś z nich nie mieszka w nas samych.

3. *Małą książkę o tolerancji* Magdaleny Środy, która jest doskonałym poradnikiem do poprowadzenia warsztatów na podejmowany temat. Mimo, iż wydana została ona w serii *Bez tabu* to zachwyca pięknym, eleganckim językiem i posiada bardzo konkretne informacje na temat rozwoju tolerancji na świecie. Autorka przywołuje tu definicję tolerancji, a także wiele cytatów na jej temat, m.in. słowa Voltera uważanego za ojca tolerancji: *Nie zgadzam się z Twoimi poglądami, ale do końca życia będę walczył, o to, abyś miał prawo je głosić.*

4. Opowiadanie pt. *Potwór* Bruno Ferrero, które możemy wykorzystać do warsztatów z dziećmi (odbierane jest ono w sposób dosłowny, a tytułowy Potwór utożsamiany np. ze Smokiem Wawelskim), jak również z młodzieżą czy dorosłymi, którzy doskonale czytają metafory zawarte w tekście. Każdy z nas niejednokrotnie wyobraża sobie takiego potwora, bo go tak naprawdę nie zna, bo jest odmienny od tego z czym dotychczas się spotkał (np. dyskryminacja rasowa, narodowościowa). Doskonałym uzupełnieniem zajęć może być film Django Quentina Tarantino, ukazujący jak odbierano kiedyś czarnoskóre osoby. Wszystko to może być podstawą do poprowadzenia zajęć na temat *różnymi się pięknie lub jesteście różni, jesteście równi.*

5. Bajkę o *Czterokolorowym Czterokraju* Ireny Boreckiej, która stanowi znakomity materiał do przeprowadzenia zajęć pod hasłem: *Granice ograniczają!* Dzieliąc dzieci na cztery zespoły: zielony, niebieski, czerwony i żółty, tworzymy cztery odrębne państwa pilnujące swoich granic. Jednak gdy za sprawą *Zielonka* granice znikają „marzenia dzieci stają się kolorowe” tak jak ich stroje, które wymieniają między sobą, kolorowe potrawy czy twarze, na które przyklejają kolorowe piegi Pana Kleksa. Doskonałą techniką, która sprawdza się w realizacji powyższych zajęć jest drama.

6. Opowiadanie pt. *Adaś ma nałogę* z książki pt. *Bezpieczna Bajka*, które jest przykładem nietolerancji, ze strony rówieśników. Problem stanowi tu odrzucenie przez klasę szkolną chłopca z nadwagą. Receptą na smutki staje się dla bohatera jedzenie i kolejne batoniki. Wszystko to tworzy zamknięty krąg. Lekiem na nietolerancję staje się przyjaźń.

7. Problem tolerancji seksualnej, który poruszają książki: *Król i król* Lindy de Haan, Stern Nijland oraz *Z Tango jest nas troje* Petera Parnell'a i Justina Richardsona. Tematykę przełamывania społecznych tematów tabu poruszają również pozycje: *Księżniczka w papierowej torbie* Roberta Munsch'a, *O królowie, która chciała jeździć koparką* Janusza Wilczyńskiego czy *Igor i lalki* Piji Landenbaum. Książki mówiące na temat tolerancji seksualnej, czy też różnych odmienności przełamujących dotychczasowe stereotypy dotyczące postrzegania określonych płci są odbierane przez najmłodszych czytelników jako naturalne i normalne. To dorośli są uwięzieni w ramach pewnych zasad społecznych i wszystko to, co od nich odbiega jest źle widziane. Jednak mimo to, rodzic ma prawo do informacji zawartej na okładce książki na temat tego, czego dana pozycja dotyczy.

Jako główny sprawca procesu wychowawczego swojego dziecka powinien on uzyskać rzetelną informację na temat treści zawartych w książce i sam zdecydować, czy chce je przekazać swojemu dziecku, czy nie. W Polsce, niestety nie ma obowiązku pisania na książce krótkiej notki na temat istoty zawartego w niej problemu. Jedne pozycje książkowe ją posiadają, a inne niestety nie. A powinno tak być zwłaszcza wtedy jeżeli jest to książka zaangażowana.

8. Książki Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej pt. *Z dzieckiem w świat wartości* oraz *Wychowanie przez czytanie*. Autorki przekonują, że tolerancji i akceptacji można się nauczyć, należy jedynie używać języka, który nie krzywdzi, nie przywołuje stereotypów i uprzedzeń. Skuteczną bronią może być wyśmianie stereotypu poprzez ukazanie jego bezzasadności i komiczności uogólnień, na których jest oparty.

Doskonałym przykładem wykorzystania humoru w literaturze dla dzieci jest *Historia Guziołka* Katarzyny Szeligi, która opowiada o różnych przygodach bohatera (Złośnika, Bałaganiarza itp.) i mówi jak w zabawny, a zarazem skuteczny sposób rozmawiać z dzieckiem o różnych problemach. Jest to również doskonały zbiór gotowych scenariuszy zajęć do pracy z dziećmi.

Kolejny etap zajęć rozpoczął się prezentacją krótkiego filmu pt. „Siła słów” (<http://www.youtube.com/watch?v=ibeKV8UEI8I>, dostęp dn. 11.04.2013). Stanowił on swoisty wstęp do książki Reginy Brett pt. *Bóg nigdy nie mruga. 50 lekcji na trudniejsze chwile w życiu*. Jest to doskonały materiał do poprowadzenia całego cyklu warsztatów z młodzieżą, dorosłymi czy seniorami. Lekcja pierwsza *Życie jest niesprawiedliwe, ale i tak jest dobre* jest wynikiem życiowych doświadczeń autorki, która własnym przykładem pokazuje, jak ważna w naszej egzystencji jest siła słów, ich odpowiedni dobór i wiara w to, że wszystko potoczy się po naszej myśli, choćby dzięki baseballówce z napisem LIFE IS GOOD.

Wśród książek i filmów, na kanwie których warto oprzeć powyższy warsztat możemy wymienić:

1. *Cud w medycynie*, książkę (wykorzystywaną w biblioterapii klinicznej) napisaną przez wybitnych specjalistów z różnych dziedzin medycyny, a przedstawiającą historie ludzi, którzy wracali do zdrowia mimo, iż z medycznego punktu widzenia było to niemożliwe. Lektura pokazuje siłę wiary i pozytywnego nastawienia do walki z chorobą, którą ułatwić może zwykła czapka z napisem *życie jest dobre*.

2. *Poradnik pozytywnego myślenia* Matthew Quick’a oraz film Davida O. Russell’a pod tym samym tytułem. Tu, swoistą terapię stanowi taniec. To dzięki niemu bohater zyskuje przyjaźń, miłość i życiową równowagę. Lektura dobra do pracy ze starszą młodzieżą i dorosłymi. Wskazuje, iż nawet jeśli pogubił się w życiu to zawsze możemy znaleźć właściwą drogę, jeśli tylko ze-

chcemy przyjąć pomocną dłoń, uwierzmy, że ktoś naprawdę chce nam pomóc i jeszcze nie wszystko stracone.

3. *Dary niedoskonałości* Brene Brown'a - książkę dla tych, którzy mają problemy z perfekcjonizmem czyli o tym, jak przestać się przejmować tym, kim powinniśmy być, a zaakceptować to, kim jesteśmy. Doskonała do pracy w żeńskim gronie. Uzupełnieniem może być tu lekcja 26 z ww. książki Reginy Brett: *Każdą tak zwaną katastrofę kwituj słowami: Czy za pięć lat to będzie miało jakieś znaczenie?*

4. *W dżungli podświadomości* Beaty Pawlikowskiej, na kanwie której możemy opracować cały warsztat do pracy z młodzieżą. Jest to doskonały materiał, który pozwala wyjaśnić za ile rzeczy tak naprawdę odpowiada nasza podświadomość.

5. Opowiadanie Ermy Bombeck *Gdybym narodziła się ponownie...* zamieszczone w książce Bruno Ferrero *Śpiew świerszcza polnego. Krótkie opowiadania dla ducha*. Tekst doskonale pasuje do prowokacji: otrzymujesz w darze 86 400 sekund, co z nimi zrobisz zależy od ciebie? Jest to znakomita podstawa do poprowadzenia warsztatów na temat tego jak chcielibyśmy przeżyć własne życie, a „chcieć to przecież móc”.

Kolejnym problemem poruszonym podczas zajęć były zagadnienia promujące książkę i czytelnictwo. Organizując powyższy warsztat warto zwrócić uwagę na następujące materiały:

1. Książkę „Przygoda chłopca z książką” Bruno Ferrero, która może stanowić podstawę do sprowokowania rozmowy na temat *po co mamy czytać*,

2. Film, który wygrał w konkursie na temat promocji czytelnictwa organizowanym przez Bibliotekę Narodową *Czytanie wciaga*,

3. Oficjalny spot: *Czytaj! Zobacz więcej*,

4. Pomysłową kampanię zrealizowaną w minimalistycznej estetyce gdzie obśmiewana jest powszechna niewiedza na temat najpopularniejszych bohaterów i dzieł literackich. Zwieńczeniem powyższego przedsięwzięcia jest strona: www.PiktoGrafiki.com, na której znajduje się seria grafik pod wspólnym hasłem *Kto czyta nie błądzi... Warto czytać* oraz wiele zabawnych materiałów do pokazania na zajęciach.

Temat trudnych związków, problem prostytutki, sponsoringu, dziewczyn do towarzystwa - to kolejny aspekt poruszany na zajęciach. Przemoc w domu, niezrozumienie, problemy dorastania, brak nadziei i perspektyw, miłość do niewłaściwego mężczyzny lub też zwykła troska o utrzymanie rodziny - to motywy, które pchają kobiety do prostytutki. Jak temu zaradzić, jak poruszyć ten trudny, a zarazem bardzo istotny problem? Odpowiedź może stanowić lekcja 14 z książki Reginy Brett: *Jeśli musisz utrzymywać swój związek w tajemnicy, nie powinieneś w nim być*. Książki, na które warto zwrócić uwagę organizując zajęcia związane z tym tematem to m. in.:

1. *Strefa światła i Strefa cienia* Wiktorii Zender,
2. *Kobieta nie jest grzechem*. Z siostrą Anną Bałchan o problemie prostytucji i nie tylko rozmawiała Katarzyna Wiśniewska.

Ostatnim zagadnieniem, które zostało poruszone podczas zajęć była opatentowana przez Tonego Buzana metoda szybkiego czytania, czyli umiejętność czytania z szybkością zwykle znacznie większą od przeciętnej. Przeciętna szybkość czytania dorosłego człowieka kształtuje się na poziomie 180 – 250 słów/minutę i zwykle zwiększa się w okresie studiowania do nawet 400 słów/minutę, by potem znów osiągnąć przeciętną wartość. Ten przejściowy wzrost szybkości wiąże się z presją wymuszającą przeczytanie dużej ilości materiału w krótkim czasie, co świadczy o dodatnim wpływie motywacji na efekty. Podczas czytania oko ludzkie wykonuje trzy rodzaje ruchów:

1. Kaskady (ruchy skokowe) – oko przesuwa się wówczas z jednego wyrazu lub grupy wyrazów na inne. Wtedy nie czytamy. W tym czasie mózg odbiera informację, rozkodowuje ją i łączy z dotychczasową wiedzą.

2. Fiksacje – to momenty, w których oko pozostaje nieruchome. Wtedy czytamy.

3. Regresje – oko cofa się raz jeszcze do przeczytanego wcześniej tekstu. Wynika to najczęściej z braku koncentracji, niezrozumienia tekstu lub wówczas gdy tekst jest zbyt trudny.

Na szybkość czytania mają wpływ następujące elementy:

- używanie podczas czytania wskaźnika z czerwoną końcówką, eliminuje regresje, zmniejsza obciążenie wzroku, ułatwia wykorzystanie tzw. widzenia obwodowego, dzięki czemu czytamy szybciej,

- pozycja siedząca i ułożenie kartki z czytany tekst pod kątem 45 stopni, ok. 30 cm od oka (idealne jest ułożenie tekstu na podpórce) poprawia szybkość czytania. Przy dobrej kondycji wzroku najszybciej czytamy tekst czarny na białym tle, złożony czcionką 12 pkt.

Do głównych przyczyn spowalniających czytanie możemy zaliczyć:

- wokalizację – czyli głośne czytanie,
- subwokalizację - tzw. wewnętrzny lektor, czyli wymawianie w myślach czytanych słów,
- czcionkę: zbyt małą, za dużą, ozdobną,
- kolor kartki inny niż biały,
- kolor druku inny niż czarny.

Istotne znaczenie przy czytaniu ma szerokość widzenia i postrzegania, im szersze jest pole widzenia, tym łatwiej possiędziemy umiejętność szybkiego czytania. Efektywne czytanie zależne jest również od antycypacji czyli domysławiania się przez mózg czytającego znaczenia poszczególnych wyrazów, rozumienia kontekstu słów. Im więcej i systematyczniej czytamy, tym bogatszy posiadamy zasób słownictwa. Wów-

czas nasz mózg jest w stanie czytać od dwóch do kilku, nawet kilkunastu wyrazów na raz.

Każdy z nas może obliczyć swoje indywidualne tempo czytania ze wzoru:

Tempo czytania na minutę =	(ilość wyrazów w czytanim tekście) x 60 sek.
	czas czytania tekstu w sekundę (mierzymy czas podczas czytania a następnie przeliczamy go na sek.)

Oczywiście szybkość czytania musi przekładać się na jak najlepsze zrozumienie tekstu.

Powyższą teorię uzupełniły liczne ćwiczenia np. indywidualny test szerokości pola widzenia, mentalny trening aktywizacyjny, test na dominujący rodzaj wyobraźni, test szybkości czytania ze zrozumieniem itp., dzięki którym każdy z uczestników mógł poznać na ile jego czytanie jest efektywne i co może zrobić by jeszcze udoskonalić tę efektywność.

Podsumowaniem zajęć było zaprezentowanie przez każdego z uczestników własnej książki, takiej, którą chciałby wykorzystać we własnej pracy biblioterapeutycznej, ze wskazaniem czym się kierował w wyborze danej lektury. Zajęcia zakończyła zabawa pt. „Biblioteka”, która po tak wielu wrażeniach związanych z ciekawą organizacją warsztatu biblioterapeutycznego, stała się doskonałym odprężeniem dla wszystkich uczestników.

Joanna Grabczak, Książnica Zamojska

Seminarium wyjazdowe dla bibliotekarzy pracujących z dziećmi i młodzieżą

10 kwietnia 2013 r., w ramach przygotowań do obchodów Roku Osób Niepełnosprawnych, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie zorganizowała seminarium wyjazdowe dla bibliotekarzy pracujących z dziećmi i młodzieżą.

W programie wyjazdu było zwiedzanie niedawno otwartego, pierwszego w Polsce Muzeum dla Dzieci im. Janusza Korczaka w Warszawie oraz „Niewidzialnej Wystawy”, umożliwiającej doświadczenie świata z pozycji osoby niewidomej.

Muzeum dla Dzieci im. Janusza Korczaka mieści się w Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie. Posiada bogatą ofertę edukacyjną, dostosowaną do zwiedzania dla grup zorganizowanych (szkół, przedszkoli, odwiedzin rodzinnych), a także zwiedzających indywidualnie. Podzielone jest na pięć niezwykle urokliwych

sał, w których mali goście mogą się bawić, uczyć, tworzyć, słuchać bajek i opowieści.

Przebywając w Muzeum dzieci odkrywają świat, poznają kultury - tradycyjne i współczesne, przedmioty i zjawiska z różnych kontynentów. Dowiadują się czym jest muzeum, kto w nim pracuje, jak się po nim poruszać. Mogą dotknąć każdego eksponatu, a przez to zaspokoić swoją ciekawość i znaleźć odpowiedzi na wiele pytań. Wizyta w Muzeum jest także okazją do poznania sylwetki Janusza Korczaka - jego patrona oraz dyskusji na temat sformułowanych przez niego praw dziecka.

Kolejnym punktem seminarium było zwiedzanie „Niewidzialnej Wystawy”, która mieści się w budynku Millenium Plaza w Warszawie. Wystawa składa się z dwóch części – „widzialnej” i „niewidzialnej”. Pierwsza umożliwia poznanie zasad alfabetu Braille’a i przedmiotów codziennego użytku, których zadaniem jest ułatwienie życia osobom niewidomym i niedowidzącym. Obrazuje, w jaki sposób zdobywają wiedzę niewidome dzieci, jak uczą się matematyki, geografii, a także jak radzą sobie w grach planszowych, czy jak pracują z komputerem. Zwiedzający mają możliwość założenia zaciemniających okularów i spróbowania swoich sił w planszach i układankach, w których należy dopasowywać poszczególne elementy tylko za pomocą dłoni.

Główną atrakcją całej wystawy jest część „niewidzialna”. Po krótkim instruktażu na temat zasad poruszania się, zwiedzający znajdują się w całkowicie zaciemnionym pomieszczeniu. Tam czeka przewodnik - osoba niewidoma lub niedowidząca, którą będzie można zobaczyć dopiero na końcu tej niezwykle podróży. Pierwsze chwile to narastające uczucie paniki, strachu, utraty kontroli i bezradności. Jednak spokojny, ciepły głos przewodnika, z prośbą o zaufanie sprawia, że mamy odwagę uczynić pierwszy krok w ciemność i nieznane. W części „niewidzialnej” zwiedzający znajdują się w typowych, codziennych sytuacjach, o których nigdy nie pomyśleliby, że są trudne, czy kłopotliwe. Nietypowy jest sposób w jaki się ich doświadczą: bez pomocy wzroku, wyłącznie za pomocą zmysłu słuchu, węchu, dotyku i równowagi. Przewodnik pomaga, aby nic nie umknęło uwadze gości, kieruje dłonie na poszczególne przedmioty i podpowiada, gdzie się znajdują. Z upływem minut poruszanie staje się łatwiejsze, a dotykane przedmioty tworzą w wyobraźni piękny, pełny świat... i wszystko staje się widzialne. Zwiedzanie wystawy trwa około półtorej godziny. Przed wyjściem goście składają przewodnikowi obietnicę, że nie zdradzą nikomu, kto jeszcze nie uczestniczył w tym wydarzeniu, szczegółów wystawy, aby dla każdego było to zupełnie nieznane i osobiste przeżycie.

„Niewidzialna Wystawa” dostarcza wielu emocji i wrażeń, pozwala osobom widzącym poznać i zrozumieć świat osób niewidomych, uczy wzajemnej tolerancji i szacunku, skłania osoby zdrowe do refleksji nad swoim życiem i zachęca do niesienia pomocy niepełnosprawnym w codziennych, wydawałoby się banalnych sytuacjach.

Barbara Grabowska, Książnica Zamojska

Kłamstwo ma krótkie nogi scenariusz zajęć biblioterapeutycznych

Miejsce: Książnica Zamojska - Oddział dla Dzieci i Młodzieży

Cel główny:

- wprowadzenie uczestników w świat wartości,
- rozwijanie poczucia odpowiedzialności za wypowiedane słowa,
- uświadomienie dzieciom, że prawda jest najważniejsza.

Cele szczegółowe:

- dziecko poznaje konsekwencje kłamstwa,
- odróżnia prawdę od fałszu,
- rozumie przysłowie „Kłamstwo ma krótkie nogi”.

Warunki techniczne:

- liczba uczestników: 14 dzieci,
- wiek uczestników: Grupa dzieci w wieku 6 lat,
- czas trwania: 60 min.

Metody i techniki : formy żywego słowa (pogadanka, głośne czytanie tekstu, rozmowa kierowana, dyskusja), zabawy ruchowe, praca plastyczna.

Materiały i środki: kłębek wełny, blok techniczny biały, kredki pastele, muzyka, karteczki czerwone, żółte i czarne, klej.

Literatura:

Tuwim, Julian. O Grzesiu kłamczuchu i jego cioci. – Warszawa: Monument, 1991
Collodi, Carlo. Pinokio. – Warszawa: Nasza Księgarnia, 1982. – S. 65-66

Przebieg zajęć :

1. Powitanie – uczestnicy otrzymują identyfikatory, zakładają je i stają w kole.
2. Prowadząca prowadzi zabawę „nić przyjaźni” - rzuca kłębek wełny do jednego z uczestników i mówi „witam Cię Kasiu”, dziecko zawija sobie nitkę na rękę i rzuca kłębek do następnego dziecka wypowiadając słowa powitania i tak aż wszyscy zostaną przywitani, następnie dzieci odrzucają kłębek i wypowiadają słowa „miło mi ciebie poznać”.
3. Przypomnienie kontraktu:

- nie przeszkadzamy,
- nie używamy brzydkich słów,
- nie krzyczymy,
- nie kłamiemy,
- nie dokuczamy,
- słuchamy osoby prowadzącej warsztaty.

4. Praca z tekstem - prowadząca czyta wiersz Juliana Tuwima *O Grzesiu Kłamczuchu i jego cioci*, następnie uświadamia dzieciom co to jest kłamstwo, jakie są jego skutki, co to znaczy być kłamcą. Pyta dzieci jak oceniają postępowanie Grzesia? Dlaczego ich zdaniem Grześ okłamał ciocię? Czy prawda wyszła na jaw?

Po krótkiej pogadance prowadząca czyta fragment książki C. Collodiego „Pinokio”.

5. Dyskusja, prowadząca rozpoczyna dyskusję zadając pytania:

- Czy można kłamać?
- Do czego może doprowadzić kłamstwo?
- Czy ludzie kłamią?
- Czy należy zawsze mówić prawdę?
- Z jakich powodów kłamiemy (ze strachu, ze wstydu, z nerwów, gdy chcemy się komuś przypodobać, gdy ktoś nas zranił, gdy jesteśmy na kogoś źli).
- Co znaczy kłamstwo ma krótkie nogi?
- Czy warto jest przyznać się do kłamstwa i wyznać prawdę?

6. Praca plastyczna: uczestnicy otrzymują kredki i wycięte z kartonu litery. Zadaniem dzieci jest pokolorowanie liter i przy pomocy prowadzącej ułożenie hasła (Kłamstwo - nie, Prawda - tak).

7. Zabawa: dzieci stają parami i do piosenki „Oj nie chcę, oj nie chcę, oj nie chcę Cię znać” wykonują ruchy naśladując prowadzącą.

8. Zakończenie i podsumowanie zajęć - prowadząca prosi uczestników o wyrażenie swojej opinii na temat zajęć za pomocą kolorowych karteczek, które dzieci przykleją pod odpowiednim zdaniem:

- „zajęcia podobały mi się” - karteczka czerwona,
- „nie wiem, trudno powiedzieć” - karteczka żółta,
- „nie podobało mi się” - karteczka czarna.

Dorota Usidus, Książnica Zamojska

Bawimy się z Tuwimem

scenariusz zajęć bibliotecznych

Cele:

- zagospodarowanie dzieciom pozostających w domu w okresie ferii zimowych czasu wolnego,
- promocja twórczości Juliana Tuwima,
- przybliżenie dzieciom treści wiersza „Lokomotywa”,
- przedstawienie wyobrażeń i przeżyć za pomocą środków plastycznych,
- rozwijanie zainteresowań czytelniczych.

Czas trwania: ok. 2 godziny

Uczestnicy: dzieci w wieku szkolnym

Metody i techniki:

- głośne czytanie przez bibliotekarza,
- rozmowa o czytany utworze,
- pedagogika zabawy,
- praca plastyczna.

Formy: zbiorowa, grupowa, indywidualna.

Literatura do głośnego czytania:

wiersz J. Tuwima „Lokomotywa”

Materiały plastyczne:

pastele, kartony, kolorowe karteczki, żelowe serduszko;

Przebieg zajęć:

Część wstępna: integracja uczestników

- powitanie przybyłych dzieci,
- zabawa *Mam na imię i lubię...*: uczestnicy siedzą w kręgu na krzeselkach. Zabawę rozpoczyna prowadzący przedstawiając się i mówiąc co najbardziej lubi, następnie kolejny z uczestników powtarza imię poprzedniego i to co dana osoba lubi, po czym mówi o sobie. I tak po kolei, zgodnie z ruchem wskazówek zegara.
- podział uczestników na kilka grup (każda po 3 osoby). Zabawa w pociąg. Każdy pociąg składa się z trzech wagoników. Osoba na przedzie i w środku to wagoniki, które mają zamknięte oczy. Dziecko na końcu to maszynista - prowadzący pociąg z otwartymi oczyma, ale przekazujący informacje o kierunku poruszania się jedynie dotykiem przekazywanym osobie przed nim. Wszystkie osoby muszą być we wszystkich rolach.

Część właściwa:

- Krótkie przedstawienie sylwetki i dorobku pisarskiego Juliana Tuwima.
- Czytanie przez bibliotekarza utworu J. Tuwima pt. „Lokomotywa”.
- Rozmowa z dziećmi na temat przeczytanego wiersza:
 - czy podobał się wam wiersz?
 - w jaki sposób autor tego wiersza (jakimi wyrazami) opisał pracę lokomotywy?
 - co pomieściła w swoich wagonach lokomotywa?
 - spróbujcie wymienić zapamiętane wagony i to, co w nich przewożono?
 - w którym wagonie przewożono paki i skrzynie? (10).
- Zabawa muzyczno-ruchowa „Jedzie pociąg”: Dzieci ustawiają się w pociąg, kiedy usłyszą melodię *Jedzie pociąg z daleka* ruszają wolno ze stacji i poruszają się coraz szybciej w rytm słyszanej muzyki. Pociąg dojeżdża do krzesełek ustawionych na dywanie w kręgu. Dzieci siadają na krzesełkach.
- Ilustrowanie ruchem pracy lokomotywy:
Uczestnicy siadają na krzesełkach. Bibliotekarz ponownie czyta wiersz, w miejscu, gdzie mówi on o pracy lokomotywy uczestnicy wstają i naśladują lokomotywę w ruchu (pracują ręce i nogi).
- Rozdanie dzieciom kolorowych karteczek – wagoniki lokomotywy - zabawa kolorowy mix wagoników na bazie zabawy „sałatka owocowa”. Dzieci siedzą w kółku. Dla jednej z osób w kręgu brakuje krzeselka. Bibliotekarz rozdaje uczestnikom kolorowe karteczki (kolorowe wagoniki) – nazwy kolorów muszą się powtarzać. Następnie wybrana osoba, dla której zabrakło miejsca siedzącego, wypowiada nazwę kolorów wagoników, np. czerwone i niebieskie – wówczas wagoniki w tym kolorze muszą jak najszybciej zamienić się miejscami. Osoba, która nie zdąży na czas zająć miejsca dalej prowadzi zabawę. Na hasło *pociąg* wszyscy muszą zmienić miejsce.
- Praca plastyczna: zadaniem uczestników jest namalowanie kolejnych wagoników lokomotywy przy użyciu pasteli. Następnie wagoniki zostają wycięte i połączone, tworząc jeden wielki pociąg.

Ewaluacja:

Uczestnicy siadają w kręgu na krzesełkach, przekazując sobie żelowe serduszko odpowiadają na stwierdzenie: „Najfajniejsze na zajęciach było...”.

Joanna Grabczak, Książnica Zamojska

Rocznice literackie 2014

- wybór -

STYCZEŃ

- 1.01 85 rocz. ur. – ZBIGNIEW NIENACKI (właśc. Z. Tomasz Nowicki) (1929-1994) pisarz pol., autor utworów dla młodzieży; 23.09 – 20 rocz. śm.
- 3.01 5 rocz. śm. – WINCENTY RÓŻAŃSKI (1938-2009), poeta pol.
- 4.01 10 rocz. śm. – DOROTA TERAŁOWSKA (1938-2004), pisarka pol.
- 7.01 85 rocz. ur. – JANUSZ PASIERB (1929-1993), poeta pol.
- 8.01 130 rocz. ur. – KORNEL MAKUSZYŃSKI (1884-1953), pol. prozaik, poeta, felietonista i publicysta
- 10.01 15 rocz. śm. – JULIUSZ ŻUŁAWSKI (1910-1999), pol. pisarz, poeta
- 12.01 95 rocz. ur. – JAN JÓZEF SZCZEPAŃSKI (1919-2003), pol. pisarz, scenarzysta
- 14.01 80 rocz. ur. – MAREK HŁASKO (1934-1969), pisarz pol.; 14.06 – 45 rocz. śm.
- 15.01 145 rocz. ur. – STANISŁAW WYSPIAŃSKI (1869-1907), pol. pisarz, dramaturg, malarz
- 18.01 325 rocz. ur. – MONTESKIUŚ (Charles Louis de Montesquieu) (1689-1755), fr. filozof, prawnik, pisarz
- 21.01 55 rocz. śm. – STANISŁAW MŁODOŻENIEC (1895-1959), poeta pol.
- 24.01 80 rocz. ur. – STANISŁAW GROCHOWIAK (1934-1976), pol. poeta, prozaik i dramaturg
- 27.01 50 rocz. śm. – STANISŁAW PIĘTAK (1909-1964), pisarz pol.; 3.08 – 105 rocz. ur.
- 28.01 75 rocz. śm. – WILLIAM BUTLER YEATS (1865-1939), irl. poeta, dramaturg; 1923 – Nagroda Nobla

LUTY

- 4.02 5 rocz. śm. – WITOLD ZALEWSKI (1921-2009), pol. pisarz, publicysta, scenarzysta, reportażysta
- 5.02 100 rocz. ur. – WILLIAM S. BURROUGHS (1914-1997), pisarz, poeta amer.
- 7.02 105 rocz. ur. – ANNA ŚWIRSZCZYŃSKA (1909-1984) – pol. poetka, prozaiczka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży; 30.09 – 30 rocz. śm.
- 10.02 50 rocz. ur. – AGATA BUDZYŃSKA (1964-1996), poetka pol.
- 13.02 245 rocz. ur. – IWAN A. KRYŁOW (1769-1844), ros. poeta, dramaturg, bajkopisarz; 21.11 – 170 rocz. śm.
- 13.02 45 rocz. śm. – KAZIMIERZ WIERZYŃSKI (1894-1969), pol. poeta, prozaik, eseista; 27.08 – 120 rocz. ur.
- 14.02 95 rocz. śm. – WIKTOR GOMULICKI (1848-1919), pisarz pol.
- 15.02 20 rocz. śm. – WACŁAW KORABIEWICZ (1903-1994), pisarz pol.
- 15.02 90 rocz. ur. – SŁAWOMIR SIERECKI (1924-2012), prozaik pol.
- 20.02 120 rocz. ur. – JAROSŁAW IWASZKIEWICZ (1894-1980), pisarz pol.
- 21.02 30 rocz. śm. – MICHAŁ SZOŁOCHOW (1905-1984), pisarz ros.; 1965 – Nagroda Nobla

- 23.02 115 rocz. ur. – ERICH KÄSTNER (1899-1974), pisarz niem., autor książek dla dzieci
- 23.02 25 rocz. śm. – HANS HELLMUT KIRST (1914-1989), pisarz niem.; 5.12 – 100 rocz. ur.
- 23.02 155 rocz. śm. – ZYGMUNT KRASIŃSKI (1812-1859), poeta pol.
- 27.02 110 rocz. ur. – JALU KUREK (1909-1983), pol. poeta i prozaik

MARZEC

- 2.03 155 rocz. ur. – SZOLEM ALEJCHEM (właśc. Szolem Rabinowicz) (1859-1916), pisarz żyd.
- 3.03 5 rocz. śm. – KAZIMIERZ HOFFMAN (1928-2009), poeta pol.
- 5.03 20 rocz. śm. – JAN DOBRACZYŃSKI (1910-1994), pisarz pol.
- 6.03 105 rocz. ur. – STANISŁAW JERZY LEC (1909-1966), pol. poeta, satyryk i aforysta
- 7.03 175 rocz. ur. – ADOLF DYGASIŃSKI (1839-1902), pisarz pol.
- 7.03 45 rocz. śm. – ANNA KOWALSKA (1903-1969), pisarka pol.
- 8.03 155 rocz. ur. – KENNETH GRAHAME (1859-1932), pisarz ang., autor książek dla dzieci
- 23.03 425 rocz. ur. – MARCIN KROMER (1512-1589) – historyk i pisarz okresu renesansu, teoretyk muzyki, dyplomata, pisał po pol. i po łac.
- 25.03 100 rocz. śm. – FRÉDÉRIC MISTRAL (1830-1914), poeta fr.; 1904 – Nagroda Nobla
- 25.03 60 rocz. śm. – LEON SCHILLER (1887-1954), dramatopisarz pol.
- 28.03 100 rocz. ur. – BOHUMIL HRABAL (1914-1997), pisarz czes.
- 31.03 100 rocz. ur. – OCTAVIO PAZ (1914-1998, meksyk. poeta); 1990 – Nagroda Nobla

KWIECIEŃ

- 2.04 100 rocz. śm. – PAUL HEYSE (1830-1914), pisarz niem.; 1910 – Nagroda Nobla
- 3.04 165 rocz. śm. – JULIUSZ SŁOWACKI (1849-1849), poeta pol.; 4.09 – 205 rocz. ur.
- 7.04 180 rocz. ur. – GABRIELA MISTRAL (właśc. Lucila Godoy Alcayaga) (1889-1957) poetka chilijska; 1945 – Nagroda Nobla
- 10.04 10 rocz. śm. – JACEK KACZMARSKI (1957-2004), pol. poeta, prozaik
- 10.04 115 rocz. ur. – EWA SZELBURG-ZAREMBINA (1899-1986), pol. pisarka, dramaturg, autorka utworów dla dzieci i młodzieży
- 13.04 75 rocz. ur. – SEAMUS HEANEY (1939-) poeta irl.; 1995 – Nagroda Nobla
- 13.04 35 rocz. śm. – MARIAN ZAŁUCKI (1920-1979), pol. poeta i satyryk
- 16.04 170 rocz. ur. – ANATOLE FRANCE (właśc. Françoise A. Thibault) (1844-1924), pisarz fr.; 1921 – Nagroda Nobla; 12.10 – 90 rocz. śm.
- 16.04 95 rocz. ur. – WŁODZIMIERZ KRZEMIŃSKI (1919-2011), pol. pisarz, poeta
- 16.04 80 rocz. ur. – HALINA SNOPIEWICZ (1934-1980), pol. pisarka i tłumaczka, autorka utworów dla młodzieży

- 19.04 105 rocz. ur. – MARIAN PODKOWIŃSKI (1909-2006), pol. dziennikarz, reportażysta i publicysta
- 23.04 450 rocz. ur. – WILLIAM SZEKSPIR (ur. prawdopodobnie 23.04.1564, data chrztu: 26.04.1564, zm. 1616), ang. poeta, dramaturg, aktor
- 25.04 5 rocz. śm. – JADWIGA ŻYLIŃSKA (1910-2009), pol. pisarka, autorka książek dla młodzieży
- 27.04 25 rocz. śm. – LEOPOLD BUCZKOWSKI (1905-1989), pisarz pol.
- 28.04 110 rocz. ur. – JAN SZTAUDYNGER (1909-1970), poeta pol.

MAJ

- 3.05 15 rocz. śm. – WŁADYSŁAW TERLECKI (1933-1999), prozaik pol.
- 4.05 90 rocz. śm. – EDITH NESBIT (1858-1924), ang. autorka utworów dla dzieci
- 5.05 385 rocz. śm. – SZYMON SZYMONOWIC (1558-1629), poeta pol.
- 6.05 95 rocz. śm. – L. FRANK BAUM (1856-1919), pisarz amer., autor utworów dla dzieci
- 6.05 65 rocz. śm. – MAURICE MAETERLINCK (1862-1949) – belg. dramaturg, poeta, eseista, piszący w jęz. fr.; 1911 – Nagroda Nobla
- 6.05 HARRY EDMUND MARTINSON (1904-1978) – szwedz. pisarz, poeta, dramaturg i malarz; 1974 – Nagroda Nobla
- 8.05 100 rocz. ur. – ROMAIN GARY (właśc. Roman Kacew) (1914-1980), fr. pisarz pochodzenia ros.
- 10.05 25 rocz. śm. – DOMINIK TATARKA (1913-1989), pisarz słowac.
- 19.05 150 rocz. śm. – NATHANIEL HAWTHORNE (1804-1864), pisarz amer.; 4.07 – 210 rocz. ur.
- 20.05 95 rocz. ur. – GUSTAW HERLING-GRUDZIŃSKI (1919-2000), pol. pisarz, publicysta, prozaik
- 24.05 15 rocz. śm. – JÓZEF RATAJCZAK (1932-1999), pol. poeta, pisarz, autor utworów dla dzieci
- 28.05 85 rocz. ur. – JANUSZ WOLNIEWICZ (1929-2006), pisarz pol.

CZERWIEC

- 3.06 90 rocz. śm. – FRANS EEMIL SILLANPÄÄ (1888-1964) prozaik fiń.; 1939 – Nagroda Nobla
- 4.06 75 rocz. ur. – IRENEUSZ IREDYŃSKI (1939-1985), pol. prozaik, poeta
- 7.06 30 rocz. śm. – STANISŁAW PAGACZEWSKI (1916-1984), pol. autor utworów dla dzieci, poeta
- 9.06 40 rocz. śm. – MIGUEL ÁNGEL ASTURIAS (1899-1974), pisarz i poeta gwatemalski; 1967 – Nagroda Nobla; 19.10 – 115 rocz. ur.
- 10.06 65 rocz. śm. – SIGRID UNSET (1882-1949), pisarka norw.; 1928 – Nagroda Nobla
- 11.06 115 rocz. ur. – YASUNARI KAWABATA (1899-1972), pisarz jap.; 1968 – Nagroda Nobla
- 22.06 110 rocz. ur. – MICHAŁ CHOROMAŃSKI (1909-1972), pisarz pol.
- 23.06 125 rocz. ur. – ANNA ACHMATOWA (1889-1966), poetka ros.

14.06 45 rocz. śm. – MAREK HŁASKO (1934-1969), pol. pisarz; 14.01 – 80 rocz. ur.

LIPIEC

- 3.07 110 rocz. ur. – HALINA AUDERSKA (1909-2000), pisarka pol.
4.07 5 rocz. śm. – MARTA TOMASZEWSKA (1933-2009), pol. pisarka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży
6.07 155 rocz. ur. – VERNER VON HEIDENSTAM (1859-1940), szwedz. prozaik i poeta; 1916 – Nagroda Nobla
11.07 40 rocz. śm. – PAER LAGERKVIST (1891-1974), szwedz. pisarz i poeta; 1951 – Nagroda Nobla
12.07 110 rocz. ur. – PABLO NERUDA (1909-1973), poeta chilijski; 1971 – Nagroda Nobla
13.07 80 rocz. ur. – WOLE SOYINKA, pisarz nigeryjski (1934-); 1986 – Nagroda Nobla
14.07 60 rocz. śm. – JACINTO BENAVENTE Y MARTÍNEZ (1866-1954) – hiszp. dramaturg, poeta, eseista; 1922 – Nagroda Nobla
14.07 25 rocz. śm. – ARTUR SANDAUER (1913-1989), pol. krytyk lit., pisarz
15.07 25 rocz. śm. – MARIA KUNCEWICZOWA (1895-1989), pisarka pol.
17.07 5 rocz. śm. – LESZEK KOŁAKOWSKI (1927-2009), pol. filozof, eseista, publicysta
20.07 110 rocz. ur. – HANNA OŻOGOWSKA (1909-1995), pol. pisarka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży
20.07 150 rocz. ur. – ERIK AXEL KARLFELDT (1864-1931), pisarz szwedz.; 1931 – Nagroda Nobla
21.07 115 rocz. ur. – ERNEST HEMINGWAY (1899-1961), pisarz amer.; 1954 – Nagroda Nobla
24.07 35 rocz. śm. – EDWARD STACHURA (1937-1979), pol. poeta, pisarz
25.07 45 rocz. śm. – WITOLD GOMBROWICZ (1904-1969), pol. powieściopisarz, nowelista i dramaturg; 4.08 – 110 rocz. ur.
26.07 35 rocz. śm. – STEFAN WIECHECKI (ps. Wiech) (1896-1979), pol. prozaik, satyryk, publicysta i dziennikarz

SIERPIEŃ

- 1.08 105 rocz. ur. – HENRYK WORCELL (właśc. Tadeusz Kurtyka) (1909-1982), pisarz pol.
4.08 110 rocz. ur. – WITOLD GOMBROWICZ (1904-1969), pol. pisarz, dramaturg; 25.07 – 45 rocz. śm.
4.08 70 rocz. śm. – KRZYSZTOF KAMIL BACZYŃSKI (1921-1944), poeta pol.
4.08 155 rocz. ur. – KNUT HAMSUN (właśc. Knud Pedersen) (1859-1952); pisarz norw.; 1920 – Nagroda Nobla
6.08 110 rocz. ur. – ALEKSANDER BOCHEŃSKI (1909-2001), pisarz pol.
8.08 70 rocz. śm. – JULIUSZ KADEN-BANDROWSKI (1885-1944), pol. pisarz i publicysta

- 9.08 100 rocz. ur. – TOVE JANSSON (1914-2001), fiń. pisarka pisząca po szwedz., autorka utworów dla dzieci
- 10.08 125 rocz. ur. – ZOFIA KOSSAK-SZCZUCKA (1889-1968), pisarka pol.
- 12.08 50 rocz. śm. – IAN FLEMING (1908-1964), pisarz bryt.
- 13.08 15 rocz. śm. – MARIA KRÜGER (1904-1999), pol. pisarka literatury dziecięcej; 6.09 – 110 rocz. ur.
- 14.08 10 rocz. śm. – ELIAS CANETTI (1905-1994), austr. poeta i dramaturg piszący po niem.; 1981 – Nagroda Nobla
- 14.08 20 rocz. śm. – CZESŁAW MIŁOŚZ (1911-2004), pol. poeta, prozaik, esaista, historyk lit., tłumacz; 1980 – Nagroda Nobla
- 16.08 70 rocz. śm. – TADEUSZ GAJCY (1922-1944), poeta pol.
- 16.08 35 rocz. śm. – JERZY JURANDOT (1911-1979), pol. pisarz, satyryk
- 16.08 70 rocz. śm. – ZDZISŁAW STROIŃSKI (1921-1944), poeta pol.
- 19.08 105 rocz. ur. – JERZY ANDRZEJEWSKI (1909-1983), pisarz pol.
- 21.08 15 rocz. śm. – JERZY HARASYMOWICZ (1933-1999), poeta pol.
- 22.08 430 rocz. śm. – JAN KOCHANOWSKI (1584-1530), poeta pol.
- 26.08 100 rocz. ur. – JULIO CORTÁZAR (1914-1984), pisarz argent.; 12.02 – 30 rocz. śm.
- 26.08 25 rocz. śm. – IRVING STONE (1903-1989), pisarz amer.
- 27.08 5 rocz. śm. – SIERGIEJ MICHAŁKOW (1913-2009), ros. poeta i bajkopisarz

WRZESIEŃ

- 4.09 25 rocz. śm. – GEORGES SIMENON (1903-1989), pisarz belg.
- 9.09 75 rocz. śm. – JÓZEF CZECHOWICZ (1903-1939), poeta pol.
- 10.09 40 rocz. śm. – MELCHIOR WAŃKOWICZ (1892-1974), pol. pisarz, publicysta
- 11.09 120 rocz. ur. – MARIA KOWNACKA (1894-1982), pol. pisarka, autorka utworów dla dzieci
- 12.09 50 rocz. śm. – SERGIUSZ PIASECKI (1901-1964), pisarz pol.
- 13.09 120 rocz. ur. – JULIAN TUWIM (1894-1953), poeta pol.
- 15.09 225 rocz. ur. – JAMES FENIMORE COOPER (1794-1851), pisarz amer.
- 18.09 75 rocz. śm. – STANISŁAW IGNACY WITKIEWICZ (pseud. Witkacy) (1885-1939), pol. pisarz, malarz i filozof
- 20.09 75 rocz. śm. – TADEUSZ DOŁĘGA-MOSTOWICZ (1898-1939), pisarz pol.
- 29.09 110 rocz. ur. – MICHAŁ RUSINEK (1909-2001), pol. pisarz, działacz kultury, dramaturg, poeta
- 30.09 30 rocz. śm. – ANNA ŚWIRSZCZYŃSKA (1909-1984) – pol. poetka, prozaiczka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży; 7.02 – 105 rocz. ur.

PAŹDZIERNIK

- 1.10 25 rocz. śm. – STANISŁAWA FLESZAROWA-MUSKAT (1919-1989), pol. pisarka; 21.01 – 95 rocz. ur.
- 3.10 100 rocz. ur. – JAN NOWAK-JEZIORAŃSKI (1914-2005), pol. polityk, publicysta, pisarz

- 5.10 5 rocz. śm. – MIRA JAWORCZAKOWA (1917-2009), pisarka pol., autorka książek dla dzieci i młodzieży
- 6.10 125 rocz. ur. – MARIA DĄBROWSKA (1889-1965), pisarka pol.
- 12.10 90 rocz. śm. – ANATOLE FRANCE (1844-1924), pisarz fr.; 1921 – Nagroda Nobla; 16.04 – 170 rocz. ur.
- 13.10 95 rocz. śm. – KARL GJELLERUP (1857-1919), duń. poeta, dramaturg, pisarz; 1917 – Nagroda Nobla
- 14.10 45 rocz. śm. – LEON PASTERNAK (1910-1969), pol. poeta, satyryk
- 14.10 150 rocz. ur. – STEFAN ŻEROMSKI (1864-1925), pisarz pol.
- 15.10 25 rocz. śm. – DANILO KIŠ (1935-1989), serb. pisarz, poeta, tłumacz
- 17.10 70 rocz. śm. – ZENON PRZESMYCKI (ps. Miriam, Jan Żagiel) (1861-1944), pol. poeta, krytyk literacki i wydawca
- 18.10 155 rocz. ur. – HENRI BERGSON (1859-1941), pisarz i filozof fr.; 1927 – Nagroda Nobla
- 18.10 110 rocz. ur. – CZESŁAW CENTKIEWICZ (1909-1996), pisarz pol.
- 19.10 115 rocz. ur. – MIGUEL ÁNGEL ASTURIAS (1899-1974), pisarz i poeta gwatemalski; 1967 – Nagroda Nobla; 9.06 – 20 rocz. śm.
- 22.10 95 rocz. ur. – DORIS LESSING (1919), pisarka bryt.; 2007 – Nagroda Nobla
- 29.10 90 rocz. ur. – ZBIGNIEW HERBERT (1924-1998), poeta pol.
- 29.10 90 rocz. śm. – FRANCES HODGSON BURNETT (1849-1924), ang. powieściopisarka, autorka utworów dla dzieci; 24.11 – 165 rocz. ur.

LISTOPAD

- 2.11 70 rocz. śm. – KAROL IRZYKOWSKI (1873-1944), pol. prozaik, dramaturg, krytyk literacki, teoretyk filmu
- 4.11 220 rocz. ur. – JAKUB JASIŃSKI (1761-1794), pol. poeta i generał
- 6.11 5 rocz. śm. – NIKOS CHADZINIKOLAU (1935-2009), pol. pisarz gr. pochodzenia, poeta, tłumacz
- 9.11 85 rocz. ur. – IMRE KERTÉSZ (1929), pisarz węg.; 2002 – Nagroda Nobla
- 10.11 130 rocz. ur. – ZOFIA NAŁKOWSKA (1884-1954), pisarka pol.; 17.12. – 60 rocz. śm.
- 10.11 45 rocz. śm. – TADEUSZ PEIPER (1891-1969), pol. poeta, krytyk literacki, teoretyk poezji, eseista
- 22.11 145 rocz. ur. – ANDRÉ GIDE (1869-1951), prozaik fr.; 1947 – Nagroda Nobla
- 28.11 120 rocz. ur. – ARKADY FIEDLER (1894-1985), pol. pisarz, podróżnik
- 30.11 140 rocz. ur. – WINSTON LEONARD SPENCER CHURCHILL (1874-1965), ang. polityk, pisarz, historyk; 1953 – literacka Nagroda Nobla
- 30.11 140 rocz. ur. – LUCY MAUD MONTGOMERY (1874-1942), pisarka kanad.

GRUDZIEŃ

- 5.12 100 rocz. ur. – STANISŁAW DYGAT (1914-1978), prozaik pol.
- 5.12 100 rocz. ur. – HANS HELLMUT KIRST (1914-1989), pisarz niem.; 23.02 – 25 rocz. śm.
- 13.12 325 rocz. śm. – ZBIGNIEW MORSZTYN (1625-1689), poeta pol.

- 14.12 30 rocz. śm. – VICENTE ALEIXANDRE (1898-1984), poeta hiszp.; 1977 – Nagroda Nobla
- 21.12 140 rocz. ur. – TADEUSZ BOY-ŻELEŃSKI (1874-1941), pisarz pol.
- 22.12 25 rocz. śm. – SAMUEL BECKETT (1906-1989), poeta irl.; 1969 – Nagroda Nobla
- 25.12 5 rocz. śm. – TYTUS KARPOWICZ (1915-2009), pol. pisarz, autor książek dla dzieci i młodzieży
- 27.12 400 rocz. śm. – BARTŁOMIEJ PAPROCKI (1543-1614), poeta pol.
- 29.12 90 rocz. śm. – CARL SPITTELER (1845-1924), szwajc. pisarz; 1919 – Nagroda Nobla
- 29.12 110 rocz. ur. – WITOLD ZECHENTER (1909-1978), pol. poeta, prozaik
- 31.12 60 rocz. śm. – WŁADYSŁAW UMIŃSKI (1865-1954), pisarz pol.

Anna Kaniuk, Książnica Zamojska

Rocznice regionalne 2014

1. Bezruczko, Marko (1883-1944) - generał ukraiński, w sierpniu 1920 roku wślawił się obroną Zamościa, obleganego przez armię Budionnego (70 rocznica śmierci).
2. Białówna, Halina (1923-1944) - harcerka, żołnierz Podziemia (70 rocznica śmierci - lipiec).
3. Bryk, Tadeusz (1908-1994) - muzyk, nauczyciel (20 rocznica śmierci).
4. Cabaj, Jerzy (1954) - fotografik, autor zdjęć do albumów i katalogów regionalnych (60 rocznica urodzin).
5. Cichosz, Jan Henryk (1949) - poeta (65 rocznica urodzin).
6. Ciekliński, Piotr (1558-1604) - pierwszy komediopisarz polski, sekretarz królewski, dyplomata (410 rocznica śmierci).
7. Ciżmiński, Zdzisław (1944) - ksiądz kanonik, związany z kościołem św. Katarzyny (70 rocznica urodzin).
8. Czubara, Krzysztof (1949-2008) - dziennikarz, historyk, regionalista (65 rocznica urodzin).
9. Ćwik, Władysław (1929-2009) - profesor, historyk prawa (85 rocznica urodzin i 5 rocznica śmierci).
10. Dudziński, Paweł (1944) - rzeźbiarz, performer (70 rocznica urodzin).
11. Gnyp, Elżbieta (1954) - artysta plastyk (60 rocznica urodzin).
12. Jawor, Marek (1954) - wydawca, fotograf, regionalista, (60 rocznica urodzin).
13. Kawałko, Bogdan (1954) - specjalista regionalnej polityki gospodarczej, społecznej i kulturalnej (60 rocznica urodzin).

14. Kierszniewska, Grażyna (1924-1940) - harcerka, patriotka (90 rocznica urodzin).
 15. Kościński, Zbigniew (1924-1996) - literat, nauczyciel (90 rocznica urodzin).
 16. Królikowski, Bohdan (1934) – pisarz, historyk (80 rocznica urodzin).
 17. Linek, Piotr (1964) - poeta, nauczyciel (50 rocznica urodzin).
 18. Orłowski, Stanisław (1934) - fotografik, działacz turystyczny, pracownik służb konserwatorskich (80 rocznica urodzin).
 19. Pomarański, Stefan (1893-1944) - twórca „Teki Zamojskiej”, historyk woj-skowości, legionista (70 rocznica śmierci - grudzień).
 20. Rogińska, Halina (1884-1972) - nauczycielka, animatorka życia teatralnego, poetka (130 rocznica urodzin).
 21. Rudomicz, Bazyli (ok. 1624-1672) - profesor i rektor Akademii Zamojskiej, prawnik, lekarz, kronikarz (390 rocznica urodzin).
 22. Rzeźniak, Marek (1944) - malarz, pedagog (70 rocznica urodzin).
 23. Singer, Isaac Bashevis (1904-1991) - pisarz żydowski, laureat Nagrody Nobla (110 rocznica urodzin).
 24. Stroiński, Zdzisław (1921-1944) - poeta (70 rocznica śmierci).
 25. Sulmicki, Paweł (1909-1980) - profesor ekonomii (105 rocznica urodzin).
 26. Szczerbowski, Adam (1894-1956) - poeta, krytyk literacki (120 rocznica urodzin).
 27. Szczygieł, Ryszard (1944) - profesor historii UMCS, autor publikacji, poświęconych Zamościowi (70 rocznica urodzin).
 28. Szymonowicz, Szymon (1558-1629) - poeta, twórca polskiej sielanki, humanista, współtwórca i organizator Akademii Zamojskiej (385 rocznica śmierci).
 29. Tyburski, Jerzy (1964) - malarz (50 rocznica urodzin).
 30. Żelazny, Waldemar (1959) - poeta, prozaik, publicysta (55 rocznica urodzin – styczeń).
-
1. Akademia Zamojska (1594-1784) - 420 rocznica powstania i 230 rocznica zamknięcia (październik-wrzesień).
 2. Centrum Pastoralne - ośrodek kulturalno-charytatywno-socjalny (1999) – 15 rocznica otwarcia (listopad).
 3. Klub sportowy „Hetman” (1934) - 80 rocznica powstania.
 4. 75 rocznica wybuchu II wojny światowej - wrzesień 1939.

Anna Rychter, Książnica Zamojska

Maria Duławska zestawienie bibliograficzne

Pseudonim: Maria Dominika
Poetka, prozaik, publicystka

Maria Duławska urodziła się 31 marca 1942 r. w Hrubieszowie. Po ukończeniu Szkoły Podstawowej Nr 1 oraz Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Hrubieszowie, uczyła się w Studium Nauczycielskim w Lublinie (1965–1967). Studia, zakończone uzyskaniem magisterium w zakresie filologii polskiej, odbyła w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie (1969–1978). Jako nauczycielka języka polskiego pracowała w LO dla Pracujących (1967–1969) i Szkole Podstawowej w Hrubieszowie (1969–1976) oraz w Poradni Wychowawczo-Zawodowej w Zamościu (1976–1982) jako pedagog.

W latach 1982 - 2000 r. była nauczycielką języka polskiego w Szkole Podstawowej Nr 3 w Zamościu. Od roku 1967 jest członkiem Związku Nauczycielstwa Polskiego, a od 1983 r. również Nauczycielskiego Klubu Literackiego, gdzie od roku 1985 r. pełniła funkcję prezesa. W latach 1995 - 2000 r. była również prezesem Nauczycielskiego Klubu Literackiego im. Józefa Czechowicza w Lublinie.

Debiutowała w 1983 r. *Fraszkami* w Zielonym Sztandarze, a wiersz pt. *Rotunda*, wydrukowany w 1986 r. w „Tygodniku Zamojskim”, był startem do publikacji. Debiut książkowy to *Otwarcie dłoni*, wydany w 1990 r.

Za swoją twórczość literacką otrzymała liczne nagrody oraz wyróżnienia w ponad piętnastu konkursach literackich, m.in. w Zamościu i Chełmie, Nagrodę Specjalną w Konkursie im. Ewy Szelburg-Zarembiny, wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie Poetyckim im. Jana Krzewiaka w Karczewie, dwa wyróżnienia w Ogólnopolskim Konkursie o Buławę Hetmańską w Białymstoku, nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie Poetyckim w Zielonej Górze.

W „Tygodniku Zamojskim” i „Kronice Zamojskiej” była redaktorką „Szuflady”- rubryki informującej o życiu, twórczości poetów, muzyków, plastyków, współpracowała też z „Zamojskim Kwartalnikiem Kulturalnym” i „Kroniką Tygodnia”. Prowadziła działalność na rzecz dzieci organizując: gwiazdki dla dzieci z Domów Dziecka, zabawy i występy na Dzień Dziecka. Wspierała akcję „książki dla szkół polskich we Lwowie”, prowadziła teatrzyk przy Szkole Podstawowej Nr 3 w Zamościu. W 1997 r. została członkiem Związku Literatów Polskich.

Maria Duławska jest laureatką nagród resortowych: Ministra Edukacji Narodowej II stopnia, Wojewody Zamojskiego, Prezydenta Zamościa, Kuratora i Inspektora Oświaty i Dyrektora Szkoły. Została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi i Złotą Odznaką ZNP. Za działalność i twórczość literacką otrzymała Nagrodę Literacką Głosu Nauczycielskiego, Dyplom Ministra Dziedzictwa Narodowego, Odznakę Zasłużony Działacz Kultury oraz wiele nagród i dyplomów od władz Zamościa.

Jest znaną organizatorką Ogólnopolskich Plenerów Poetycko-Plastycznych i Ogólnopolskiego Konkursu Poezji Metafizycznej w Zamościu.

Mieszka w Zamościu i obecnie prowadzi Grupę Literacką „Akapit,” zrzeszającą zamojskich poetów.

Twórczość:

1. Otwarcie dłoni / Maria Duławska. – Zamość : Zamojskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 1990
Rec.: Cichosz Jan Henryk // Tygodnik Zamojski. – 1990, nr 15, s. 12 ; Górska Halina // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1990, nr 2, s. 31-32
2. Twój zakaz jak nakaz / Maria Duławska. – [Warszawa] : Wydawnictwo Książkowe IBiS, [1995]
Rec.: Sztern Jan : „Twój zakaz jak nakaz” // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1995, nr 4, s. 18-19 ; Łączkowski Zdzisław : Uśmiech codzienności // Kronika Tygodnia. – 1995, nr 42, s. 15
3. Łagodność słowa / Maria Duławska. – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 1996
Rec.: Łączkowski Paweł : Wielka pani na Roztoczu // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1998, nr 1, s. 80-81
4. Nim przyjdzie sen / Maria Duławska. – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 1997
Rec.: Łączkowski Paweł : Wielka pani na Roztoczu // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1998, nr 1, s. 80-81 ; TOM : Spójrz w bajki serce // Tygodnik Zamojski. – 1997, nr 26, s. 11
5. Zamojskie księżyce ; Die Monde von Zamość ; Le lune di Zamość ; Zamość Moos / Maria Duławska. – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 2003
Rec.: K.Cz.: Rozmowy z księżycem // Tygodnik Zamojski. – 2003, nr 32, s. 19
6. Bez parawanu : fraszki i aforyzmy / Maria Duławska. – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 2005
Rec.: K.Cz. : Szósty tomik Duławskiej // Tygodnik Zamojski. – 2005, nr 43, s. 17
7. Zwierzajki : czyli wiersze, baśnie i bajki / Maria Duławska. – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 2008
8. Wielki kłopot małej Kasi i inne sprawy. – Zamość : Drukarnia Zamdruk, 2008
9. Niepokorność pejzażu / Maria Duławska. – Zamość, Lublin : Polihymnia, 2010

10. Słowem w mur : aforyzmy i fraszki / Maria Duławska. – Zamość : Polihymnia, 2010
11. Zaproszenie do Zoo / Maria Duławska. – Zamość : Abakus, [2010]
12. Dama kier i walet pik / Maria Duławska. – Lublin : Polihymnia, 2012
Rec.: Rybińska-Smyk, Krystyna : Marii Duławskiej „Dama kier i walet pik” // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2012, nr 2, s. 99

Utwory w czasopismach

1. Człowiek // Głos Nauczycielski. – 1991, nr 108
2. Fraszki // Tygodnik Zamojski. – 1990, nr 19, s. [16] ; nr 20, s. [16] ; nr 23, s. [16]
3. Fraszki Marii Duławskiej // Kronika Zamojska. – 1993, nr 6, dod. „Regionalna Kronika Literacka”, s. C
4. Fraszki na Laszki // Kronika Zamojska. – 1994, nr 10, s. 23
5. Kraj środka // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1989, nr 4, s. 59
6. Księżyc // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1987, nr 2, s. 47
7. List do Pana // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1998, nr 4, s. 39
8. Niezbędna maska [fraszka] // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1987, nr 2, s. 46
9. Noc Wigilijna // Kronika Zamojska. – 1993, nr 51, s. 6
10. Pamięci Marka Swatowskiego // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1991, nr 3, s. 32
11. Poszukiwanie ; Oczekiwanie ; Carpe diem // Poezja dzisiaj. - 2001, nr 15/16, s. 126-127
12. Prawda // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1990, nr 2, s. 33
13. Szczęble drabiny [fraszka] // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1987, nr 2, s. 46
14. Szopka // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1991, nr 4, s. 30
15. To tu właśnie // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1989, nr 1, s. 74
16. Wiatr // Poezja i dziecko. – 2003, nr 1, s. 58
17. Wyliczanka // Tygodnik Zamojski. – 1990, nr 22, s. [16]
18. Wyznanie // Tygodnik Zamojski. – 1987, nr 10, s. 10
19. Zwyczaje słonka // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1987, nr 2, s. 47

Wiersze Marii Duławskiej w antologiach i wydawnictwach zbiorowych

1. A duch wieje kędy chce : almanach poezji religijnej / wybór i por. Marian Hermaszewski. - Lublin, 2004
2. Fraszki polskie : antologia / wybór i oprac. Józef Bułatowicz. – Kęty : „Antyk”, 2002. – S. 103
3. Imperatyw : antologia poezji / wybór Paweł Maciąg. – Lublin : Norbertinum, 2005
4. Jeszcze tu jestem. – Zamość : Wojewódzki Dom Kultury, 1986

5. Napisać swój świat / [red. Bożena Fornek]. – Warszawa: „Krag”, 1993 . – S. 35-40
6. Pięć wieków poezji o Lublinie /wybór i opr. Waldemar Michalski. – Lublin : Związek Literatów Polskich, 2002
7. Piękno nieposkromione / wybór Marian J. Kawałko, Longin J. Okoń, Stanisław Popek. – Lublin : Związek Literatów Polskich, 2000. – S. 35-37
8. Piosenki o Zamościu i Zamojszczyźnie : śpiewnik autorski / Ryszard Badach. – Zamość, 1999
9. Plener „Zwierzyniec’94” [katalog wystawy]. – Zamość : Galeria Sztuki Współczesnej, 1995
10. Pojednania z wiatrem / wybór wierszy Bożena Fornek. – Zamość : Wojewódzki Dom Kultury, [1987]. – S. 7
11. Przymierze słowa : antologia współczesnej poezji poetów Nauczycielskiego Klubu Literackiego im. Józefa Czechowicza w Lublinie. – Zamość : [Nauczycielski Klub Literacki], 1998
12. Słowa gorejące : antologia poezji metafizycznej i konfesyjnej / red. wydania Maria Duławska, wybór wierszy Maria Duławska, Krzysztof Guzowski, Marian Janusz Kawałko . – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, [2002]
13. Szept miasta / wybór tekstów i oprac. Maria Duławska. – Zamość : Wojewódzki Dom Kultury, 1989
14. Tu właśnie / Zarząd Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego. – Zamość : Klub Nauczycieli Piszących, 1988
15. W ogrodach ognia / pod red. Mariana Janusza Kawałko, Zbigniewa Kosińskiego, Waldemara Michalskiego. – Lublin : Nauczycielski Klub Literacki im. Józefa Czechowicza, 1990
16. Wiersze, wiersze, wiersze / wybór wierszy Bożena Fornek. – Zamość : Wojewódzki Dom Kultury, 1988
17. Z fraszka przez stulecia (XV-XX wiek) ; antologia / [wybór i oprac.] Józef Bułatowicz. – Kęty : „Antyk”, 2005
Rec. : Gnyp Elżbieta : Z fraszka przez stulecia // Tygodnik Zamojski. – 2005, nr 11, s. 22
18. Zamojskie pejzaże / wybór tekstów i oprac. Władysław Różański. – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 1985
19. Zamojszczyzna w poezji i obrazie : antologia / wybór i oprac. Elżbieta Gnyp, Maria Duławska, Zofia Piłat. – Lublin : Norbertinum ; Zamojskie Towarzystwo „Renesans”, 2004
Sanetra, Piotr. Pejzaże zamojskie // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2004, nr 3/4, s. 152-153; Sanetra, Piotr. Pejzaże zamojskie // Zapis Czasu. - 2007, s. 132-135
20. Złote myśli ludzi wielkiego umysłu, talentu i serca : twórcy wizerunku Polski. – Warszawa : Fundacja Dzieciom „Zdążyć z Pomocą”, 2006. – S. 78-79

1. Cienie słowa / Beata Brzozowska ; redaktor wydania wybór tekstów i posłowie, Maria Duławska. – Zamość, 1994
2. Deszcz słów / Maria Niklewicz ; oprac. red. Maria Duławska. – Zamość, 1991
3. Krople tęczy / Jolanta Dubicz ; red. Maria Duławska. – Warszawa : IBIS, 1994
4. Miasto otwartych dłoni / Władysława Misiura ; red. wydania, wybór tekstów, recenzja Maria Duławska. – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 1997
5. Między Bugiem a Sekwaną / Władysława Misiura ; red. wydania, wybór tekstów, recenzja Maria Duławska. – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 1996
6. Myśli i myślątka / Marian Karczmarczyk ; recenzja Maria Duławska. – Zamość, 1997
7. O wschodzie słońca / Jarosław Stopikowski ; wybór wierszy, recenzja Maria Duławska. – Grudziądz, 1999
8. Obrazy / Krzysztof Guzowski ; red. Maria Duławska. – Warszawa : IBIS, 1995
9. Okruchy wieczności / Władysława Misiura ; red. Maria Duławska. – Warszawa : IBIS, 1995
10. Perespa, uroczą wieś nad Siniochą / Czesława Wajcht ; opracowanie, wybór materiału, wstęp Maria Duławska. – Zamość, 2006
11. Perespa w fotografii / Czesława Wajcht ; oprac. Maria Duławska. – Zamość, 2007
12. Polany nasza rodzinna wieś / Czesława Wajcht ; opracowanie, wybór materiału Maria Duławska. – Zamość, 2005
13. Polany w fotografii / Czesława Wajcht ; oprac., wybór materiału Maria Duławska. – Zamość, 2007
14. Przewodnik po gminie Werbkowice / Zofia Dyda ; red. Maria Duławska. – Werbkowice, 2001
15. Rozmowy z ciszą / Wiera Kucharska ; redaktor wydania, wybór tekstów i recenzja Maria Duławska. – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 1996
16. Rzeka graniczna / Władysława Misiura ; redaktor wydania, wybór tekstów, posłowie Maria Duławska. – Zamość, 1994
17. Słowa gorejące : antologia poezji metafizycznej i konfesyjnej / red. wydania Maria Duławska, wybór wierszy Maria Duławska, Krzysztof Guzowski, Marian Janusz Kawałko . – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, [2002]
Rec.: K.Cz. : Strofy dla papieża // Tygodnik Zamojski. – 2000, nr 44, s. 9 ; Krawiec Joanna : Piękno tworzenia i piękno odkupione w poezji metafizycznej i konfesyjnej // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2000, nr 3-4, s. 79-82 ; Grygiel Tadeusz : Jesienny wieczór z autografem // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2000, nr 3-4, s. 82-84
18. Szept miasta / wybór tekstów i oprac. Maria Duławska. – Zamość : Wojewódzki Dom Kultury, 1989
19. Szepty echa / Władysława Misiura ; oprac. Maria Duławska. – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 2001

20. Tu właśnie / Zarząd Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego. – Zamość : Klub Nauczycieli Piszących, 1988
21. Wyznania ciszy / Zofia Dyda ; redaktor wydania, wybór wierszy, recenzja Maria Duławska. – Zamość, 2000
22. Z bliska po pyskach / Marian Karczmarczyk ; wstęp Maria Duławska. – Zamość : Polihymnia, 2010
23. Zamojszczyzna w poezji i obrazie : antologia / wybór i oprac. Elżbieta Gnyp, Maria Duławska, Zofia Piłat. – Lublin, Zamość : Norbertinum : Zamojskie Towarzystwo „Renesans”, 2004
Rec. : Sanetra Piotr : Pejzaże zamojskie // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2004, nr 3-4, s. 152-153 ; Sanetra Piotr : Pejzaże zamojskie // Zapis czasu. – Zamość, 2007. – S. 132-137
24. Zmagania z czasem / Władysława Misiura ; red. wydania, wybór tekstów, recenzja Maria Duławska. – Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 1996

Artykuły w czasopismach autorstwa Marii Duławskiej:

1. By dożywocie było przyjemniejsze / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 17, s. 8
2. Byli na „Jesteśmy” / Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. – 1992, nr 5, s. 14. – Fot.
3. Dać serce dwu ojczyznom / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 17, s. 14
4. Dzień Dziecka w Mokrem... i Zamościu / (kęd.), Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. – 1992, nr 24, s. 9
5. Exlibris w szkole / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1993, nr 27, s. 10. – Il.
6. Gaude Mater w Michałowie / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1992, nr 43, s. 3
7. Gdy jesień wplata się w barwy miasta / Maria Duławska // Kronika Tygodnia. – 1994, nr 46, s. 13
8. Gród Zamojskich nie tylko architekturą żyje : z Marią Duławską o literackim Zamościu rozmawia Waldemar Michalski / rozm. Waldemar Michalski // Słowo. – 1995, nr 89, s. 6 : fot.
9. Gzygzak / Maria Dominika [kolumna humorystyczna autorki pod pseudonimem Maria Dominika] // Kronika Tygodnia. – 1994, nr 3, s. 11 ; nr 4, s. 11 ; nr 8, s. 11 ; nr 11, s. 11 ; nr 17, s. 14
10. Icchak Lejbusz Perec / Maria Duławska // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1987, nr 4, s. 40-45 : fot.
11. Ile zarabia nauczyciele / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1992, nr 34, s. 5

12. Jak srebrnoskrzydłe motyle / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1993, nr 25, s. 12 : fot.
13. Jak upiększać panie / Maria Dominika // Kronika Zamojska. - 1994, nr 14, s. 15
14. „Jestem tylko... jestem” / Maria Duławska // Kronika Zamojska, 1994, nr 5, s. 11
15. Jeszcze o problemach nauczycieli / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1992, nr 45, s. 5
16. Jeszcze tylko ten raz / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1994, nr 2, s. 11
17. Już trzeci raz „Duch wieje” / M. Duławska // Kronika Zamojska. - 1994, nr 15, s. 9
18. Kapłanka kilu muz / Maria Duławska // Kronika Tygodnia. - 1994, nr 21, s. 9
19. Kiedy Niepokoje do Drzwi Przybite... / Maria Duławska // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1999, nr 3-4, s. 36-37
20. Kilka godzin z życia pisarza / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1992, nr 35, s. 10
21. Kobiety, kobietki / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1994, nr 10, s. 11
22. Kolejne narodziny / Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. - 1991, nr 1, s. 6 : fot.
23. Konkurs na poezję religijną / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1993, nr 45, s. 10
24. Konkurs rozstrzygnięty / Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. - 1991, nr 16, s. 7
25. Kreską malowane / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1992, nr 47, s. 10
26. Krzyż i talizman / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1994, nr 3, s. 11
27. Kto pomoże szkole / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1992, nr 34, s. 5
28. Literacki jubileusz / Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. - 1993, nr 15, s. 10
29. Magia kruchości / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1994, nr 3, s. 12
30. Mariaż z tuszem i papierem Alfreda Przybysza / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1992, nr 40, s. 11 : rys.
31. Mgiełka / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1994, nr 7, s. 11 : fot.
32. Michał Mazurkiewicz – powtórzył lis Ikara / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1992, nr 36, s. 10-11 ; nr 37, s. 10-11 ; nr 38, s. 10-11
33. Miłość utrwalona przez odległość / Maria Duławska // Kronika Tygodnia. - 1994, nr 37, s. 9
34. Na krosty, plamy, pstrokaciznę wszelką / Maria Dominika // Kronika Zamojska. - 1994, nr 12, s. 11
35. Nauczyciel nawet w wakacje szuka piękna / Maria Duławska // Kronika Tygodnia. - 1995, nr 31, s. 10
36. Nauczyciele – poeci / Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. - 1990, nr 18, s. 12
37. Nauczycielski Klub Literacki w Zamościu / Maria Duławska // Kronika Zamojska. - 1992, nr 50, s. 10

38. Nauczycielskie lato z piórem, pędzlem, kamerą / Maria Duławska // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1995, nr 4, s. 31-32
39. Nawdychać się muzyki / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 3, s. 11
40. Nie jesteśmy elitarni / Maria Duławska ; rozm. Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 3, s. 9
41. Nie mam dla nauczycieli nic pocieszającego / Ryszard Łepik ; rozm. Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1993, nr 9, s. 7
42. „Nie zapomnij ... zapamiętaj” / Maria Duławska // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1987, nr 4, s. 66 : fot.
43. Niklewicz w Ameryce / Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. – 1990, nr 49, s. 6 : fot.
44. Nowa szuflada / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1992, nr 39, s. 11
także: Kronika Zamojska. – 1992, nr 40, s. 11
45. Oby czas was nie pokonał / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1993, nr 25, s. 15
46. Odbębniiony jubileusz / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 24, s. 4
47. Opowiedzieć o sobie... głową / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 17, s. 9
48. Orkiestra / Józef Przytuła ; rozm. Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 10, s. 7 : fot.
49. Ostrzem pióra w rzeczywistość / Maria Duławska // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1990, nr 3, s. 27 - 29 : fot.
50. Oszczędna wielkość słowa / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 14, s. 8
51. Pasowanie na poetkę / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 9, s. 2
52. Pesymizm duszy i ciała / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 16, s. 9 : fot.
53. Poeta : twórczość nie zna granic / Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 29, s. 4
54. Pokonać fatum / Wiesława Grabek-Woś ; rozm. Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 18, s. 5
55. Przyjaciele o Andrzeju : 17. XI podczas uroczystej mszy św. W Katedrze Zamojskiej pożegnaliśmy naszego przyjaciela Andrzeja Józefa Misiurę / [wypow. Maria Duławska i inni] ; notował Peel // Tygodnik Zamojski. – 1995, nr 48, s. 11
także: Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1996, nr 1, s. 17-18
56. Rozmowa z prezesem Zarządu Okręgu ZNP / rozm. Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1993, nr 49, s. 7
57. Serdeczny „Deszcz słów” / Maria Duławska // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1991, nr 3, s. 52
58. Smak gorzkich migdałów / Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. – 1990, nr 49, s. 6

59. Spotkania poetów / Maria Duławska // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1992, nr 1, s. 18
60. Stara muzyka nie rdzewieje / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 8, s. 11
61. Szlachetne serca i zakazy / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1993, nr 25, s. 12
62. Szuflada / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1993, nr 48, s. 10 ; nr 49, s. 12 ; nr 50, s. 11
63. „Świat pełen niepokoju” – o twórczości Elżbiety Gnyń / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1993, nr 7, s. 12 : rys.
64. To warto przeczytać! / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1992, nr 50, s. 11
65. Udany mariaż poetów i plastyków / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 21, s. 9
66. Ukochał przestworza / Maria Duławska // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1990, nr 4, s. 53-54
67. W drodze / Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 3, s. 8
68. W ekslibrisach Leszka Freya Witkowskiego / M. D. // Tygodnik Zamojski. – 1991, nr 16, s. 7 : il.
69. W krainie Zarembiny / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 3, s. 11
70. W poszukiwaniu talentów / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1994, nr 24, s. 9
71. W świecie barw : artysta z Zamościa ilustruje Rushdiego / Adam Niklewicz ; rozm. Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. – 1991, nr 37, s. 8-9
72. W żądy przypadku – malarstwo Edwarda Łagowskiego / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1992, nr 35, s. 11
73. Władysław Antoni Różański (1946-1997) / [wypow. Maria Duławska i inni] ; przygotował Piotr Linek // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1998, nr 1, s. 77-78 także: Tygodnik Zamojski. – 1998, nr 2, s. 11
74. Wśród kropli słów / Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. – 1992, nr 15, s. 9
75. Wyrwany śmierci / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1993, nr 50, s. 7
76. Z kompanii zostało tylko czternastu : z Zamościa na pomoc walczącej Warszawie / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1992, nr 33, s. 6
77. „Zagłaskać kota na śmierć” / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1992, nr 48, s. 10
78. Zamojskie środowisko twórcze / Maria Duławska // Kronika Zamojska. – 1993, nr 47, s. 6
79. Zamojszczyzna w poezji i obrazie / Maria Duławska // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2003, nr 1-2, s. 169-170
80. Zasupłanie w sizalu... / Maria Duławska // Tygodnik Zamojski. – 1991, nr 47, s. 10
81. Zwierzenia o poezji / Maria Duławska // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1992, nr 1, s. 11-12

O życiu i twórczości:

1. A jednak bez pecha / Elżbieta Stankiewicz // Biuletyn Samorządu Gminy Zamość. – 2012, nr 4, s. 10
2. A może być inaczej / Elżbieta Stankiewicz // Biuletyn Samorządu Gminy Zamość. – 2011, nr 3, s. 19 : fot.
3. Dramateusze / Jan Henryk Cichosz. - (Przedsionek poetycki) // Tygodnik Zamojski. – 1986, nr 1, s. 10
4. Encyklopedia ludzi Zamościa / Andrzej Kędziora. – Zamość: ABACUS, 2007. – S. 65
5. Encyklopedia miasta Zamościa / Andrzej Kędziora. – Zamość: JN Profil, GREENart – Jacek Kardasz, 2012. – S. 135
6. Jesień literacka. – Zamość : Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna, 2006. – S. [7] : fot.
7. Literacki portret miasta / Joanna Kołtun // Biblioteka w Szkole. – 2012, nr 3, s. 18 - 19 : fot.
8. Maria Duławska / KAW // Kurier Lubelski. – 2006, nr 187, s. 2
9. Na salonach promocji / MEA // Głos Nauczycielski. – 2006, nr 2, s. 14 : fot.
10. Nauczycielski Klub Literacki / Halina Górka // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1989, nr 1, s. 72-75
11. Nie jesteśmy elitarni / Maria Duławska ; rozm. Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 3, s. 9 : fot.
12. Pegaz inkaustem kreślony / Halina Górka // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1990, nr 2, s. 31-32
13. Pisarze współcześni regionu lubelskiego : leksykon / Jan Smolarz. – Lublin: Związek Literatów Polskich, 1999. – S. 66-67
14. Poeta to jest żebrak... / Maria Duławska, Rajmund Duławski // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1989, nr 4, s. 57-59 : fot.
15. Poetka nagrodzona : nagroda „Głosu Nauczycielskiego” dla Duławskiej / KT // Kronika Tygodnia. - 1997, nr 51-52, s. 21 : fot.
16. Poetki wyróżnione / K.Cz. // Tygodnik Zamojski. – 1997, nr 51, s. 3
17. Poczytali chorym dzieciom / (MAW) // Dziennik Wschodni (Zamojski). – 2004, nr 29, s. 9 : fot.
18. Prezentacje / Maria Ewa Aulich // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 20, s. 6
19. Przedsionek poetycki / J.H.C. // Tygodnik Zamojski. – 1987, nr 25, s. 12
20. Ruch literacki w regionie zamojskim w latach 1983-1997 / Edward Franciszek Cimek // W: Z dziejów ruchu literackiego na Lubelszczyźnie. – Lublin : Związek Literatów Polskich. Oddział w Lublinie, 1998. – S. 123-133
21. Smak wierszy i tortów : dwudziestolecie debiutu Marii Duławskiej / K. Cz. // Tygodnik Zamojski. – 2005, nr 48, s. 13 : fot.

22. Specjalistka od hymnów : rozmowa z Marią Duławską, poetką i emerytowaną nauczycielką / rozm. Bogdan Nowak // Dziennik Wschodni (Zamojski). – 2010, nr 27, s. 6
23. Spotkanie z Marią Duławską / (ed) // Kronika Tygodnia. – 1995, nr 24, s. 9 : fot.
24. Turniej jednego wiersza // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1986, nr 3, s. 71
25. Turniej jednego wiersza // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1987, nr 2, s. 46-47
26. Turniej satyryczny / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1987, nr 20, s. 10
27. Twórczość nagrodzona / (s-ów) // Dziennik Wschodni. – 1998, nr 17, s. 8
28. W zwierciadle kromki / K.Cz. // Tygodnik Zamojski. – 1997, nr 18, s. 10
29. Zamojskie spotkania / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1990, nr 9, s. 12
30. Zamość literacki / Zdzisław Łączkowski // Słowo. – 1995, nr 159, s. 7 : fot.
31. Związek Nauczycielstwa Polskiego na Lubelszczyźnie w latach 1986-2000 / pod red. Jerzego Doroszewskiego. – Lublin: ZNP - Lubelski Zarząd Okręgu, 2002. – S. 68

Renata Ożgo, Książnica Zamojska

Nabytki regionalne Książnicy Zamojskiej

kolekcja październik 2012 - marzec 2013

1. Adamczyk, Krzysztof: Polskie Linie Oceaniczne : album floty 1951-2011 / Krzysztof Adamczyk, Jerzy Drzemczewski, Bohdan Huras. – Wyd. 2. – Gdynia : Porta Mare Pomorska Oficyna Wydawniczo-Reklamowa, [2012]
2. Alekseev, Serafin: Wśród partyzanckiej braci / Serafim Aleksiejew ; przeł. [z ros. Czesław Czarnogórski ; [postówie Lidia Rieznikowa]. – Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narodowej, 1987
3. Artyści UMCS 2007 : 10 lat Wydziału Artystycznego UMCS w Lublinie / [oprac. Artur Popek]. – Lublin : Wydział Artystyczny UMCS, 2007
4. Bądźmy świadkami miłości : Sympozjum Naukowe Pięć Lat Szkół Katolickich św. Ojca Pio w Zamościu / red. Robert Strus, Mariusz R. Trojanowski. – Zamość : Zespół Szkół Katolickich św. Ojca Pio, 2010
5. Białasiewicz, Wojciech: Bronili Lublina : 1939 wrzesień / Wojciech Białasiewicz, Alojzy Leszek Gzella. – Lublin : Koło nr 19 Związku Kombatan-tów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych, 1994

6. Bielińska-Sturm, Irena: O prastarym grodzie Lublinie... : przez pory roku i inne wieści / Mirosława Kruszewska. – Stevens Point, Wisconsin : Point Publications, Inc., 2012
7. Cabaj, Lucyna: Krasnobród : kraina pachnąca żywicą / [oprac. tekstu Lucyna Cabaj]. – Zamość : Wydawnictwo Fotpress ; Krasnobród : na zlec. Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej, 2012
8. Cimek, Edward Franciszek: Zapach jaśminu / Edward Franciszek Cimek. – Izbica : [nakł. aut.], 2012
9. Ćwir, Jarosław: Dzieje miasta Sawin do 1869 roku : publikacja informacyjna o charakterze historycznym dotycząca Gminy Sawin / Jarosław Ćwir. – Sawin : Regionalne Towarzystwo Gminy Sawin, 2008
10. Darda, Stefan: Bisy / Stefan Darda. – Chorzów : Videograf, 2012
11. Dehnel, Jacek: Kosmografia czyli Trzydzieści apokryfów tułaczyh / Jacek Dehnel. – Warszawa : Biblioteka Narodowa, 2012
12. Dębowska, Maria: Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II : 1956-2006 / Maria Dębowska. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2006
13. Dziedzictwo unii brzeskiej / red. Radosław Dobrowolski, Mariusz Zemło. – Lublin : Wydawnictwo KUL ; Supraśl : Collegium Suprasliense, 2012
14. 95-lecie Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Bartosza Głowackiego w Tomaszowie Lubelskim 1917-2012 / [oprac. tekstów Irena Ołtuszyk et al. ; wybór wspomnień Marianna Stopyra-Gardiasz]. – Tomaszów Lubelski : Zespół Szkół nr 1 im. Bartosza Głowackiego, 2012
15. Flora i fitonimy na pograniczu polsko-ukraińskim / pod red. Feliksa Czyżewskiego i Danuty Urban ; Zakład Filologii Ukraińskiej. Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS w Lublinie, Instytut Gleboznawstwa i Kształtowania Środowiska Akademii Rolniczej w Lublinie, Klub Ekologiczny UNESCO - Pracownia na Rzecz Bioróżnorodności. – Lublin : Feliks Czyżewski i Danuta Urban, Klub Ekologiczny UNESCO - Pracownia na Rzecz Bioróżnorodności, 2006
16. Fundusze unijne zmieniają Polskę Wschodnią : przegląd wybranych projektów realizowanych w ramach Programu operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej / [red. prowadzący Jerzy Gontarz]. Stan na 30 kwietnia 2011 r. – Warszawa : Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2011
17. Głąbowa, Janina Bogumiła: Obrzędy i zwyczaje w Niedrzwicy Kościelnej : scenariusze widowisk teatralnych / Janina Głąbowa. – Lublin : Wojewódzki Dom Kultury, 2002
18. Głąbowa, Janina Bogumiła: Rys historyczny poczty w Niedrzwicy Kościelnej / Janina Bogumiła Głąbowa. – Lublin - Niedrzwica Kościelna : Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie, 2008

19. Gorczyńska, Małgorzata: Miejsca Leśmiana : studium topiki krytycznoliterackiej /Małgorzata Gorczyńska. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, cop. 2011
20. Hartwig, Edward: Lublin / Edward Hartwig ; wstęp Henryk Gawrecki. – Warszawa : "Sport i Turystyka", 1983
21. Hoduń, Krystyna: Dajiesz nam Boże szczęśliwy ranek : scenariusze widowisk obrzędowych z Rozkopaczewa / Krystyna Hoduń. – Lublin : Wojewódzki Ośrodek Kultury, 2004
22. Intelktualia myśliwskie : materiały VI sesji naukowej zorganizowanej w Muzeum Zamoyskich w Kozłówce, 18 czerwca 2011 r. / [red. Krzysztof Kornacki et al.]. – Kozłówka : Muzeum Zamoyskich, 2012
23. Ius et historia : księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Jerzemu Markiewiczowi / red. Tadeusz Guz, Waldemar Bednaruk, Maria R. Pałubska ; Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Wydział Zamiejscowy Nauk Prawnych i Ekonomicznych w Tomaszowie Lubelskim. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2011
24. Jachymek, Stanisław: Żelaźniakiem w chmurach / Stanisław Jachymek; fot. aut. – Zamość : [nakładem autora], [2012]
25. Jaczyńska, Agnieszka: Sonderlaboratorium SS : Zamojszczyzna "Pierwszy obszar osiedleńczy w Generalnym Gubernatorstwie" = Sonderlaboratorium SS : Raum Zamość als "Erster Siedlungsbereich im Generalgouvernement" = The SS Sonderlaboratorium : the Zamość Region : "The first settlement area in the Generalgouvernement" / Agnieszka Jaczyńska ; Instytut Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Lublinie ; [tł. - jęz. niem. Wienczyśław Niemirowski, jęz. ang. - Kamil Rusiłowicz]. – Lublin : Instytut Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Lublinie, 2012
26. Jan Pocek - poeta, co śpiewał i orał / pod red. Jana Adamowskiego i Katarzyny Kraczoń. – Lublin : Stowarzyszenie Twórców Ludowych : Wydawnictwo i Drukarnia Liber Duo, 2011
27. Jaworska, Gabriela: Elizeusz / Gabriela Jaworska. – Kraków : FHG Tondera, 1998
28. Jaworska, Gabriela: Pójde na Roztocze... / Gabriela Jaworska.- Szczecbrzeszyn : Wydawnictwo Jut, 2010
29. Jaworska, Gabriela: Listy / Gabriela Jaworska ; [oprac. graf. Monika Kraszewska]. – Kraków : Tondera, [1997]
30. Jaworski, Marek Adam: Drewniane szable : powieść dla młodzieży / Marek Adam Jaworski ; [il. Stanisław Bałdyga]. – Lublin : Wydaw. Lubelskie, 1980
31. Kaczor, Stanisław: Powinność pokolenia : wspomnienia czasu wojny 1939-1944 / Stanisław Kaczor. – Warszawa ; Radom : Instytut Technologii Eksploatacji, 1996

32. Karczmarczyk, Marian: *Płciowy zawrót głowy* / Marian Karczmarczyk ; [rys. satyryczne Małgorzata Gnyś]. – Lublin : Polihymnia, 2012
33. Karta : kwartalnik historyczny. 72 (2012) / [Zbigniew Gluza red. naczej.] ; Fundacja Ośrodka Karta. – Warszawa : Fundacja Ośrodka Karta, 2012
34. Kłak, Tadeusz: *Drogami Czechowicza* / Tadeusz Kłak. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2010
35. Kłapeć, Janusz: *Rada Główna Opiekuńcza w dystrykcie lubelskim w latach 1940-1944* / Janusz Kłapeć. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2011
36. Kobierzycki, Alfred Pomian: *onografia Lublina* / Alfred Pomian Kobierzycki. – Lublin : Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego, 2010
37. Konopnicka, Maria: *O krasnoludkach i o sierotce Marysi* / Maria Konopnicka. – Krasnobród : Krasnobrodzki Dom Kultury, 2012
38. Konstankiewicz, Marek: *Kancelaria starostw województwa lubelskiego w latach 1919-1939* / Marek Konstankiewicz ; Archiwum Państwowe w Lublinie, Instytut Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2011
39. *Kościół i klasztory Lublina w świetle badań archeologicznych* : praca zbiorowa / pod red. Ewy Banasiewicz-Szykuły ; Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków. – Lublin : Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, 2012
40. Kowalczyk, Irena: *Zwiedzamy Lublin* : przewodnik / Irena Kowalczyk. – Lublin "KAMI", cop. 2011
41. Kozioł, Urszula: *Magiczne imię* / Urszula Kozioł ; il. Krzysztof Truss. – Kraków ; Wrocław : Wydawnictwo Literackie, 1986
42. *Księgi więzienia na Zamku w Lublinie 1944-1954. T. 3, Księga główna więźniów śledczych, 22 II 1945-12 III 1946 ; Księga główna więźniów karanych 23 VII 1945-6 IX 1947* / red. i oprac. Andrzej T. Filipek, Marcin Krzysztofik ; Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Lublinie. – Lublin : Instytut Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, 2010
43. Kubiszyn, Marta: *Śladami Żydów : Lubelszczyzna* / Marta Kubiszyn. – Lublin [Wojśławice] : Stowarzyszenie Panorama Kultur [etc.], 2011
44. Kulik, Adam Wiesław: *Czas hieny* / Adam Wiesław Kulik. – Kraków : ARCANA, 2011
45. Kurzępa, Irena: *Ewolucja statusu społecznego i współczesne aspiracje życiowe kobiet na przykładzie Zamojszczyzny* / Irena Kurzępa. – Zamość : Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Szymona Szymonowica. Wydawnictwo Officina Simonidis, 2011
46. Kurzyna, Marian: *"Pięć zalewów - morze atrakcji"* : przewodnik turystyczno-krajoznawczy po szlakach: rowerowym "Czarna Perła", konnym "Cwał", konnym "Stępa" / [autorzy tekstów: Marian Kurzyna et al.]; oprac. Stowa-

- rzyszenie Przyjaciół Roztocza Jastrzębia Zdebrz, Andrzej Czachorowski, Florian Kapica. – Biłgoraj ; Rzeszów : [Wydawnictwo Turystyczne Paweł Wład], 2012
47. Kutylowska, Irena: Rozwój Lublina w VI-XIV wieku na tle urbanizacji międzyrzecza środkowej Wisły i Bugu / Irena Kutylowska. – Lublin : Wydaw. UMCS, 1990
 48. Lebiocka, Agnieszka: Leśne tajemnice regionu lubelskiego = Mysteries of Lublin region forests = Waldgeheimnisse der Lubliner Region / [teksty Agnieszka Lebiocka i Andrzej Tyrawski ; fot. Wiesław Lipiec oraz Artur Tabor i Rafał Siek]. – Lublin : Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych, 2008
 49. Legendy Lublina dla dzieci / wybór i oprac. Magdalena Mazur-Ciseł ; il. Iwona Celińska. – Lublin : Magdalena Mazur-Ciseł, 2012
 50. Liceum Pedagogiczne w Biłgoraju : almanach / oprac. i współaut. Roman Tokarczyk. – Lublin : Drukarnia "Tekst", 2011
 51. Lipiec, Wiesław: Kościół św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Szczepieszyńcu / [aut. fot. Wiesław Lipiec, aut. tekstu Piotr Krasny, Michał Kurzej. – Zwierzyniec : Wydawnictwo Lipiec, 2012
 52. Lipiec, Wiesław: Województwo lubelskie 2003 / [zdj. Wiesław Lipiec, Stanisław Turski, Mariusz Redman ; tekst Katarzyna Garbaciak, Agnieszka Osińska ; tł. Lucyna Tate, Zbigniew Klain, Centrum Lingwistyczne Krzysztof Pasiewicz]. – Bydgoszcz : [DWE Media - Dom Wydawniczy "Edytor"], [ca 2006]
 53. Lublin a książka : materiały z konferencji naukowej zorganizowanej z okazji 50-lecia Wydziału Humanistycznego UMCS i 95-lecia Biblioteki im. H. Łopacińskiego w Lublinie / pod red. Antoniego Krawczyka, Elżbiety Józefowicz-Wisińskiej. – Lublin : Lubelskie Towarzystwo Naukowe, 2004
 54. Lublin przez wieki : szkice z badań archeologicznych / [red. Ewa Banasiewicz-Szykuła, Agnieszka Stachyra, Bożena Gosik-Tytuła] ; Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Lublinie. – Lublin : Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, 2004
 55. Łempicki, Stanisław: Polskie tradycje wychowawcze / Stanisław Łempicki. – Warszawa : Nasza Księgarnia : Związek Nauczycielstwa Polskiego, 1936
 56. Maciuk, Piotr: Lubelszczyzna : środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe = Lublin Region : natural environment and cultural heritage = L'Źubliński region : prirodna Źa sreda i kul'turnoe nasledie / [aut. fot. Piotr Maciuk ; aut. tekstów Ryszard Szczygieł, Wiesław Śladkowski, Janusz Wrona ; tł. jęz. ros. Nina Wróblewska, jęz. ang. Magdalena Kruk]. – Lublin : Wydawnictwo Pietrzak, cop. 2010
 57. Miejsca i obiekty zabytkowe w krajobrazie powiatu biłgorajskiego : wędrówki po miejscach i obiektach zabytkowych Biłgoraja i Ziemi Biłgorajskiej / [tekst Stanisława Dzikoń i Marian Kurzyna ; zdj. Janusz Roslan et al.]. – Biłgoraj : Zakład Poligraficzny "Helvetica", 2010

58. Misztal, Zdzisław: Wydarzyło się na Lubelszczyźnie / Zdzisław Misztal. – Gdańsk : Finna, 2010
59. Nicieja, Stanisław Sławomir: Kresowa Atlantyda : historia i mitologia miast kresowych. T. 1, Lwów, Stanisławów, Tarnopol, Brzeżany, Borysław / Stanisław Sławomir Nicieja. – Opole : Wydawnictwo MS, cop. 2012
60. Niebelski, Eugeniusz: Słownik lubelskich i podlaskich księży uczestników powstania 1863 roku / Eugeniusz Niebelski ; Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Wydział Nauk Humanistycznych. I Katedra Historii Nowożytnej. – Lublin : Wydawnictwo KUL, cop. 2011
61. Niedźwiedź, Józef: Dzieje miejscowości gminy Krynice powiat tomaszowski / Józef Niedźwiedź, Ewa Niedźwiedź, Urszula Nowakowska ; Gminny Ośrodek Kultury w Krynicach. – Krynice - Zamość : JN Profil, 2012
62. Niedźwiedź, Józef: Honiatycze : dzieje miejscowości / Józef Niedźwiedź. – Zamość : JN Profil : www.jozefniedzwiedz.cba.pl, 2012
63. Ocalić od zapomnienia : śpiewnik / red. Maria Kiszka; oprac. i wybór Stanisław Ziarkiewicz. – Stary Zamość : Klub Seniora Starozamojskiego Stowarzyszenia Inicjatyw Lokalnych, 2012
64. Okrasa, Marzena: Obraz życia młodzieży szkolnej na Lubelszczyźnie od średniowiecza do początków XX wieku : studium dziejów burs i internatów szkolnych / Marzena Okrasa. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2012
65. Paczyński, Ludwik: Zaginiony sztandar / napisał i narysował Ludwik Paczyński. – Lublin : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1986
66. Paul, Alina Dorota: Idą dzieci do Betlejem : wiersze dla dzieci na czas Adwentu i Bożego Narodzenia / Alina Dorota Paul – Lublin : Wydawnictwo Drukarnia Bestprint, cop. 2011
67. Paul, Alina Dorota: Miłość czeka / Alina Dorota Paul ; [fot. Natalia Giza]. – Lublin : Wydawnictwo Drukarnia Bestprint, cop. 2010
68. Paul, Alina Dorota: W powiewie wiatru, w szepcie anioła / Alina Dorota Paul ; [fot. Jadwiga Biskupska et al.]. – Lublin : Wydawnictwo Episteme : [Studio Format], cop. 2012
69. Peregrynacje do źródeł. Cz. 3, Przestrzeń mityczna, przestrzeń realna Lubelszczyzny w twórczości pisarzy XIX-XXI wieku / red. Janina Szczesiak, Dariusz Trześniowski. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2012
70. I Międzynarodowa Konferencja pt. "Roztocze i jego mieszkańcy. Historia i kultura" : materiały z konferencji, Tomaszów Lubelski, Lubaczów 18-19 czerwca 2010. – Tomaszów Lubelski ; Lubaczów : Eco, 2012
71. Pieśń ujdzie cało : polskie pieśni patriotyczne / [red. Maria Grażyna Szpyra ; tł. Joanna Holzman]. – Krasnobród : Krasnobrodzki Dom Kultury, 2009

72. Popek, Stanisław: *Oczy ikony* / [oprac., il.] Stanisław Leon Popek. – Lublin : Norbertinum, 2013
73. Popek, Stanisław: *Znaki zapytania* / Stanisław Leon Popek ; [il. Artur Popek]. – Warszawa : Wydawnictwo Książkowe IBiS, 2012
74. *Problemy ochrony i renaturalizacji dolin dużych rzek Europy : międzynarodowa konferencja z okazji 20-lecia Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, Kazimierz Dolny, 1-4 września 1999 r. : materiały konferencji* / pod red. Marka Kucharczyka ; Lubelski Urząd Wojewódzki, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Zarząd Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych. – Lublin : Wydaw. UMCS, 1999
75. Przegon, Wojciech: *Architektura Krajobrazu na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie : kronika. Z. 3* / Wojciech Przegon ; Uniwersytet Rolniczy w Krakowie. Architektura Krajobrazu - Studia Międzywydziałowe. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, 2011
76. Racewicz, Joanna: *12 rozmów o miłości : rok po katastrofie* / Joanna Racewicz. – Warszawa : Zwierciadło, cop. 2011
77. Radej, Henryk: *Fletnia i łuk* / Henryk Radej. – Chełm : Wydawnictwo Ta-Wa Taurogiński Waldemar, 2012
78. *Region Lubelski. nr 9(11)* / Wojewódzka Rada Towarzystw Regionalnych w Lublinie ; red. nacz. Jan Smolarz. – Lublin : Wydaw. lubelskie, 2012
79. Riabinin, Sergiusz: *"Rosnąć można tylko z ziemi ..."* : o ochronie przyrody nieco inaczej / Sergiusz Riabinin teksty, Zbigniew Józwiak grafika. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1990
80. *Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2012* / Urząd Statystyczny w Lublinie = Statistical Yearbook of Lubelskie Voivodship / Statistical Office in Lublin ; [kom. red. przewodn. Krzysztof Markowski]. – Lublin : Urząd Statystyczny w Lublinie, 2012
81. Skarbek, Jan: *Województwo lubelskie w powstaniu listopadowym 1830-1831. Cz. 1* / Jan Skarbek. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2011
82. *Skarby przyrody i kultury* / oprac. graf. Tomasz Mazur ; Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. – Zamość : Stowarzyszenie LGD "Ziemia Zamojska", [ok. 2007]
83. *Smaki pogranicza* / [red. Małgorzata Kolary-Woźniak, Łukasz Pawlak ; tł. na jęz. ang. Kathryn Turner, tł. na jęz. ukr. Marta Gołębiowska]. – Łęczna : Powiat Łęczycki, 2010
84. *Smoter-Grzeszkiewicz, Regina: Słowniczek terminów i pojęć judaistycznych. Cz. 2* / Regina Smoter-Grzeszkiewicz ; red. Zygmunt Krasny. – Szczeczeszyn : Stowarzyszenie Przyjaciół Szczeczeszyna, 2012
85. *Sobieszczańska, Elżbieta: Historia rodziny Piorun-Sobieszczańskich* / Elżbieta i Maciej Sobieszczańscy. – Bielsko-Biała ; Poznań : Wydawnictwo Kontekst, 2012

86. Starnawski, Zbigniew: *Z przeszłości Kościoła w Polsce* / Zbigniew Starnawski. – Lublin : Wydaw. Kurii Biskupiej, 1983
87. Staszczyk, Dominika: *Doświadczenie historii na pograniczu kulturowym : historiografia Chełma (do 1939 r.)* / Dominika Staszczyk ; Stowarzyszenie Rocznik Chełmski, Chełmska Biblioteka Publiczna im. M. P. Orsetti. – Chełm : Stowarzyszenie Rocznik Chełmski, 2012
88. Sulisz, Waldemar: *Teatr Stary w Lublinie 1822-2012 : historia, miłość, życie : przewodnik* / Waldemar Sulisz. – Lublin : Miasto Lublin, 2012
89. Szykuła-Żygawska, Agnieszka: *Od Karola Burzyńskiego do Michała Wurtzera młodszego : warsztat rzeźbiarski 2. poł. XVIII w. w Ordynacji Zamojskiej* / Agnieszka Szykuła-Żygawska. – Zamość ; Lublin : WERSET, 2012
90. *Świat Ptolemeusza : włoska kartografia renesansowa w zbiorach Biblioteki Narodowej. Wystawa w stulecie urodzin Jana Zamoyskiego / koncepcja wyst. Tomasz Makowski, Jacek Dehnel, Mikołaj Baliszewski ; red. nauk. Tomasz Płóciennik, Mikołaj Baliszewski. – Warszawa : Biblioteka Narodowa, 2012*
91. Turski, Stanisław: *W krainie lubelskich produktów tradycyjnych* / oprac. Rafał Serej, Tomasz Makowski, tekst Stanisław Turski, Wojciech Klusek, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Rolnictwa i Środowiska; il. Krzysztof Wasilczyk, Marcin Kuś, Michał Szutenberg. – Lublin : Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, 2011
92. Typek, Jan Tadeusz: *Exsultet Moniki : powieść historyczna* / Jan Tadeusz Typek. – Lublin ; Zamość : Gaudium, 2013
93. Typek, Jan Tadeusz: *Ogrody Mediolanu : powieść historyczna* / Jan Tadeusz Typek. – Lublin ; Zamość : Gaudium, 2012
94. *Urzędy państwowe, organy samorządowe i kościelne oraz ich kancelarie na polsko-ruskim pograniczu kulturowym i etnicznym w okresie od XV do XIX wieku : materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej w Okuninie koło Włodawy 10-12 września 2007 roku / pod red. Henryka Gmiterka i Janusza Łosowskiego. – Kraków : Avalon, 2010*
95. *W hołdzie patronom z myślą o przyszłości* / pod red. Elżbiety Hanc. – Lublin : Zespół Szkół Elektronicznych w Lublinie, 2012
96. *W krainie żurawiny i utopców : legendy o Roztoczu* / [wybór i oprac. Andrzej Wasilewski ; il. Konrad Drzewiński]. – Lublin : Wydawnictwo Pietrzak, [2012]
97. Wawryniuk, Andrzej: *Gmina Włodawa, powiat włodawski : historia, geografia, gospodarka, polityka* / Andrzej Wawryniuk. – Chełm ; Włodawa : PUHP Multiprof Krzysztof Kowalczyk, 2012
98. Wawryniuk, Andrzej: *Powiat włodawski : historia, geografia, gospodarka, polityka : monografie miejscowości* / Andrzej Wawryniuk. – Wyd. 2. – Włodawa : PUHP Multiprof Krzysztof Kowalczyk, 2012

99. Wiśniewski, Tadeusz: Pradzieje gminy Kurów / Tadeusz Wiśniewski. – Kurów : Gmina Kurów, [2011]
100. Włodawa : szkice z dziejów miasta w XX stuleciu : studia / pod red. Marka Bema, Adama Duszyka i Krzysztofa Latawca. – Chełm : PUHP Multiprof Krzysztof Kowalczyk ; Włodawa : na zlec. Starostwa Powiatowego, 2012
101. Województwo lubelskie 2012 = Lubelskie voivodship 2012 : podregiony, powiaty, gminy = subregions, powiats, gminas / Red. Krzysztof Markowski [et al.]. – Lublin : Urząd Statystyczny, 2012
102. Wrocławskie Studia Wschodnie : R. 10 (2006) / Ośrodek Badań Wschodnich Uniwersytetu Wrocławskiego ; Antoni Kuczyński red. nacz. – Wrocław : Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 2006
103. Zakościelna, Anna: Studium obrządku pogrzebowego kultury lubelsko-wołyńskiej / Anna Zakościelna. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2010
104. Zamojski Uniwersytet Trzeciego Wieku : jubileusz dziesięciolecia / oprac. i red. Zofia Piłat. – Zamość : Stowarzyszenie Zamojski Uniwersytet Trzeciego Wieku, 2012
105. Zamoyski, Jan: Wiersze / Jan Zamoyski. - [Zamość], [2012]
106. Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce i w Norwegii : Management of UNESCO World Heritage Sites in Poland and Norway / red. nauk. Jacek Purchla ; [tł. Elżbieta Hübner et al.] ; Międzynarodowe Centrum Kultury. – Kraków : Międzynarodowe Centrum Kultury, 2011
107. Zeszyty Staszicowskie. Z. 7 / Muzeum Stanisława Staszica ; red. Józef Olejniczak. – Piła : Muzeum Stanisława Staszica, 2010
108. Zeszyty Staszicowskie. Z. 8 / Muzeum Stanisława Staszica ; red. Józef Olejniczak. – Piła : Muzeum Stanisława Staszica, 2012
109. Ziemiaństwo na Lubelszczyźnie V : praca i życie codzienne w majątku ziemiańskim : materiały V sesji naukowej zorganizowanej w Muzeum Zamoyskich w Kozłowie w dniach 12-14 października 2012 roku / pod red. Huberta Łaszkiewicza ; Muzeum Zamoyskich w Kozłowie. – Lublin : Werset, 2012
110. Żelazny, Waldemar: Lubelskie : 100 najpiękniejszych miejsc i obiektów = The Lublin Region : 100 most beautiful places and objects / Waldemar Żelazny ; [tł. : Małgorzata Sady, Wiesław Horabik ; fot.: Piotr Maciuk et al.]. – Lublin : w m Wydawnictwo Autorskie, Maria Jabłońska, 2011
111. Żurawski, Henryk: Historia parafii rzymskokatolickiej w Kryłowie / Henryk Żurawski ; Towarzystwo Przyjaciół Kryłowa i Okolic. – Kryłów : [Nakładem autora], [2009]

Anna Rychter, Książnica Zamojska

Schmitt, Eric-Emmanuel: *Intrygantki*. – Kraków : Znak, 2013

W 2013 r. Społeczny Instytut Wydawniczy Znak wydał tomik dramatów Erica-Emmanuela Schmitta *Intrygantki*. Zawiera on cztery sztuki teatralne: *Noc w Valognes*, *Gość*, *Knebel*, *Szatańska filozofia*. Tytuł całego zbioru nawiązuje do pierwszego z dramatów, do *Nocy w Valognes*.

Pewnej zimowej nocy w pałacu księżnej de Vaubricourt odbywa się sąd nad Don Juanem pięciu skrzywdzonych przez niego kobiet. Oskarżony o niewierność uwodziciel ma stać się mężem jednej z nich. Inni odnajdują szczęście, w stałym związku dwojga ludzi, a dla Don Juana samo pojęcie tradycyjnego małżeństwa, staje się karą. Don Juan poddaje się osadowi i z pokorą przyjmuje wyrok, ale okazuje się, że kobiety szukające w nim idealnego mężczyzny, sądziły po pozorach i opinii wspaniałego kochanka. Zwołując sąd, aby potępić winowajcę, nie przypuszczaly, że znajdą człowieka głęboko nieszczęśliwego, z powodu niespełnionej miłości do przyjaciela i winy za jego śmierć. Don Juan, nie znajdując spełnienia i szczęścia w ramionach kobiet, wciąż czynił kolejne podboje miłosne, aż w końcu zdał sobie sprawę z odmienności swojej natury, Odebrało mu to spokój i zmieniło jego życie na zawsze. Z lekkoducha stał się postacią tragiczną. Spiskujące kobiety uknuły intrygę, ale nie przewidziały takiego jej finału. Autor podejmuje próbę pokazania czytelnikowi, że miłość to nieokiełznane uczucie, które nie poddaje się żadnym definicjom i stereotypom, miłość jest nieprzewidywalna i wieloznaczna. Dramat Don Juana to przykład, że nikt nie ma prawa narzucać drugiemu człowiekowi recepty na szczęście, jeżeli on sam potrafi odnaleźć swoją drogę. Człowiek nie może jednak łamać prawa, ani wolności innych, gdyż nie minie go kara.

Drugi dramat *Gość* opowiada o spotkaniu doktora Freuda z pewnym nieznanym w 1938 r. w Wiedniu. Freud bije się z myślami, czy wraz z rodziną powinien opuścić Austrię. Gestapo aresztowało jego córkę Annę, a on waha się czy podpisać podsunięty mu przez hitlerowców uwłaczający glejt, który jest przepustką do wolności okupionej godnością. W momencie największego niepokoju i rozpaczliwie odwiedza Freuda *nieznajomy gość*, w którym doktor, rozpoznaje samego Boga. Dotychczasowy zatwardziały ateista, nie dopuszczał myśli, że Bóg istnieje, jednak w obliczu zagrożenia, kieruje do niego swoje prośby o pomoc i aby sprawił cud. Niespodziewana wizyta Boga u psychoanalityka, każe mu spojrzeć na życie z innej perspektywy. Zasiewa w jego duszy wątpliwości - czy wszystko da się wytłumaczyć i zbadać naukowo. Daje mu jednak nadzieję i pokazuje drogę do wiary.

Knebel to dramatyczna opowieść o zakazanej miłości, nieakceptowanej przez

społeczeństwo, jednak wiernej do końca, a nawet przekraczającej granice życia. Poruszający monolog młodego mężczyzny, który mówi o swoim pragnieniu akceptacji i miłości. Bohater dramatu Dawid stwierdza, że tak naprawdę zaczął żyć tuż przed śmiercią. W chwili oznajmienia mu diagnozy lekarskiej o śmiertelnej chorobie, odczuł intensywność swego istnienia. Do tej pory życie przepływało obok niego, teraz wszystko nabrało sensu, gdyż sam zdał sobie sprawę, że skoro ma umrzeć, naprawdę żyje i może odczuwać intensywnie wszystko, co przyniosą ostatnie dni.

Czwarty dramat *Szatańska filozofia* to groteskowa scena przedstawiająca cierpiącego na depresję Szatana, który nie ma pomysłu na to jak jeszcze pogрузić ludzkość. Na pomoc swemu władcy przybywają namiestnicy piekła, którzy przedstawiają swoje pomysły, aby jeszcze bardziej rozpanoszyć zło w świecie ludzi. Doradcy Diable wymyślają doktrynę, w której sam człowiek będzie czynił zło, jednocześnie je usprawiedliwiając w imię dobra: mniejsze zło jest zawsze lepsze, mała wojna lepsza niż wielka, wyrok śmierci nawet niesłuszny ma siłę odstrasżającą, prawda się nie liczy, a jedynie wiarygodność wyroku.

Intrygantki Erica-Emmanuela Schmitta to zbiór utworów, które w prosty sposób trafiają do czytelnika dzięki swojej zwartej formie. Autorowi udaje się wpleść w kilka scen dramatu sporą dawkę filozofii i dotknąć najważniejszych problemów współczesnego świata, nawiązując przy tym do Biblii, nauki Freuda i filozofii oświecenia. Schmitt udowadnia, że najważniejsza jest miłość, z którą umysł przegrywa w najtrudniejszych momentach życia człowieka. Pragnienie prawdziwej miłości, chęć odkrycia praw rządzących światem oraz ukazanie zła w czystej postaci to tematy poruszane w tej książce. Pozornie dalekie od siebie problemy łączy dążenie człowieka do szczęścia, mimo narastającego zła w jawnej lub ukrytej formie. Prosty, czasem wręcz pospolity język utworów podkreśla ponadczasowość zjawisk z jakimi przyszło borykać się człowiekowi we wszystkich epokach.

Agnieszka Szewczuk, Książnica Zamojska

Hen, Józef: Crimen. Opowieść sensacyjna z XVII wieku. – Warszawa: Instytut Wydawniczy Erica, 2011

Crimen Józefa Hena ukazała się po raz pierwszy w 1975 roku, jako opowieść jarmarczna. Data dla innych mało istotna, dla mnie ważna. Ja i *Crimen* ujrzałyśmy światło dzienne w tym samym niemal czasie. Żałuję, że nie sięgnęłam po nią wcześniej, ale z drugiej strony, dobrze się stało. Młodsza wiekiem i doświadczeniem nie odebrałabym jej z należytą uwagą i zrozumieniem na jakie niewątpliwie zasługuje. Cieszę się również, że nie widziałam ekranizacji w reżyserii Laco Adamika. Bogusław Linda jako Tomasz Błudnicki? Myślę, że to trafna obsada. Trwam jednak od lat

na stanowisku, że najpierw należy przeczytać, dopiero potem oglądać. Nasza wyobraźnia jest przecież najwspanialszym reżyserem.

Crimen - to powieść kunsztowna, którą czyta się jednym tchem. Historia młodego szlachcica, który złamany wojennymi przeżyciami wraca po latach w rodzinne strony, oplata czytelnika na podobieństwo bujnego bluszczu - złapiesz jeden listek, już jesteś stracony dla codziennych spraw. Od tej chwili przedzierać się będziesz wraz z nim przez labirynt podejrzeń, domniemań, a czasem wręcz pewności, że oto coraz bardziej zbliżasz się do zdemaskowania zbrodniarza, wyjaśnienia tytułowej zbrodni. Nic bardziej mylnego... Do ostatniej strony, a jest ich dokładnie 468, nie daje nam autor najmniejszej szansy na to, by trafnie wskazać zabójcę. Do ostatniej strony nikt nie zdoła prawidłowo obstawić winnego zbrodni i jest to ogromny atut tej książki.

Crimen to powieść sensacyjna, osadzona językowo, historycznie i obyczajowo w XVII-wiecznej Polsce. Na ówczesnych południowo-wschodnich terenach potężnej jeszcze Rzeczypospolitej, poznamy i pokochamy wyrazistych bohaterów, tętniącą życiem fabułę, przyrodę i świat odległy, który od pierwszych stron „weźmie nas w jasyr”, a po przeczytaniu wyda się bliższy niż mogliśmy sądzić. Odwiedzimy Ziemię Sanocką, dotrą do nas wieści z Zamojszczyzny i Podola, poznamy życie i filozofię szlachciców (godnych i tych mniej), magnatów, rycerzy wykletych mocą wyroków i takich, co wybrali ją z własnej woli, innowierców i prawowiernych, chłopów, co wbrew wszystkiemu, kochają życie i wielmożów, często owym życiem zmęczonych. Tatarów, Ormian, Żydów i Arian. Będzie także miłość i duchowa i ta cielesna, która rządzi zmysłami, odbiera jasność widzenia, krępuje serce, wpływa na nasze losy.

Crimen to książka głęboka, pełna przemyśleń i refleksji nad ludzkim losem. Przemyśleń, które nie ciąży, nie puszą się, lecz nadają jej głębszy sens. Nie jest to opowieść o samej zbrodni, lecz przekrój ludzkich wyborów i tego, co ze sobą niosą. *Trzeba umieć podeptać w myśli wszystko, co zastane. Dopuścić zwątpienie, zbadać czy fałsz nie dotyczy rzeczy najważniejszych. Powiedzieć sobie - jeśli tak jest, to będę inny niż wszyscy. Przeciw owczemu pędowi. Samotny będę. Ale do prawdy dotrę...*

Ze wstydem przyznaję, że dotąd żadnej książki Józefa Hena nie przeczytałam. Teraz już wiem, że to się zmieni. Na początek, dotarłam do interesującego wywiadu w archiwach Gazety Wyborczej *Lekkie śwędzenie sumienia*. Nie wiem czy trafnie, jednak odnalazłam na splątanych, życiowych ścieżkach autora *Crimen*: Urszulkę, Nastkę - Jewkę, Ligęzę, brata Gabriela, Tatara Rachmeta, ale najwięcej Tomasza Błudnickiego - rycerza niezłomnego, szlachetnego, o pięknym wnętrzu, który ucieka przed wojną, nie mogąc pozbyć się jej krwawego piętna. Bo oto, nawet po długich latach wojennych upokorzeń, choć postanowił, że wyrzeknie się jej, może nawet zapomni, ona trwa przy nim na przekór wszystkiemu, stając się codzienną towarzyszką życia. Nie ma przed nią ucieczki. Taka

bowiem jest wojna. Nie liczą się dla niej czasy. W każdej epoce mamy zbrodniarzy i ludzi zbrodnię potępiających. I taka właśnie jest *Crimen*, powieść, w której autor próbuje się z tym okrutnym czasem rozliczyć.

Pisząc Crimen, żyję równolegle drugim życiem (...). A kiedy wprowadzę do tej mojej krainy czytelnika, będziemy mieć tę nową przestrzeń jako obszar wspólny i wspólnych znajomych. I jak z takiego zaproszenia nie skorzystać? Podobieństwo pomiędzy przeżyciami autora i Tomasza Błudnickiego jest największe w moim odczuciu w umykaniu śmierci. Żyją obaj, chociaż w trudnych i niebezpiecznych czasach, to jednak - mimo wszystko - pod szczęśliwą gwiazdą. Jeżeli szczęściem nazwiemy życie.

Mama Józefa Hena po przeczytaniu *Crimen*, powiedziała do syna: *Piszesz jak Rej*. Ja dodałabym od siebie – jak Sienkiewicz, Kraszewski. Po prostu - jak Hen – z sercem, pasją i lekkością, choć epoka niełatwa i język staropolski. Polecam wszystkim, którzy nie lubią ani Sienkiewicza, ani tym bardziej Kraszewskiego i historycznych książek w ogóle. Jestem pewna, że gdy sięgnął po *Crimen*, zmienił zdanie.

Książka została starannie wydana, nakładem Instytutu Wydawniczego „Erica”. Intrygująca okładka, twarda oprawa – idealna na prezent. Nie muszę się zastanawiać, ile przyznać jej punktów w skali od 1 do 10. Oczywiście 10. Nie znajduję w tej powieści nawet grama niedociągnięcia, wady czy pustosłowa. Każdy wers jest celowy. Opowieść wciąga, trzyma w napięciu, rozbudza ciekawość do ostatniej strony. *Crimen* rozpoczyna i kończy zdanie: *Nadszedł ów człowiek od północnej strony, od wąskiej uliczki, co ją rymarze zajmowali. (...) Idąc oglądał się zdziwiony...* Można więc z Tomaszem Błudnickim wejść raz jeszcze na karty powieści i chyba z tego zaproszenia ponownie skorzystam. Życzę wszystkim czytelnikom dobrej lektury, bo wiem, że taka właśnie będzie.

Monika Rebizant-Siwiło

Witkowski, Igor: Kod Hitlera. – Łódź: Wydawnictwo WIS – 2, 2012

Książka Igora Witkowskiego – warszawskiego dziennikarza zajmującego się techniką wojskową, historią Trzeciej Rzeszy i zagadnieniami z okresu II wojny światowej *Kod Hitlera* składa się z dwóch części i ukazała się na rynku wydawniczym po raz drugi. Z wyglądu przypomina trochę podręcznik do fizyki – takie było moje pierwsze skojarzenie. Jej ciasno sklejone kartki powodują, że nie można jej swobodnie otworzyć i niewygodnie się ją czyta. Oczywiście, nie jest to problem nie do pokonania. Informacja podana na okładce, brzmi zachęcająco: *„Sensacyjna powieść, nawiązująca do autentycznych wydarzeń. Odwołuje się do dramatycznego i wciąż prawie nieznanego epizodu związanego z drugą wojną światową...”*. W tym miejscu polemizowałabym ze stwierdzeniem, że *Kod Hi-*

tlera jest powieścią sensacyjną. Umieściłabym ją raczej w dziale popularyzatorskim i to dalej od historii, a bliżej techniki.

Język, którym posługuje się autor charakteryzują długie, rozbudowane nadmiernie akapity, naszpikowane powtarzającymi się słowami. Nie zawsze jest spójny i jasny, chociaż nie brakuje mu soczystości opisów. Bywa nawet malowniczy. Czas i miejsce akcji zmienia się nieproporcjonalnie do opowieści, nierówno. W jednej chwili jesteśmy w mieście, za chwilę w lesie, podróżujemy, odkrywamy i znowu wracamy itd. Jest rok 1938, za chwilę 1942, a w kolejnym akapicie upływa kolejne trzy miesiące i tak w kółko. Trochę to męczące. Autor ma także ulubione słowo, które pojawia się bardzo często: „surrealistyczny”. Dialogów jest bardzo mało, a jeśli się pojawiają, zieją nudą i sztucznością. Zwrotów akcji, jak na lekarstwo i do tego same w sobie jakieś ...encyklopedyczne. Gdzie tu sensacja?

Miałam wrażenie, że autor niepotrzebnie uwikłał się w postaci i wydarzenia od początku do końca fikcyjne, co nie wychodzi mu zbyt dobrze i psuje cały, ciekawy temat. Wszystko co fikcyjne, jest w tej książce (w moim odczuciu) sztuczne, szablonowe i naiwne: mnich odwiedzający Hitlera w Wiedniu, przemierzający szmat świata, by przekazać mu tajemny przedmiot, czy główny bohater, który po złożeniu uroczystej przysięgi wycofuje się z dnia na dzień z działalności w strukturach... SS, bez konsekwencji... (?) Ale zaraz potem wraca. Czasem sam do końca nie wie, gdzie się znajduje i w jakim celu został sprowadzony – jak na naukowca wysokich lotów, którym podobno jest, takie zachowanie może czytelnika trochę dziwić. Mimo usilnych starań, główny bohater jest nijaki: nie ma określonego celu ani jasnych poglądów politycznych, biernie poddaje się biegowi zdarzeń, jak liść targany wiatrem. Przy okazji – jakimś dziwnym zrządzeniem losu – jego życie jest pasmem wielkich odkryć, a on sam autorytetem i nadzieją samego Hitlera. Inni bohaterowie także mnie nie przekonują, nie „widzę ich”. Nie rozumiem także po co pisać: „*Za drzwiami stał Hitler w towarzystwie swojej małżonki...*”, a następnie nie poświęcić jej ani jednego słowa?

Część pierwsza *Kodu Hitlera* rozkręca się mniej więcej w połowie, gdy autor miłosiernie zapomina czasami o swoim bohaterze dr. Josephie Brandcie (może celowo?) i po prostu pisze o tajemniczych wydarzeniach mających miejsce w czasie II wojny światowej, doświadczeniach wówczas przeprowadzanych i techniczno-historycznej stronie owych wydarzeń. W drugiej części *Kodu Hitlera* rozgrywającej się w 1945 roku, ten popularyzatorsko-techniczny styl podtrzymuje, co sprawia, że ogólne wrażenie po jej przeczytaniu jest mimo wszystko pozytywne. Istotnym dodatkiem jest ostatni rozdział w obu częściach książki pt. „Fikcja a fakty”, w którym autor wyjaśnia tok swojego myślenia oraz zamieszcza czarno-białe fotografie autentycznych miejsc, sprzętu wojennego czy wykopalisk.

Imponująca liczba napisanych przez Igora Witkowskiego książek (50) i artykułów (100) oraz niewątpliwa pasja z jaką tworzy świadczy o tym, że autor posiada potencjał literacki. Z drugiej strony, ilość nie musi świadczyć o jakości. W jednym z wywiadów autor przyznaje, że nie ma wzorców literackich, a jego zainteresowania są bardzo rozległe. I rzeczywiście. Czytając miałam wrażenie, że jestem „bombardowana” informacjami, które muszą pojawić się tu i teraz, choćby wprowadzały chaos, a sama książka (w zamyśle autora – powieść sensacyjna) jest z całą pewnością niepodobna do żadnej z dotąd przeze mnie przeczytanych. *Kod Hitlera* to książka Igora Witkowskiego – po prostu. Jedni go pokochają, drudzy skrytykują. Ja znajduję się jako czytelnik gdzieś pośrodku. Na korzyść autora przemawia – moim zdaniem – fakt, że podejmując tematy z pogranicza historii, techniki, astronomii, fizyki, chemii po okultyzm i zjawiska paranormalne wywołuje wśród czytelników dyskusje i spory. Oznacza to, że tematy takie są pożądane. Zainteresowanych twórczością i osobą pisarza odsyłam na stronę <http://igorwitkowski.com/kontakt.html>

Podsumowując: odpowiada mi tematyka książek Igora Witkowskiego, lecz wyłącznie w formie opowieści popularyzatorskiej. Powieść – moim zdaniem – rządzi się innymi prawami: mocny bohater, za którym chcemy podążać i fabuła nieco inaczej podana niż w omawianej książce. W skali dziesięciopunktowej, przyznaję tej pozycji 5 punktów. Książka dobra, ale nie porywająca. Polecam czytelnikom, których interesują starożytne cywilizacje, UFO, mity i spiskowa teoria dziejów.

Monika Rebizant - Siwiło

Rudniańska, Joanna: XY. – Warszawa: Muchomor, 2012

Dwie dziewczynki, siostry bliźniaczki Hania X i Hania Y rozdzielone we wczesnym dzieciństwie, głosem autorki, w subtelny sposób, opowiadają własne przeżycia z czasów II wojny światowej. Ten tragiczny okres przedstawiony jest w nieco baśniowej konwencji ze stopniową eskalacją napięcia, bez epatowania okrucieństwem i strachem, co znacznie ułatwia odbiór tekstu przez młodego czytelnika. Losy bohaterek przeplatają się ze sobą, momentami nawet łączą poprzez przypadkowe spotkania, gdzie każda z nich uważa tę drugą za lustrzane odbicie. Kolejne strony książki, to czas oczekiwania na następne wspólne spotkanie Polki i Żydówki. Jednak główną przeszkodą na drodze wzajemnego poznania się, jest wybuch wojny i utworzenie getta, do którego trafia Hania X wraz z rodziną. I choć dziewczynki czasem przypadkiem się widują, choćby przez okna przejeżdżającego przez getto tramwaju, to ich wspólne spotkanie przyprawia rodziców ikiem o życie własne i swoich pociech. Życiu w getcie towarzyszy ciągły strach, a Niemcy wywożą mieszkańców do obozów zagłady. Tak też dzieje się z rodziną

Hani X. Bohaterce ukrytej przez tatę w szafie babci udaje się przetrwać ten trudny czas i wydostać z tętniącego ciszą, wyludnionego getta. Ubrana w najbardziej elegancki strój, z najładniejszą torebką mamy na ramieniu przeciska się przez mur do miasta gdzie chodzą spokojnie, odświeżeni ubrani ludzie. I choć strach paraliżuje każdy jej ruch, to jednak jest pełna nadziei. Z pomocą przychodzi jej kobieta o ametystowych oczach – dobra wróżka, która pojawia się we zwrotnych momentach akcji. To ona doprowadza do spotkania obu dziewczynek i czuwa nad ich bezpieczeństwem. Obie Hanie mogą wreszcie cieszyć się sobą wzajemnie i żyć w pełnej rodzinie, choć radość czasem przyćmiewają skutki wojny i tęsknota za swoją mamą i tatą.

Autorka pod płaszczykiem losów Hań ukazuje wpływ historii na ludzkie życie, a wszystko to utrzymane jest w baśniowej konwencji. Mimo, iż w tekście pojawiają się liczne pojęcia związane z zagładą np. aryjska strona, obóz koncentracyjny, to nie znajdziemy tu epatowania okrucieństwem. Jest jedynie niepokój, który towarzyszy czytelnikowi do ostatnich chwil z lekturą.

Nie sposób nie zwrócić uwagi na niezwykle ciekawą grafikę Emilii Pyzy i ilustracje Jacka Ambrożewskiego. Są to wymowne portrety bohaterek i niezwykle proste, ale bardzo wymowne symbole okresu wojennego (książka nominowana do *Nagrody Książka Roku 2012 Polskiej Sekcji IBBY* oraz *Nagrody Literackiej m. ST. Warszawy* (edycji 2013) w kategorii *Literatura dziecięca – tekst i ilustracje*).

Powyższa opowieść może stanowić małą lekcję historii dla najmłodszych czytelników oraz wstęp do rozważań na jej temat, tym bardziej, iż na ostatnich stronach książki dowiadujemy się, że poświęcona jest pamięci Hani Rotwandówny - dziewczynki, która istniała naprawdę.

Joanna Grabczak, Książnica Zamojska

Wybory nowych władz w strukturach terenowych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich na kadencję 2013-2016

31 stycznia 2013 r. w Książnicy Zamojskiej odbył się zjazd sprawozdawczo-wyborczy Zamojskiego Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Podczas zjazdu ustępujący zarząd złożył sprawozdanie z działalności w kadencji 2009-2012, po czym otrzymał jednogłośnie absolutorium. Następnie przeprowadzono wybory do zarządu Oddziału na nową kadencję. Przewodniczącą ponownie została Danuta Zwolińska, skarbnikiem Anna Kalniuk, zaś sekretarzem Urszula Tłuczek. Do zarządu weszły również: Elżbieta Stankiewicz, Anna Rychter, Dorota Usidus i Monika Bednarz. Do komisji rewizyjnej wybrano Joannę Kołtun jako przewodniczącą, Marzenę Rosiak i Anetę Wiater. Wybrano także 6 delegatów na zjazd okręgowy do Lublina, który odbył się w marcu 2013 r.

Wcześniej odbyły się wybory do zarządów obu kół działających w naszym Oddziale. Do zarządu Koła Zamość, liczącego 39 członków, wybrano Dorotę Usidus jako przewodniczącą, Dorotę Piasecką (sekretarz) i Beatę Węclawik (skarbnik) oraz Danutę Kowal i Joannę Grabczak. W Kole Sitaniec (19 członków) skład zarządu nie uległ zmianie. Nadal funkcję przewodniczącej powierzono Teresie Welcz, a skarbnika - Dorocie Szwal. W zespole tym pracować będą również Elżbieta Stankiewicz i Urszula Tłuczek.

14 marca w WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie odbył się zjazd sprawozdawczo-wyborczy lubelskiego Okręgu SBP, w którym uczestniczyli nasi delegaci. Po złożeniu sprawozdania przez ustępujący zarząd delegaci udzielili mu absolutorium i wybrali nowy zarząd na kadencję 2013-2016. Na przewodniczącą jednogłośnie powołano ponownie Małgorzatę Pieczykolan. Funkcję wiceprzewodniczącego pełnił będzie Marian Butkiewicz, sekretarza, jak w poprzedniej kadencji - Paweł Kordybacha a skarbnika - Alicja Rogalska. Do zarządu weszli ponadto: Joanna Chapska, Grzegorz Winnicki i Marcin Furman. W komisji rewizyjnej pracować będą: Andrzej Rybak, Artur Borzęcki i Grażyna Mach. Do sądu koleżeńkiego wybrano Urszulę Ogrodniczuk, Elżbietę Stankiewicz i Krystynę Szubkę. Wybrano także 6 delegatów na Krajowy Zjazd Delegatów Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, który odbył się 7-8 czerwca 2013 r. w Warszawie.

Danuta Zwolińska

Kronika bibliotek publicznych powiatu zamojskiego

II półrocze 2012 roku

- wybór -

ZAMOŚĆ

lipiec / sierpień

- *Literatura i sztuka jako wyższy poziom istnienia* – spotkanie z Janem Stępnem, pisarzem, poetą, rzeźbiarzem i rysownikiem w ramach Zamojskiej Biesiady Literackiej – Książnica Zamojska
- *Jan Zamoyski (1912-2002) ostatni ordynat – życie i działalność* – wystawa – Książnica Zamojska
- *Żywoł i sprawy Józefa Ignacego Kraszewskiego* – wystawa rocznicowa – Książnica Zamojska
- *Portrety i monety* – wystawa fotografii polskich sportowców - olimpijczyków prezentujących monety kolekcjonerskie emitowane przez NBP z okazji ważnych wydarzeń sportowych, przygotowana przez NBP – Książnica Zamojska
- *Zadziwiający świat dzikich zwierząt Roztocza* – wystawa pokonkursowa – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Dobre rady na odpady* – zajęcia z edukacji ekologicznej dla półkolonistów – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Dobre rady na odpady* – wystawa – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Budowanie świata akceptacji i tolerancji. Działalność Ośrodka Czytelnictwa Niepełnosprawnych Książnicy Zamojskiej* – wystawa – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Dobrze służyć człowiekowi – życie i działalność ks. Jerzego Popiełuszki* – wystawa – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* – cotygodniowe zajęcia biblioteczne dla dzieci w wieku przedszkolnym, w których uczestniczą opiekunowie dzieci. W programie m.in.: głośne czytanie, zabawy ruchowe, edukacyjne i integracyjne, zajęcia plastyczne – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Lato z klasą* – cykl wakacyjnych spotkań bibliotecznych organizowanych dla uczniów zamojskich szkół w ramach projektu *Książka uczy, bawi, inspirowuje*, współfinansowanego przez Urząd Miasta Zamość – ODM Książnicy Zamojskiej, FB nr 1, 2, 3, 4, 6

- *Drzwi do baśniowej krainy* – głośne czytanie dla przedszkolaków z filii Niepublicznego Przedszkola „Słoneczko” i Przedszkola Językowego „For Kids” – FB nr 1
- *Józef Ignacy Kraszewski – 200 rocznica urodzin* – wystawa – FB nr 5

wrzesień

- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki poświęcone książce *Jedwab* włoskiego pisarza Alessandro Baricco – Książnica Zamojska
- *Zamość – Miasto Światowego Dziedzictwa Kultury* – wystawa w ramach obchodów 20 rocznicy wpisania na listę UNESCO – Książnica Zamojska
- *Tajemnice codzienności – wczoraj i dziś bibliotek* – wystawa w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa – Książnica Zamojska
- *Parki narodowe świata* – wystawa – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Czytanie „Pana Tadeusza” w Zamościu* – akcja czytelnicza w ramach ogólnopolskiego projektu „Narodowe czytanie *Pana Tadeusza*” – Książnica Zamojska, FB nr 1, 3, 4
- *Dobrze służyć człowiekowi – życie i działalność ks. Jerzego Popiełuszki* – wystawa – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* – cotygodniowe zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym; w programie m.in. głośne czytanie książek i zajęcia plastyczne realizowane w oparciu o czytane teksty – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Cała Polska czyta dzieciom po angielsku* – zajęcia biblioteczne prowadzone we współpracy ze szkołą językową Helen Doron Early English dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* – cykliczne zajęcia biblioteczne dla najmłodszych – ODM Książnicy Zamojskiej
- Spotkania autorskie z Beata Ostrowicką i z Małgorzatą Piekarską w ramach programu *Książka uczy, bawi, inspiruje* – ODM Książnicy Zamojskiej, FB nr 1, 2, 3, 6
- *Książka lekiem na niepogodę ducha* – cykliczne zajęcia biblioteczne realizowane w ramach programu *Książka uczy, bawi, inspiruje* – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Drzwi do baśniowej krainy* – głośne czytanie dla przedszkolaków z filii Niepublicznego Przedszkola „Słoneczko” – FB nr 1
- *Moje spotkanie z biblioteką* – wycieczka dzieci z Przedszkola Językowego „For Kids” do biblioteki – FB nr 1
- *Bajeczka przedszkolaka* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi – FB nr 2
- *Bajeczka dla przedszkolaka* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 7, 14 i SP nr 9 oraz grupie przedszkolnej Dwujęzycznej Szkoły Smart School – FB nr 3
- *Pasowanie na czytelnika* – lekcja biblioteczna dla kl. II Szkoły Podstawowej nr 3 w Zamościu – FB nr 2

- *Godzina na historyjkę* – głośne czytanie w Przedszkolach nr 5 i 12 – FB nr 4
- *Oni zmienili świat – biografie znane i ciekawe* – wystawa – FB nr 5
- *Spotkania z bajką* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 6 – FB nr 6
- *Mistrz czytania* – comiesięczny konkurs czytelniczy – FB nr 6

październik

- Spotkanie z pisarką Katarzyną Enerlich zrealizowane w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki – Książnica Zamojska
- Zamojska Biesiada Literacka z udziałem Wojciecha Góreckiego – historyka, dziennikarza, autora książek *Planeta Kaukaz* i *Toast za przodków* – Książnica Zamojska
- *Co wiesz o Prusie?* – ogłoszenie konkursu czytelniczo-prasowego realizowanego we współpracy z NBP Oddział Lublin i *Kroniką Tygodnia* – Książnica Zamojska
- *Zamość – Miasto Światowego Dziedzictwa Kultury* – wystawa w ramach obchodów 20 rocznicy wpisania na listę UNESCO – Książnica Zamojska
- *80 lat Związku Literatów w Lublinie* – wystawa przygotowana przez WBP w Lublinie oraz lubelskie oddziały Związku Literatów Polskich i Stowarzyszenia Pisarzy Polskich – Książnica Zamojska
- *Stefan Banach (1892-1945)* – wystawa poświęcona wybitnemu polskiemu matematykowi, przygotowana przez NBP – Książnica Zamojska
- *Dobre rady na odpady* – zajęcia z edukacji ekologicznej dla uczniów kl. II SP – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Jesienne bukiety* – podsumowanie konkursu zorganizowanego w ramach współpracy z Zespołem Parków Krajobrazowych w Zamościu – CIE Książnicy Zamojskiej
- Spotkanie literackie niepełnosprawnych twórców – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Maluję tak jak czuje moje serce* – wernisaż i wystawa prac plastycznych Andrzeja Szymańskiego – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* – cotygodniowe zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Cała Polska czyta dzieciom po angielsku* – zajęcia biblioteczne dla dzieci realizowane we współpracy ze szkołą językową Helen Doron Early English – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* – cykl zajęć bibliotecznych dla najmłodszych – ODM Książnicy Zamojskiej
- Realizacja programu *Książka uczy, bawi, inspiruje* współfinansowanego przez UM Zamość. W ramach zadania odbyły się spotkania autorskie z Anną Onichimowską oraz Edytą Zarebską; spektakle profilaktyczne w wykonaniu Teatru Profilaktyczno-Edukacyjnego dla Dzieci i Młodzieży „Moralitet”

z Krakowa i Teatru „Narwał” z Białegostoku; zajęcia biblioterapeutyczne prowadzone przez B. Mazurek z Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu; prelekcje prozdrowotne prowadzone przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zamościu – ODM Książnicy Zamojskiej, FB nr 1, 2, 3, 4, 6

- *Książka lekiem na niepogodę ducha* – cykliczne zajęcia biblioteczne realizowane w ramach programu *Książka uczy, bawi, inspiruje* – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Drzwi do baśniowej krainy* – głośne czytanie w Przedszkolach Miejskich nr 1, 15, filii Niepublicznego Przedszkola „Słoneczko”, Przedszkolu Językowym „For Kids” – FB nr 1
- *Bajeczka przedszkolaka* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi – FB nr 2
- *Tydzień Zakazanych Książek* – wystawa, lekcja biblioteczna dla kl. I Zasadniczej Szkoły Zawodowej Rzemiosł Różnych w Zamościu – FB nr 2
- *Bajeczka dla przedszkolaka* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 7, 14 i SP nr 9 oraz grupie przedszkolnej Dwujęzycznej Szkoły Smart School – FB nr 3
- *Moje spotkanie z biblioteką* – lekcja biblioteczna dla uczniów kl. II i III Smart School – FB nr 3
- *Pierwszaki w bibliotece, Biblioteka na dzieci czeka* – wycieczki przedszkolaków do biblioteki – FB nr 3
- *Godzina na historyjkę* – głośne czytanie w Przedszkolach nr 5 i 12 – FB nr 4
- *Poznajemy naszą bibliotekę* – lekcja biblioteczna – FB nr 4
- Przeprowadzono remont bieżący (malowanie) w FB nr 5
- *Nowości biblioteczne* – wystawa – FB nr 5
- *Spotkania z bajką* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 6 – FB nr 6

listopad

- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki poświęcone książce Brygidy Helbig *Enerdowce i inne ludzie* – Książnica Zamojska
- *Drewniana architektura sakralna w grafice Kazimierza Zbigniewa Łońskiego* – wystawa w ramach XVIII Dni Kultury Chrześcijańskiej w Zamościu – Książnica Zamojska. Otwarcia wystawy towarzyszył wykład dra Piotra Kondraciuka *Drewniane budownictwo sakralne w Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej* – Książnica Zamojska
- *Co wiesz o Prusie?* – podsumowanie konkursu czytelniczko-prasowego realizowanego we współpracy z NBP Oddział Lublin i *Kroniką Tygodnia*. W programie wykład ks. dra Czesława Galka *Poglądy Bolesława Prusa na literaturę i kulturę*, pokaz multimedialny poświęcony monetom kolekcjonerskim emitowanym przez NBP (Ilona Skibińska-Fabrowska – NBP), wręczenie nagród laureatom, zwiedzanie okolicznościowej wystawy *Bolesław Prus – powieściopisarz, publicysta i nowelista* – Książnica Zamojska

- *Kolegiata Zamojska* – 20 rocznica ustanowienia kościoła katedralnego – wystawa – Książnica Zamojska
- *O czym szumi Tanew* – zajęcia z edukacji ekologicznej dla kl. I SP i członków Koła morskiego „Wilczki” – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Biblioteka jako miejsce przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych* – prelekcja dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Czym chata bogata* – konkurs wokalny-literacki adresowany do osób z dysfunkcją wzroku – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Maluję tak jak czuje moje serce* – wystawa prac plastycznych Andrzeja Szymańskiego – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* – cykliczne zajęcia biblioteczne dla dzieci w wieku przedszkolnym z udziałem opiekunów – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Cała Polska czyta dzieciom po angielsku* – zajęcia biblioteczne prowadzone we współpracy ze szkołą językową Helen Doron Early English – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* – cykliczne zajęcia biblioteczne dla dzieci w wieku szkolnym – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Światowy Dzień Misia Pluszowego* – wystawa – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Czytam i rysuję z energią* – rozpoczęcie IV edycji akcji, której celem jest promocja czytelnictwa oraz edukacja z zakresu bezpiecznego użytkowania energii elektrycznej wśród przedszkolaków, wspieranej przez PGE Dystrybucja S.A. Oddział Zamość. W programie m.in.: czytanie tekstów o energii elektrycznej i jej użytkowaniu, projekcje filmów edukacyjnych, pogadanki oraz konkurs plastyczny – ODM Książnicy Zamojskiej i FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Mam wybór* – realizacja konkursu plastycznego w ramach programu *Książka uczy, bawi, inspiruje* – ODM Książnicy Zamojskiej, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Książka lekiem na niepogodę ducha* – zajęcia biblioteczne realizowane w ramach programu *Książka uczy, bawi, inspiruje* – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Drzwi do baśniowej krainy; Bajeczka przedszkolaka; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkania z bajką* – głośne czytanie w przedszkolach – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Dzieciaki kochają pluszaki* – lekcja biblioteczna dla przedszkolaków – FB nr 2
- *Polskie symbole narodowe* – lekcja biblioteczna z okazji rocznicy odzyskania niepodległości – FB nr 2
- *Nowości biblioteczne* – wystawa – FB nr 5

grudzień

- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki poświęcone powieści Doroty Małowskiej *Kochanie zabiłam nasze koty* – Książnica Zamojska

- *Drewniana architektura sakralna w grafice Kazimierza Zbigniewa Łońskiego* – wystawa – Książnica Zamojska
- *Księgarnia Polska S. i Z. Pomarańskich – 95 rocznica utworzenia wydawnictwa* – wystawa ze zbiorów własnych – Książnica Zamojska
- *Symbole Świąt Bożego Narodzenia* – zajęcia terapeutyczne w Ośrodku Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym – OCN Książnicy Zamojskiej
- Spotkanie integracyjne z więźniami Oddziału Zewnętrznego – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Młody ekolog* – zajęcia z edukacji ekologicznej dla członków Koła ekologicznego „Ekoludki” – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Zielona energia* – pokaz multimedialny – CIE Książnicy Zamojskiej
- *Czas kołędowania* – wystawa kartek świątecznych wykonanych przez osoby niepełnosprawne – OCN Książnicy Zamojskiej
- *Cała Polska czyta dzieciom po angielsku* – zajęcia biblioteczne dla najmłodszych – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* – cykl zajęć bibliotecznych dla dzieci w wieku szkolnym – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Puchatkowe spotkania* – zajęcia biblioteczne dla dzieci w wieku przedszkolnym – ODM Książnicy Zamojskiej
- Podsumowanie konkursu plastycznego *Mam wybór* oraz programu *Książka uczy, bawi, inspiruje* – ODM Książnicy Zamojskiej, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Czytam i rysuję z energią* – realizacja IV edycji akcji, mającej na celu promocję czytelnictwa oraz edukację z zakresu bezpiecznego użytkowania energii elektrycznej wśród najmłodszych – ODM Książnicy Zamojskiej, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Drzwi do baśniowej krainy; Bajeczka przedszkolaka; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkania z bajką* – głośne czytanie w przedszkolach – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Bajki dodają odwagi* – wystawa – FB nr 5
- *Małe kino* – wycieczka przedszkolaków do biblioteki – FB nr 6

ADAMÓW

sierpień

- intensywna selekcja księgozbiorów zlikwidowanych filii w Bondyrzu i Suchowoli połączone ze scontrum – GBP, FB Bondyż, FB Suchowola
- Dożynki – przygotowanie i udział, wspólnie z Klubem Seniora – FB Bondyż
- 31 sierpnia likwidacja Filii w Bondyrzu

październik

- Wieczór pieśni patriotycznej w Bondyrzu

listopad

- Andrzejki – impreza integracyjna przygotowana we współpracy z Klubem Seniora w Bondyrzu

grudzień

- Spotkanie integracyjne poświęcone tradycji świąt Bożego Narodzenia (przygotowywanie ozdób choinkowych, strojenie choinki, wspólne śpiewanie kolęd i pastorałek) w Bondyrzu

GRABOWIEC

lipiec/ sierpień

- *Wakacje w bibliotece* - zajęcia biblioteczne dwa razy w tygodniu (gry, zabawy, konkursy, ognisko integracyjne, wyjazd do stadniny koni w Lipinie)

październik

- Spotkania autorskie z pisarkami: Katarzyną Enerlich, Ewą Nowak, Edytą Zarebską
- *Tydzień książek zakazanych* – wystawa w dn. 30 września – 6 października

listopad

- 23 października – obchody Światowego Dnia Pluszowego Misia – impreza biblioteczna

grudzień

- *Nasza Biblioteka* – zajęcia biblioteczne dla dzieci, promujące bibliotekę w środowisku lokalnym
- Spotkanie autorskie z Anną Rychter

KOMARÓW - OSADA

lipiec

- *Interaktywna Edukacja* – piknik edukacyjny realizowany w ramach projektu *Edukacja – To Zdrowie i Sprawność*, współfinansowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – SOK, GBP
- *Dni Komarowa* – impreza rekreacyjna o zasięgu gminnym – SOK, GBP

sierpień

- „92. rocznica Bitwy pod Komarowem” – ogólnopolska patriotyczna impreza środowiskowa w Wolicy Śniatyckiej – UG, SOK, Stowarzyszenie „Bitwa Pod Komarowem”
- *Zdrowie – Wartość Bezdyskusyjna* – piknik edukacyjny realizowany w ramach projektu *Edukacja – To Zdrowie i Sprawność*, współfinansowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – SOK, GBP

wrzesień

- Dożynki gminno-parafialne – impreza obrzędowa (kiermasz sztuki ludowej i festyn rekreacyjno-sportowy) – SOK, GBP

październik / listopad

- *Regionalny Przegląd Pieśni Religijnej Osób Niepełnosprawnych* – SOK, GBP
- *Biegi przełajowe o Puchar Wójta Gminy Komarów-Osada* – impreza integracyjna o zasięgu gminnym, z udziałem uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej – SOK, GBP
- *Portret Ulubionego Bajkowego Misia* – gminny konkurs plastyczny z okazji obchodów Światowego Dnia Pluszowego Misia oraz wystawa pokonkursowa – FB Zubowice, SOK
- *11 listopada w gminie Komarów -Osada* – impreza patriotyczna z okazji 94 rocznicy Odzyskania Niepodległości – SOK, GBP
- *Cała Polska czyta dzieciom* - impreza cykliczna – FB Zubowice

KRASNOBRÓD

lipiec/ sierpień

- *Projektowanie i wykonywanie biżuterii artystycznej* – warsztaty dla użytkowników biblioteki - MGBP
- *Kartka z wakacji* – konkurs plastyczny – MGBP
- *Wakacje w bibliotece* – cykl wakacyjnych zajęć dla dzieci – MGBP, FB Hutki
- *Moje wakacje w obiektywie* – konkurs fotograficzny - MGBP

wrzesień

- *Tydzień książek zakazanych* – wystawa – MGBP, FB Hutki

październik

- *Biblioteka na sportowo* – zajęcia nordic walking – MGBP

listopad

- *Fryderyk Chopin* – wystawa – MGBP
- *Pokaż mi jesień* – konkurs fotograficzny dla młodzieży – MGBP

grudzień

- *Spotkanie z Mikołajem* – impreza biblioteczna
- *Zaczarowana bombka* – konkurs plastyczny – MGBP, FB Hutki
- *Zajęcia latarnicze* – cykl zajęć z obsługi komputera i INTERNETU dla osób 50+

ŁABUNIE

lipiec

- *Biblioteka wiejska w Barchaczowie 1958 - 1962* – referat podczas Pikniku Rodzinnego w Barchaczowie

sierpień

- Dyskusja nad książką Zofii Gołąb *Poszukiwanie straconych lat* – Łabunie w utworach autorki
- 68. rocznica wybuchu powstania warszawskiego – wystawa i folder
- 92. rocznica Bitwy pod Komarowem – wystawa i folder

wrzesień

- *Bój pod Łabuniami, Barchaczowem, Łabuńkami i Bródkiem we wrześniu 1939 r.* – wykład dr. Jacka Feduszki w Gimnazjum w Łabuńkach
- *Dożynki gminne* – UG, GBP

listopad

- 75. rocznica śmierci Bolesława Leśmiana – wystawa
- *Nazwy zwyczajowe w gminie Łabunie* – materiał o tematyce regionalnej przygotowany dla Starostwa Powiatowego

grudzień

- *Powstanie listopadowe na Zamojszczyźnie, działania w okolicach Łabuń* – wykład dr. Jacka Feduszki
- *Czy ty wiesz, że w Barchaczowie...?* – kalendarium dot. miejscowości jako materiał towarzyszący I Festiwalowi Pieśni i Wierszy Wojskowych w Barchaczowie
- 70. rocznica wysiedleń ludności z gminy Łabunie przez niemieckiego okupanta – wystawa

MIĄCZYN

lipiec/ sierpień

- *Wakacje w bibliotece* – cykl wakacyjnych zajęć bibliotecznych

wrzesień

- *Żegnaj lato na rok* – zajęcia biblioteczne z dziećmi
- *Głośne czytanie dzieciom w Klubie Przedszkolaka* – cykl zajęć bibliotecznych dla najmłodszych

październik

- *Tydzień książek zakazanych* – wystawa
- *Urodziny książkowego misia* – wystawa książek i pluszaków

listopad

- *Parada pluszowych misiów* – impreza z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia
- Spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem

grudzień

- *Dekoracje świąteczne* – konkurs plastyczny
- Spotkanie opłatkowe dla czytelników

NIELISZ

październik / listopad

- Przeniesienie Biblioteki do pomieszczeń po zlikwidowanej Szkole Podstawowej w Krzaku

RADECZNICA

lipiec

- *Ilustracja do przeczytanej książki* – konkurs plastyczny – GBP, FB Gorajec

sierpień

- *Wakacje z książką dla dzieci* – konkursy, zabawy edukacyjne i zajęcia czytelnicze dla dzieci – GBP

wrzesień

- *Biblioteka dla Was* – wycieczka uczniów do biblioteki – GBP

październik

- *Słownik historyczny Gminy Radecznica oraz Proza życia* – promocja książek Reginy Smoter Grzeszkiewicz - GBP

listopad

- *Tu jest moja Ojczyzna* – konkurs poetycki – GBP, FB Gorajec
- *Janusz Korczak* – konkurs wiedzy dla gimnazjalistów – GBP

MOKRE (GBP ZAMOŚĆ)

lipiec/sierpień

- *Wakacje z biblioteką* - trzygodzinne zajęcia dla dzieci 3 razy w tygodniu w GBP oraz wg odrębnego harmonogramu w filiach
- Uroczystość finałowa wakacyjnych zajęć bibliotecznych dla dzieci z całej gminy 22.08.2013 r. w GBP w Mokrem
- Wyjazd do WBP i NBP w Lublinie dla uczestników wakacyjnych zajęć bibliotecznych

wrzesień

- *Czytające Przedszkola* – inauguracja całorocznej akcji FB w Kalinowicach dla miejscowych przedszkolaków – FB Kalinowice
- Spotkanie autorskie z Katarzyną Enerlich – FB Sitaniec

- *Cała Polska czyta dzieciom* – inauguracja całorocznej akcji w bibliotekach – FB Sitaniec, FB Zawada
- Spotkanie DKK w Sitańcu

październik/listopad

- *Spotkania autorskie z Marią Duławską* (Pniówek, Lipsko Polesie, Lipsko, Płoskie, Białowola) – GBP
- *Ziemniaki jem – co o nich wiem* – konkurs wiedzy – FB Wysokie
- *Jesienne pejzaże* – jesienne konkursy plastyczne – GBP i FB Lipsko, Mokre, Płoskie, Wysokie i Zawada

grudzień

- *Moc słowa* - literacko – recytatorskie warsztaty metodyczne dla bibliotekarzy i nauczycieli gminy Zamość – prowadził Mateusz Nowak
- *Tradycje Świąt Bożego Narodzenia* – konkursy plastyczne - FB Lipsko, Mokre, Wysokie, Zawada
- *Anioły 2008* - III edycja konkursu plastycznego na wykonanie anioła przestrzennego - GBP

SITNO

grudzień

- Z programu *Kraszewski. Komputery dla bibliotek* Biblioteka pozyskała 4 komputery wraz z oprogramowaniem
- *Tradycje Świąt Bożego Narodzenia* – konkurs, zajęcia plastyczne i edukacyjne - GBP

SKIERBIESZÓW

lipiec

- *Czytelnik Roku* – podsumowanie współzawodnictwa na najaktywniejszego czytelnika roku

wrzesień

- *Pasowanie na czytelnika* – impreza biblioteczna dla dzieci
- *Bezpiecznie korzystam z komputera i internetu* - spotkanie dla dzieci klas I
- *Zajęcia biblioteczne dla dzieci* – lekcje, wycieczki do biblioteki, konkursy dla najmłodszych

październik

- *Tydzień książek zakazanych* – wystawa
- *Kaczka dziwaczka i inne wiersze Jana Brzechwy oraz Zwierzęta Afryki* – konkursy plastyczne

listopad

- *Wielka wyprawa do krainy baśni Andersena* – zajęcia edukacyjne dla przedszkolaków

- *Z przyrodą za pan brat* – turniej przyrodniczy dla dzieci
- *Obraz smoka w baśniach, legendach i mitach z różnych stron świata* – konkurs dla uczniów szkoły podstawowej
- *Andrzejki z biblioteką* – tradycje andrzejkowe

grudzień

- *Konkurs na kartkę i stroik świąteczny* – konkurs plastyczny
- *Figle i wybryki w krainie plastyki* – zajęcia plastyczne dla przedszkolaków

STARY ZAMOŚĆ

lipiec/sierpień

- *Letnisko 2012* – wakacyjne zajęcia dla dzieci – GBP, GOK
- *Piknik Rodzinny* – współudział Biblioteki w imprezie środowiskowej
- *Wakacje w bibliotece* – dwutygodniowy cykl zajęć bibliotecznych dla dzieci

październik

- *Dzień Nauczyciela* – zajęcia plastyczne dla dzieci – FB Udrycze

listopad

- *70. rocznica wysiedlenia Udrycz* – uroczystość środowiskowa z udziałem Biblioteki – FB Udrycze
- *W świecie przygód Krasnala Chałabały* – warsztaty czytelnicze dla najmłodszych – FB Udrycze
- *Obchody Święta Niepodległości* – uroczystość środowiskowa z udziałem Biblioteki – FB Udrycze

grudzień

- *Najpiękniejsza kartka świąteczna* – konkurs plastyczny dla dzieci – FB Udrycze
- *Mój prezent na Mikołaja* – zajęcia plastyczne – FB Udrycze

SUŁÓW

lipiec / sierpień

- *Wakacje w bibliotece* – cotygodniowe cykliczne spotkania dzieci w bibliotece – GBP
- *Festyn Rodzinny* - rekreacyjno-integracyjna impreza środowiskowa – GBP przygotowała program zajęć dla dzieci
- Zabawa z powiedzeniami, czyli jak zrozumieć świat – FB Michalów

wrzesień

- *Gminno – parafialne święto plonów* – udział Biblioteki w organizacji święta

październik/ listopad

- *Internet bez granic* – kurs obsługi komputera dla seniorów prowadzony w Bibliotece przez Akademię Orange

- Cykl zajęć dla dzieci najmłodszych klas przyjmowanych w poczet czytelników biblioteki – FB Michałów

grudzień

- *Magia Świąt Bożego Narodzenia* - konkurs plastyczny - FB Michałów

SZCZEBRZESZYN

lipiec/sierpień

- *Wakacje w bibliotece* - codzienne zajęcia biblioteczne - MGBP Szczecbrzeszyn
- *Śladami Singera* - dwudniowy festiwal – warsztaty języka yidysz w MGBP Szczecbrzeszyn

wrzesień/październik

- Spotkanie z dziećmi klas 0 i 1 w Bibliotece
- *Cała Polska czyta dzieciom* – głośne czytanie książek przedszkolakom raz w miesiącu przez cały rok
- *Kącik nowości książkowych* – na łamach „Chrząszcza” i na stronie internetowej miasta Biblioteka poleca czytelnikom nowości zakupione do zbiorów
- Rozpoczęto współpracę z Domem Pomocy Społecznej – pensjonariuszom dostarczane są książki i czasopisma

listopad

- *Angielski 123* oraz *FunEnglish* – komputerowe kursy dla dzieci i dla dorosłych w MGBP

grudzień

- Spotkanie autorskie z Beata Pawłowicz red. „Zwierciadła” i autorką książki *Dekalog szczęścia* – Liceum Ogólnokształcące, MGBP
- *Gwiazdkowy kiermasz książki* – MGBP

ZWIERZYNIEC

listopad

- Spotkanie autorskie z Marcinem Wrońskim w ramach *Dyskusyjnego Klubu Książki*

Anna Kalniuk, Danuta Zwolińska, Książnica Zamojska

Książka uczy, bawi, inspiruje – zajęcia biblioteczne realizowane w ramach projektu 24.07.2012 r.

Anna Onichmowska z wizytą w Książnicy Zamojskiej

Ferie w bibliotece „Bawimy się z Tuwimem” (2013 r.)

